

Hyvinkään kaupungin
PERUSOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA 2016
Vuosiluokat 3–6

Sisällys

Sisällys	2
14. Vuosiluokat 3–6.....	3
14.1 Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3–6 tehtävä	3
14.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6	3
14.3 Hyvinkäällä	3
Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe	3
Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe	3
14.4 Oppiaineet vuosiluokilla 3–6.....	5
14.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	5
MUU OPPILAAAN ÄIDINKIELI	26
RUOTSIN KIELI, B1-oppimäärä	33
14.4.3 VIERAAT KIELET	47
14.4.4 MATEMATIIKKA	107
14.4.5 YMPÄRISTÖOPPI.....	119
15.4.6 USKONTO.....	132
14.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO.....	148
14.4.8 HISTORIA.....	155
14.4.10 MUSIIKKI.....	165
14.4.11 KUVATAIDE.....	174
14.4.12 KÄSITYÖ	190
14.4.13 LIIKUNTA.....	195
14.4.14 OPPILAAHOHJAUS	203

14. Vuosiluokat 3–6

14.1 Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3–6 tehtävä

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 154)

14.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3-6

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 155)

14.3 Hyvinkäällä

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Kevätlukukauden aikana luokanopettaja varmistaa tarvittaessa yhteistyössä erityisopettajan kanssa, että kolmannelle luokalle siirtyvän oppilaan lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan perustaitojen hallinta on riittävää. Luokanopettaja ohjaa ja tukee oppilaan itseluottamuksen kasvua ja opiskelutaitojen ja työskentelytaitojen kehittymistä sekä yksin että ryhmässä opiskeltaessa.

Rehtori vastaa, että huoltajalle annetaan tietoa ja ohjausta kieliohjelmasta, erikoisluokista ja uusista oppiaineista. Huoltajille järjestetään tarpeen mukaan mahdollisuus keskustella nivelvaiheeseen liittyvistä asioista kuten esim. opiskelun kasvavista vaatimuksista ja uuteen ryhmään liittymistä esim. vanhempainillassa tai muissa tapaamisissa.

Toisen vuosiluokan arviointikeskustelussa painopiste on äidinkielen, matematiikan ja työskentelytaitojen arvioimisessa.

Rehtori tekee oppilaiden luokkasijoittelun yhteistyössä erityisopettajan, koulupsykologin, terveydenhoitajan ja luokanopettajan kanssa. Tukea tarvitsevien oppilaiden luokkasijoittamiseen kiinnitetään erityishuomiota. Koulun erityisopetusresurssin käytöstä sovitaan kokouksessa, johon osallistuvat vähintään rehtori, koulupsykologi ja erityisopettaja.

Tukea tarvitsevien oppilaiden luokkasijoittelussa tehdään alueellista yhteistyötä.

Luokanopettaja selvittää yhteistyössä erityisopettajan ja rehtorin kanssa oppilaan tehostetun ja erityisen tuen tarpeen ennen kolmannelle luokalle siirtymistä.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Kuudennen luokan opettaja varmistaa, että sekä yläkouluun siirtyvä oppilas että hänen huoltajansa saa riittävästi tietoa siirtymävaiheesta ja mahdollisuuden keskustella siirtymävaiheeseen liittyvistä asioista. Opettajan tehtävänä on myös varmistaa, että oppilaan tiedot ja taidot sekä kyky ottaa vastuuta omasta opiskelustaan ovat riittävällä tasolla.

Yläkoulun edustaja kutsuu kuudennen luokan luokanopettajan ja alakoulun erityisopettajan tapaamiseen ennen tulevien seitsemänsien luokkien muodostamista. Luokkasijoittelussa pyritään ottamaan huomioon keskusteluissa esille nousseet oppilashuollolliset asiat sekä oppilaiden omat toiveet.

Kevätlukukauden aikana yläkoulun edustajat, esimerkiksi oppilaanohjaaja ja erityisopettaja, tapaavat mahdollisuuksien mukaan tulevat oppilaansa alakoulussa ja järjestävät oppilaille tutustumiskäynnin yläkouluun.

Yläkoulu järjestää huoltajille tilaisuuden, jossa annetaan siirtymävaiheeseen liittyvää tietoa ja tutustutaan yläkouluun ja sen toimintakulttuuriin. Tilaisuudessa painotetaan kodin ja koulun yhteistyön merkitystä oppilaan koulunkäynnin ja itsenäistymiskehityksen onnistumisessa.

Tiedot oppilaan poikkeavista opetusjärjestelyistä siirretään alakoulusta yläkouluun.

Mikäli oppilaalla on erityisen tuen päätös, se tarkistetaan kuudennen luokan keväällä.

Koululääkärin ja kouluterveydenhoitajan tarkastus tehdään oppilaalle ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Syksyllä järjestetään ryhmäytyspäivä kaikille uusille seitsemäsluokkalaisille moniammatillisena yhteistyönä. Ryhmäytyspäivän suunnittelemiseen ja toteuttamiseen voivat osallistua koulun henkilökunnan lisäksi esimerkiksi nuorisotoimi ja seurakunta. Kouluilla on myös omia, toimivia ryhmäytymiskäytänteitä, joilla siirtymävaiheesta rakennetaan oppilaalle turvallinen.

14.4 Oppiaineet vuosiluokilla 3–6

14.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 159)

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 162)

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 185)

3. Ik. SUOMENKIELI JA KIRJALLISUUS			
3. Ik. SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
<i>T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä</i>	S1 Jaetaan kokemuksia, ajatuksia ja mielipiteitä. Kuunnellaan ja annetaan palautetta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Toimiminen erilaisissa ilmaisutilanteissa
<i>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden kertomista. Harjoitellaan ääntämistä sekä jokapäiväisiin vuorovaikutustilanteisiin liittyviä fraaseja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	
<i>T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan kohteliaita vuorovaikutustapoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Toisten huomioiminen viestintätilanteissa
<i>T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan</i>	S1 Opetellaan kuuntelemaan puhelumppanin viesti ja jatkamaan keskustelua omalla vuorolla. Harjoitellaan kuuntelutaitoja ja kuullusta oppimista (ohjeet, opetuspuhe).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	
<i>T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla</i>	S1 Hyödynnetään draaman toimintamuotoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden	Osallistuminen draamatyöskentelyyn

		<i>rakentaminen</i>	
<i>T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat</i>	S1 Ohjataan kokonaisilmaisuuksiin ja hyödynnetään draamaa erilaisten teemojen käsittelyssä. Osallistutaan oman luokan sekä koulu yhteisön kulttuuritoimintaan.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	
<i>T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediasissa vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>	Onnistuminen myönteisen viestijäkuvan luomisessa
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Tekstien tulkitseminen			
<i>T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan</i>	S2 Harjoitellaan erilaisten tekstien sujuvaa lukemista, oppilaan oman tason mukaisesti. Arvioidaan omaa lukutaitoa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	Lukutaidon sujuvuus ja luetun ymmärtäminen
<i>T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä</i>	S2 Harjoitellaan taitotasolle sopivien kaunokirjallisten sekä tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista . Tutustutaan eri tekstilajien piirteisiin sekä kirjallisuuden peruskäsitteisiin	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito</i>	
<i>T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen</i>	S1 Ohjataan oppilasta käyttämään tilanteeseen sopivia lukustrategioita.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	
<i>T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan</i>	S2 Tutustutaan alustavasti sanaluokkiin. Harjoitellaan tekstien erittelyä ja tulkitsemista tutustumalla erilaisiin teksteihin.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	Tekstien erittely ja tulkinta
<i>T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan</i>	S2 Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa sekä luokitellaan sanoja (esim. substantiivit, adjektiivit ja verbit).	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen</i>
<i>T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin</i>	S2 Etsitään tietoa eri lähteistä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	Tiedonhaku

<i>T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen</i>	S2 Lukuilo - ohjataan oppilasta löytämään itselleen sopivaa kirjallisuutta. Jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa erilaisin tavoin.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	Itselleen sopivan kirjallisuuden löytäminen Lukukokemusten jakaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Tekstien tuottaminen			
<i>T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana</i>	S3 Ilmaistaan ajatuksia, kokemuksia ja mielipiteitä kirjoittaen.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Ajatusten, kokemusten ja mielipiteiden kirjallinen ilmaisu
<i>T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaan ottavien tekstien tuottamista</i>	S3 Tuotetaan erilaisia tekstejä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Erialaisten tekstien tuottaminen
<i>T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa</i>	S3 Sujuvoitetaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan tekstien otsikointia. Vahvistetaan sanatasoista oikeinkirjoitusta sekä virkkeen aloitusta ja lopetusta.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	Kirjoittamisen sujuvuus ja sanatasoinen oikeinkirjoitus
<i>T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä</i>	S3 Harjoitellaan sujuvan kirjoittamisen perustoimintoja ja oikeinkirjoituksen perusasioita omassa tekstissä. Kirjoitetaan omista kokemuksista, havainnoista ja mielipiteistä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	
<i>T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</i>	S3 Arvioidaan omaa tekstiä ja annetaan vertaispalautetta. Ohjataan toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	Oman tekstin arvioiminen ja vertaispalautteen antaminen

<i>T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kieliopillisia rakenteita</i>	Harjoitellaan erilaisten lauseiden ja virkkeiden kirjoittamista (lausetyypit, virkerajan hahmottaminen).	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
<i>T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia</i>	S4 Leikitellään kielellä (riimit, synonyymit jne.)	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	Kielitietoisuus
<i>T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia</i>	Tarkkaillaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	
<i>T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</i>	S4 Vieraillaan kirjastossa ja tehdään muuta yhteistyötä kirjaston kanssa Tarjotaan monipuolisesti erilaisia kirjoja luettavaksi. Jaetaan lukuelämyksiä erilaisin tavoin	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Lukuharrastuneisuuden ilmeneminen, esim. kirjavinkkaus, arvostelu, kirjoitelmat.
<i>T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</i>	S4 Luetaan yhdessä ja yksin ikä- ja taitotasolle sopivaa kirjallisuutta ja keskustellaan luetusta. Tutustutaan ikätasolle tarkoitettuihin elokuviin sekä lasten maailmaan liittyvään kansan- ja nykyperinteeseen. Ohjataan aktiiviseen kirjaston käyttöön.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	
<i>T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen</i>	S4 Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin (esim. sadut, tarinat, vitsit) Toteutetaan omia esityksiä Tutustutaan kulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan (KuPo)	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Osallistuminen esityksiin
<i>T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria</i>	S4 Kannustetaan oppilasta lukemaan myös omalla äidinkielellä. Ohjataan arvostamaan monikielisyyttä.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			
<i>T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa</i>	Harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja käyttöä.	<i>L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>	
<i>T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä</i>	Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöä tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Kannustetaan oman äidinkielen hyödyntämiseen oppimisessa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>	

4. Ik. SUOMENKIELI JA KIRJALLISUUS

4. Ik. SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
<i>T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä</i>	S1 Jaetaan kokemuksia, ajatuksia ja mielipiteitä Kuunnellaan ja annetaan palautetta	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Toimiminen erilaisissa ilmaisutilanteissa
<i>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua eri aihepiirien ja tekstien pohjalta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	
<i>T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan kohteliaita vuorovaikutustapoja	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Toisten huomioiminen viestintätilanteissa
<i>T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan</i>	S1 Harjoitellaan ajan ilmaisemista ja vertaamista sekä epäsuoraa esitystä ja toisen puheeseen viittaamista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	
<i>T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla</i>	S1 Hyödynnetään draaman toimintamuotoja	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Osallistuminen draamatyöskentelyyn
<i>T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat</i>	S1 Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Osallistutaan oman luokan sekä kouluyhteisön kulttuuritoimintaan.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	
<i>T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito	Onnistuminen myönteisen viestijäkuvan luomisessa
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi

	sisältöalueet		
Tekstien tulkitseminen			
<i>T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan</i>	S2 Kehitetään luetun ymmärtämisen taitoa erilaisten tekstien avulla. Arvioidaan omaa lukutaitoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Lukutaidon sujuvuus ja luetun ymmärtäminen
<i>T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä</i>	S2 Harjoitellaan taitotasolle sopivien kaunokirjallisten ja tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista. Tutkitaan, eritellään ja vertaillaan eri tekstilajeja (kertovat, kuvaavat, ohjaavat ja kantaaottavat) kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Opitaan lisää kirjallisuuden peruskäsitteitä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa
<i>T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan</i>	S2 Syvennetään sanaluokkien osaamista Tutustutaan verbien persoona- ja aikamuotoihin Harjoitellaan tekstien erittelyä ja tulkitsemista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tekstien erittely ja tulkinta Sanojen luokittelu
<i>T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen</i>	S2 Harjoitellaan käyttämään sopivia lukustrategioita. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita sekä avaamaan lauseenvastikerakenteita.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Tekstien tulkinta
<i>T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan</i>	S2 Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen, synonyymien, kielikuvien, käsitteiden ja sanontojen merkityksiä. Luokitellaan sanoja ja opitaan lisää sanaluokkia (pronominit ja numeraalit).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta
<i>T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin</i>	S2 Etsitään tietoa eri lähteistä. Pohditaan tietolähteiden luotettavuutta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tiedonhaku
<i>T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S2 Lukuilo - ohjataan oppilasta löytämään itselleen sopivaa kirjallisuutta. Jaetaan lukukokemuksia toisten kanssa erilaisin tavoin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Itselleen sopivan kirjallisuuden löytäminen Lukukokemusten jakaminen

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Tekstien tuottaminen			
<i>T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana</i>	S3 Ilmaistaan ajatuksia, kokemuksia ja mielipiteitä kirjoittaen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Ajatusten, kokemusten ja mielipiteiden kirjallinen ilmaisu
<i>T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimedialaisissa ympäristöissä</i>	S3 Tuotetaan erilaisia tekstejä. Tutustutaan tekstin tuottamisen vaiheisiin. Harjoitellaan tekstien elävöittämistä. Pohditaan kirjoitetun ja puhutun kielen eroja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Erialaisten tekstien tuottaminen, myös vaihteittain
<i>T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa</i>	S3 Vahvistetaan käsikirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan tekstien otsikointia ja tutustutaan kappalejakoon ja vuoropuheluun. Jatketaan oikeinkirjoituksen harjoittelua.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Kirjoittamisen sujuvuus ja lausetasoinen oikeinkirjoitus
<i>T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä</i>	S3 Harjoitellaan tekstin sujuvaa kirjoittamista, tekstin tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja (otsikointi, oikeinkirjoitussopimukset) itsenäisesti ja ryhmässä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsikirjoittaminen ja näppäintaidot
<i>T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</i>	S3 Arvioidaan omaa tekstiä ja annetaan vertaispalautetta. Ohjataan toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Oman tekstin arviointi ja vertaispalautteen antaminen
<i>T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipiillisiä rakenteita</i>	S3 Tuotetaan ikäkaudelle sopivia erilaisia tekstejä ja huomioidaan niissä käytettävä sanasto ja fraseologia sekä niille tyypilliset kielipiilliset rakenteet.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Tekstien tuottaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			

<i>T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia</i>	S4 Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Kielitietoisuus
<i>T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia</i>	S4 Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan havainnoimalla vuorovaikutustilanteita sekä kuultuja että luettuja tekstejä. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun kielen piirteisiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu
<i>T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</i>	S4 Tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa sekä kirjastovierailuja mahdollisuuksien mukaan Tarjotaan monipuolisesti kirjallisuutta ja ohjataan etsimään itselleen mieleistä luettavaa. Jaetaan lukuelämyksiä monipuolisesti.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Lukuharrastuneisuuden ilmeneminen, esim. kirjavinkkaus, arvostelu ja kirjoitelmat
<i>T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen</i>	S4 Tutustutaan runoon kansanperinteen lajina (Kalevala). Toteutetaan omia esityksiä. Tutustutaan kulttuuritarjontaan mahdollisuuksien mukaan.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Osallistuminen esityksiin
<i>T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</i>	S4 Luetaan ikä- ja taitotasolle sopivaa kauno- ja tietokirjallisuutta sekä keskustellaan luetusta. Innostetaan oppilasta aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön. Tutustutaan ikäkaudelle tarkoitettuihin elokuviin ja mediateksteihin ja keskustellaan niistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus
<i>T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria</i>	S4 Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyvään kansan- ja nykyperinteeseen. Ohjataan oppilasta arvostamaan omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan osana monikulttuurista kouluyhteisöä. Kannustetaan lukemaan myös omalla äidinkielellä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			

<i>T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita</i>	S5 Tuetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Oppimistavoitteiden asettaminen
<i>T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa</i>	S5 Luetaan eri oppiaineiden tekstejä ja etsitään niille tyypillisiä kielenkäytön piirteitä. Harjoitellaan tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja käyttöä.	<i>L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Eri oppiaineiden kielen havainnointi
<i>T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä</i>	S5 Opetellaan löytämään tekstin ydinajatus. Harjoitellaan sanakirjan käyttöä ja tiedonhankintaa sekä itsenäisesti että ryhmässä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku

5. Ik. SUOMENKIELI JA KIRJALLISUUS

5.Ik. SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
<i>T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä</i>	S1 Jaetaan kokemuksia, ajatuksia ja mielipiteitä. Kuunnellaan ja annetaan palautetta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Toimiminen erilaisissa ilmaisutilanteissa
<i>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan oman mielipiteen ilmaisemista ja perustelua.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto
<i>T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan kohteliaita vuorovaikutustapoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Toisten huomioiminen viestintätilanteissa
<i>T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan</i>	S1 Harjoitellaan keskustelua erilaisista aiheista sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen
<i>T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla</i>	S1 Hyödynnetään draaman toimintamuotoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Osallistuminen draamatyöskentelyyn
<i>T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat</i>	S1 Ohjataan kokonaisilmaisuun ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Osallistutaan oman luokan ja koulu yhteisön kulttuuritoimintaan.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa
<i>T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito	Onnistuminen myönteisen viestijäkuvan luomisessa

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Tekstien tulkitseminen			
<i>T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan</i>	S2 Harjoitellaan erilaisia lukustrategioita ja muistiinpanotekniikoita (esim. silmäily, otsikoihin ja kuviin tutustuminen, tiivistelmä, ydinsanat, muistiinpanot, ajatuskartta). Arvioidaan omaa lukutaitoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Lukutaidon sujuvuus ja luetun ymmärtäminen
<i>T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä</i>	S2 Harjoitellaan kaunokirjallisuuden sekä tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista. Tunnistetaan ja vertaillaan erilaisten tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa
<i>T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan</i>	S2 Pohditaan, millaisia merkityksiä eri sijamuodot sisältävät ja opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa. Harjoitellaan tekstien erittelyä ja tulkitsemista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Sijamuotojen merkityksen ymmärtäminen Verbien taipuminen Tekstien erittely ja tulkinta
<i>T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen</i>	S2 Käytetään kaunokirjallisuuden tulkinnan peruskäsitteitä. Opetellaan käyttämään sopivia tekstinymmärtämisstrategioita. Harjoitellaan hahmottamaan pää- ja sivulauseita. Tutkitaan tutuimpien sijamuotojen merkitystä eri yhteyksissä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Tekstien tulkinta
<i>T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin</i>	S2 Harjoitellaan käyttämään erilaisia, luotettavia lähteitä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tiedonhaku erilaisista lähteistä ja niiden luotettavuuden arviointi
<i>T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S2 Jaetaan monipuolisesti lukukokemuksia (esim. parilukeminen ja lukupiiri) Ylläpidetään lukuintoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Itselleen sopivan kirjallisuuden löytäminen Lukukokemusten jakaminen
<i>T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan</i>	S2 Selitetään ja vertaillaan sanojen, synonyymien, kielikuvien, käsitteiden ja sanontojen merkityksiä ja pohditaan niiden hierarkioita. Kerrataan sanaluokat ja opitaan, miten verbit ilmaisevat tekijän ja aikaa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Tekstien tuottaminen			
<i>T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana</i>	3 Ilmaistaan ajatuksia, kokemuksia ja mielipiteitä kirjoittamalla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Ajatusten, kokemusten ja mielipiteiden kirjallinen ilmaisu
<i>T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S3 Tuotetaan tekstejä vaiheittain. Tutustutaan eri tekstilajeihin ja niiden tyypillisiin piirteisiin ja harjoitellaan niiden tuottamista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tekstilajien piirteiden ymmärtäminen ja niiden käyttäminen Vaiheittain kirjoittaminen
<i>T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa</i>	S3 Opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyyppit sekä lauseen pääjäsenet.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Virkkeen, lauseiden ja lauseen pääjäsenien tunnistaminen.
<i>T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä</i>	S3 Harjoitellaan sujuvaa kirjoittamista, tekstien tuottamisen ja käsittelyn perustoimintoja ja yleiskielen normeja. Harjoitellaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kirjoittamista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot
<i>T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</i>	S3 Harjoitellaan sosiaalista ja toista kunnioittavaa kanssakäymistä verkossa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Tietoisuus eettisen viestinnän arvoista
<i>T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipillisiä rakenteita</i>	S3 Opetellaan oman tekstin otsikointia ja jaksottamista sekä oikeinkirjoitusta. Kannustetaan käyttämään monipuolista ja tekstilajille ominaista sanastoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Tekstien tuottaminen
<i>T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta</i>	S3 Harjoitellaan prosessikirjoittamista. Arvioidaan omia ja toisten tekstejä, annetaan ja vastaanotetaan palautetta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			

<i>T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia</i>	S4 Vertaillaan suomea ja muita oppilaille tuttuja kieliä. Tutustutaan puhekielen eri muotoihin (murteet). Pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	Kielitietoisuus
<i>T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia</i>	S4 Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan. Tutustutaan puhutun ja kirjoitetun kielen piirteisiin.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu</i>
<i>T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</i>	S4 Tehdään yhteistyötä kirjaston kanssa sekä kirjastovierailuja mahdollisuuksien mukaan. Tutustutaan tietokirjoihin ja niiden käyttöön.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Tekstivalikoiman laajeneminen
<i>T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</i>	S4 Luetaan ikä- ja taitotasolle sopivaa kauno- ja tietokirjallisuutta ja keskustellaan luetusta. Innostetaan oppilasta aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön. Tutustutaan ikäkaudelle tarkoitettuihin elokuvaan ja mediateksteihin ja keskustellaan niistä.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	<i>Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus</i>
<i>T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen</i>	S4 Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Pohditaan mediakriittisyyttä.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Median monipuolinen käyttö
<i>T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria</i>	S4 Perehdytään lasten ja nuorten maailmaan liittyvään kansanperinteeseen ja nykyperinteeseen. Ohjataan oppilasta arvostamaan omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan osana monikulttuurista kouluyhteisöä. Kannustetaan lukemaan myös omalla äidinkielellä.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Oppimisen arvioinnin tueksi
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena			

<p><i>T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita</i></p>	<p>S5 Tuetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa kielenkäyttäjänä ja asettamaan itselleen oppimistavoitteita.</p>	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>	<p><i>Oppimistavoitteiden asettaminen</i></p>
<p><i>T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa</i></p>	<p>S5 Luetaan eri oppiaineiden tekstejä ja etsitään niille tyypillisiä kielellisiä piirteitä. Harjoitellaan tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja käyttöä.</p>	<p><i>L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>	<p><i>Eri oppiaineiden kielen havainnointi</i></p>
<p><i>T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä</i></p>	<p>S5 Opetellaan löytämään tekstin ja kappaleiden ydinajatus. Harjoitellaan tiedonhankintaa sekä itsenäisesti että ryhmässä.</p>	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>	<p><i>Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku</i></p>

SUOMENKIELI JA KIRJALLISUUS 6. lk.

6. LK. SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen				
<i>T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä</i>	S1 Jaetaan kokemuksia, ajatuksia ja mielipiteitä. Kuunnellaan ja annetaan palautetta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.
<i>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvaramoiaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Ohjataan rakentavaan ja puhekuunneltavaan ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaramo	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin käyttäen ilmaisuvaramoiaan sekä keskustelee ja työskentelee erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta.
<i>T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa</i>	S1 Harjoitellaan kohteliaita vuorovaikutustapoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.
<i>T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan</i>	S1 Työskennellään keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Tekstien ymmärtäminen ja vuorovaikutuksessa toimiminen	Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa, kun tilanne tai aihe on ennestään tuttu tai ymmärtämistä tuetaan. Oppilas osaa toimia kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa.
<i>T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla</i>	S1 Hyödynnetään draaman toimintamuotoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen,	Ilmaisukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmalaisuuden keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää lyhyen valmistellun puheenvuoron tai esityksen sekä osallistuu

		<i>vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>		<i>draamatoimintaan.</i>
<i>T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistajat</i>	S1 Ohjataan kokonaisilmaisuu ja hyödynnetään draamatyöskentelyä. Osallistutaan oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoimintaan.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	<i>Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa</i>	<i>Oppilas ilmaisee itseään erilaisia ilmaisun keinoja käyttäen ja osaa ottaa huomioon puhekuppaninsa.</i>
<i>T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuva ja halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediasissa vuorovaikutustilanteissa</i>	Toimitaan erilaisissa monimediasissa vuorovaikutustilanteissa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>	<i>vuorovaikutustaitojen kehittyminen</i>	<i>Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Tekstien tulkitseminen				
<i>T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan</i>	S2 Vahvistetaan lukustrategioita vahvistaminen ja yritetään löytää itselle sopivia tapoja. Arvioidaan omaa lukutaitoa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta</i>	<i>Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä</i>	S2 Harjoitellaan kaunokirjallisuuden, tieto- ja mediatekstien sujuvaa lukemista. Tutkitaan eri tekstilajien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Harjoitellaan tiedon lähteen selvittämistä ja tiedon luotettavuuden arviointia.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito</i>	<i>Lukutaidon sujuvuus ja tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa</i>	<i>T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä</i>
<i>T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkittamisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan</i>	S2 Vahvistetaan ymmärrystä sanojen jaottelusta taipumisen mukaan (sanaluokat). Eritellään tekstejä ja tulkitaan niitä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Tekstien erittely ja tulkinta</i>	<i>Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.</i>

<i>T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen</i>	S2 Sovelletaan tekstilajitietoutta eri tekstien tulkinassa. Harjoitellaan hahmottamaan virkkeen osien suhteita. Tutkitaan sijamuotojen merkitystä eri yhteyksissä. Ohjataan käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia lukustrategioita.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	<i>Tekstien tulkinta</i>	<i>Oppilas osallistuu erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin ja osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta päättävään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan</i>	S2 Selitetään ja vertaillaan sanojen, synonyymien, kielikuvien, käsitteiden ja sanontojen merkityksiä ja pohditaan niiden hierarkioita. Luokitellaan sanoja ja opitaan verbien persoonan- ja aikamuotoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	<i>Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättävä tekstien tulkinta</i>	<i>Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä tunnistaa tekstistä merkityksiä, jotka vaativat päättelyä.</i>
<i>T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin</i>	S2 Käytetään erilaisia, luotettavia lähteitä ja opitaan merkitsemään lähdevitteet.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen	<i>Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys</i>	<i>Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.</i>
<i>T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S2 Jaetaan monipuolisesti lukukokemuksia esim. parilukeminen ja lukupiiri. Ylläpidetään lukuintoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen	<i>Lapsille ja nuorille tarkoitettun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen</i>	<i>Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Tekstien tuottaminen				
<i>T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana</i>	S3 Ilmaistaan ajatuksia, kokemuksia ja mielipiteitään kirjoittamalla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen</i>	<i>Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.</i>

<i>T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S3 Vaikutetaan omalla tekstillä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö</i>	<i>Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.</i>
<i>T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa</i>	S3 Tunnistetaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyytit sekä lauseen pääjäsenet. Opitaan käyttämään persoona- ja aikamuotoja tekstien aikasuhteiden ilmaisussa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Kirjoitustaito ja kielen hallinta</i>	<i>Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.</i>
<i>T7 innostaa oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä</i>	S3 Tuotetaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja kantaottavia tekstejä. Harjoitellaan myös opiskelussa tarvittavien tekstien (muistiinpanot, tiivistäminen, koevastaukset) kirjoittamista.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsikirjoittaminen ja näppäintaidot</i>	<i>Oppilas osaa ohjatusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaottavalle tekstille tyypillistä kieltä. Oppilas osaa kirjoittaa suomea käsin ja hän on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja.</i>
<i>T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen</i>	S3 Otetaan positiivisella tavalla kantaa ja vaikutetaan verkossa.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Tekstien rakentaminen ja eettinen viestintä</i>	<i>Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaihteittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omanaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.</i>
<i>T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan suunnitella ja tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipillisiä rakenteita</i>	S3 Opetellaan oman tekstin otsikointia ja jaksottamista sekä oikeinkirjoitussopimusten noudattamista. Ohjataan oppilasta käyttämään tekstilajille tyypillistä sanastoa, fraseologiaa ja rakenteita.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Tekstien tuottaminen</i>	<i>Oppilas tuottaa kokonaisia tekstejä ja osoittaa niissä oikeinkirjoituksen tunteista. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.</i>
<i>T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta</i>	S3 Harjoitellaan prosessikirjoittamista. Arvioidaan omia ja toisten tekstejä, annetaan ja vastaanotetaan palautetta.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen</i>	<i>Oppilas osaa arvioida tuottamiaan tekstejä, tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana sekä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.</i>

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen				
<i>T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia</i>	S4 Pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä ja vaikutuksia.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	<i>Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta</i>	<i>Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.</i>
<i>T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia</i>	S4 Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin. Tutkitaan puhutun ja kirjoitetun suomen eroja.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	<i>Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu</i>	<i>Oppilas tunnistaa kielen rakenteen säännönmukaisuuksia ja kykenee kuvaamaan tavallisimpia peruskäsitteitä käyttäen, miten kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristönsä kielistä ja murteista.</i>
<i>T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</i>	S4 Tehdään kirjastovierailu ja muuta yhteistyötä kirjaston kanssa. Tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Kirjallisuuden tuntemus</i>	<i>Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.</i>
<i>T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön</i>	S4 Luetaan kauno- ja tietokirjallisuutta ja keskustellaan luetusta. Tutustutaan ikäkaudelle tarkoitettuihin elokuvaan ja mediateksteihin ja keskustellaan niistä. Innostetaan oppilasta aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus</i>	<i>Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja pystyy kertomaan ajatuksiaan lukemastaan ja muusta lasten- ja nuortenkulttuurista.</i>
<i>T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen</i>	S4 Tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja ikäkaudelle tarkoitettuja sisältöjä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa. Tutustutaan jonkun suomalaisen kirjailijan elämään ja tuotantoon.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden	<i>Kielitietoisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen</i>	<i>Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtäläisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.</i>

		<i>rakentaminen</i>		
<i>T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria</i>	S4 Ohjataan oppilasta arvostamaan omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan osana monikulttuurista koulu yhteisöä. Kannustetaan oppilasta lukemaan myös omalla äidinkielellä ja käyttämään sitä ja muita osaamia kieliä oppimisen tukena.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	<i>Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi</i>	<i>Oppilas osaa kuvailla omaa ja elinympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena				
<i>T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita</i>	S5 Tuetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa kielenkäyttäjänä ja asettamaan itselleen oppimistavoitteita.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Oppimistavoitteiden asettaminen</i>	<i>Oppilas osaa ohjatusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.</i>
<i>T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa</i>	S5 Luetaan eri oppiaineiden tekstejä ja etsitään niille tyypillisiä kielellisiä piirteitä. Harjoitellaan tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista ja käyttöä.	L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Eri oppiaineiden kielen havainnointi</i>	<i>Oppilas lukee tuetusti eri oppiaineiden tekstejä tai niiden osia ja osaa kuvailla, millaisista osista tekstit rakentuvat.</i>
<i>T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojaan kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä</i>	S5 Harjoitellaan tiedonhankintaa sekä itsenäisesti että ryhmässä ja opetellaan toimimaan eettisesti tekijänoikeuksia ja yksityisyyttä kunnioittaen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku</i>	<i>Oppilas osaa tuottaa sovitusta aihepiiristä hankkimansa tiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti tai ryhmässä. Oppilas osaa ohjatusti valita tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa.</i>

MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 184)

3. Ik. MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1 Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua ryhmässä erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Harjoitellaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa rohkeasti ja rakentavasti. Valmistellaan toisille esitettävää materiaalia ja harjoitellaan puhe-esityksiä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T2 kannustaa oppilasta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöön, myös ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa	S1 Harjoitellaan vuorovaikutusta erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Käytetään draamaa, esimerkiksi tilannekuvat ja roolinvaihto.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T3 ohjata oppilasta arvioimaan omaa toimintaansa ja vastaanottamaan sekä antamaan palautetta	S1 Opetellaan arvioimaan omaa toimintaa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista oman kulttuurin tapojen näkökannalta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
T4 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja omakielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	S2 Tutustutaan lapsille suunnattuun kauno- ja tietokirjallisuuteen, elokuvaan ja mediateksteihin. Opitaan käyttämään kirjaston palveluja. Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa..	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T5 ohjata oppilasta edistämään peruslukutaidon sujuvoitumista sekä tekstien ymmärtämisen taitoja ja lukemisen strategiataitoja	S2 Harjoitellaan kaunokirjallisuuden sekä erilaisten tieto- ja mediatekstien lukemista. Harjoitellaan käyttämään opittuja lukustrategioita myös omakielisissä teksteissä. Harjoitellaan tekstien sanoman ymmärtämistä. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa (esim. sanastoharjoituksia, ylä- ja alakäsitteiden harjoittelua, synonyymien valintatehtäviä).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T6 ohjata oppilaita käyttämään lukutaitoaan ja tekstejä elämysten saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä	S2 Harjoitellaan erilaisten tekstien lukemista ja kertomista. Puhutaan tunnilla luetuista teksteistä ja harjoitellaan eläytymistä rooleihin. Havainnoidaan erilaisten roolihenkilöiden	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

	ilmaisutapoja. Tarkastellaan puhe- ja kirjakielen sekä erilaisten tyylien eroja.	
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
T7 auttaa oppilasta kehittämään ilmaisuun sekä positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	S3 Harjoitellaan kirjoittamista esimerkkien ja mallien perusteella käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Käytetään käänteisen opetuksen menetelmiä: oppilaat tutustuvat aiheeseen etukäteen itsenäisesti, sekä tunnilla keskustellaan ja tuotetaan aiheesta tekstejä yksin ja yhdessä..	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja sujuvoittamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä tekstien tuottamisen taitoa	S3 Tutustutaan oikeinkirjoitusohjelman käyttämiseen ja oikeinkirjoitussääntöihin. Opitaan ottamaan huomioon muissa oppiaineissa opittuja malleja tekstien rakentamisessa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T9 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	S3 Harjoitellaan omien tarinoiden luomista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 auttaa oppilasta ymmärtämään kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä pohtimaan äidinkielen merkitystä	S4 Tutustutaan oman kulttuuriperintöä ilmentäviin teksteihin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T11 ohjata oppilasta tutustumaan keskeisiin rakenteisiin	S4 Tuodaan esille oman kielen keskeisiä rakennemalleja ja ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan suomen kielestä eroavia äänteitä. Opetellaan havainnoimaan oman kielen eri piirteitä sekä vertailemaan niitä muihin oppilaille tuttuihin kieliin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T12 ohjata oppilasta hyödyntämään oman äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa ja kehittämään eri tiedonalojen kieltä	Käsitellään muissa oppiaineissa esille tulevia käsitteitä omalla kielellä. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.	L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T13 tarjota oppilalle välineitä omakielisen tiedon etsimiseen, pohtimiseen ja arviointiin sekä tukea oppilasta omaksumaan itseohjautuva tapa opiskella omaa äidinkieltään	Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä omakielisissä tiedonhankinnassa ja tiedon arvioimista. Kannustetaan oppilasta työskentelemään omalla kielellään sekä hakemaan tietoa itsenäisesti.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

4. lk. MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1 Harjoitellaan kertomista, mielipiteen ilmaisua ja kuvailua ryhmässä erilaisten aihepiirien ja tekstien pohjalta. Harjoitellaan toimimaan yhteisissä oppimistilanteissa rohkeasti ja rakentavasti. Harjoitellaan toimimaan vuorovaikutustilanteissa rohkeasti ja rakentavasti. Valmistellaan tunnilla esitettävää materiaalia	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
T2 kannustaa oppilasta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöön, myös ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa	S1 Harjoitellaan vuorovaikutusta erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Käytetään draamaamenetelmiä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
T3 ohjata oppilasta arvioimaan omaa toimintaansa ja vastaanottamaan sekä antamaan palautetta	S1 Opetellaan arvioimaan omaa toimintaa sekä palautteen antamista ja vastaanottamista oman kulttuurin tapojen näkökannalta.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
T4 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja omakielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	S2 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa. Käytetään opetuksessa mm. kirjaston palveluja.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
T5 ohjata oppilasta edistämään peruslukutaidon sujuvoitumista sekä tekstien ymmärtämisen taitoja ja lukemisen strategiataitoja	S2 Pohditaan puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien merkityksiä. Laajennetaan sana- ja käsitevarastoa (sanastoharjoituksia, ylä- ja alakäsitteiden harjoittelua, synonyymien valintatehtäviä). Harjoitellaan käyttämään opittuja lukustrategioita omakielisissä teksteissä. Puhutaan tunnilla luetuista teksteistä ja harjoitellaan eläytymistä rooleihin. Tarkastellaan puhe- ja kirjakielen sekä erilaisten tyylien eroja.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
T6 ohjata oppilaita käyttämään lukutaitoaan ja tekstejä elämysten saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä	S2 Luetaan muiden oppiaineiden tekstejä sekä harjoitellaan eri oppiaineiden tärkeiden käsitteiden ja ilmausten tunnistamista sekä niiden omaan käyttöön ottamista..	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		

T7 auttaa oppilasta kehittämään ilmaisuaan sekä positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	S3 Harjoitellaan omien asioiden kirjaamista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja sujuvoittamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä tekstien tuottamisen taitoa	S3 Harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista käsin ja tietokoneella yksin ja ryhmässä. Tutustutaan oikeinkirjoitusohjelman käyttämiseen ja oikeinkirjoitussääntöihin. Opitaan ottamaan huomioon muissa oppiaineissa opittuja malleja tekstien rakentamisessa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T9 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	S3 Käytetään käänteisen opetuksen menetelmiä: oppilaat tutustuvat aiheeseen etukäteen itsenäisesti ja tunnilla keskustellaan ja tuotetaan aiheesta tekstejä yksin ja yhdessä. Opetellaan arvioimaan omia tekstejä sekä palautteen antamista ja vastaanottamista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 auttaa oppilasta ymmärtämään kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä pohtimaan äidinkielen merkitystä	S4 Käsitellään omaa kulttuuriperintöä ilmentäviä tekstejä ja havainnoidaan kulttuuripiirteitä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T11 ohjata oppilasta tutustumaan keskeisiin rakenteisiin	S4 Tutustutaan sanaluokkiin ja yksinkertaisiin lauserakenteisiin. Harjoitellaan käyttämään oman kielen rakennemalleja. Opetellaan havainnoimaan oman kielen eri piirteitä ja vertailemaan muihin oppilaiden tuntemiin kieliin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

5. lk. MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1 Toimitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja ilmaistaan mielipiteensä rohkeasti ja rakentavasti.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T2 kannustaa oppilasta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöön, myös ryhmä- ja vuorovaikutustilanteissa	S1 Osallistutaan oman luokan sekä koulu yhteisön vuorovaikutus- ja kulttuuritoimintaan, sen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Harjoitellaan omaa osaamista ilmaisevien esitysten tekemistä ja esittämistä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
T3 ohjata oppilasta arvioimaan omaa toimintaansa ja vastaanottamaan sekä antamaan palautetta	S1 Harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista. Tehdään ryhmitöitä, jossa oppilailla on erilaiset roolit ja vastuut sekä harjoitellaan tilanteiden ja tulosten arvioimista	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
T4 innostaa oppilasta omaehtoiseen lukemiseen ja omakielisten tekstien käyttöön kielitaidon mukaan	S2 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja luetaan erilaisia tekstejä. Käytetään kirjaston palveluja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T5 ohjata oppilasta edistämään peruslukutaidon sujuvoitumista sekä tekstien ymmärtämisen taitoja ja lukemisen strategiataitoja	S2 Käytetään opittua taitoa tunnistaa omakielisissä teksteissä kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kanta-aottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Työskennellään eri oppiaineiden tekstilajien kanssa. Keskustellaan tekstien mahdollisista piilomerkityksistä ja monimerkityksellisyydestä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
T6 ohjata oppilaita käyttämään lukutaitoaan ja tekstejä elämysten saamiseksi, tiedon hankkimiseksi ja arvioimiseksi sekä keskustelemaan teksteistä	S2 Pohditaan kaunokirjallisuuden merkitystä omien kokemusten ja ympäristön kannalta. Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä sekä innostetaan kulttuurin pariin. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		

T7 auttaa oppilasta kehittämään ilmaisuaan sekä positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	S3 Pohditaan sanojen, ilmausten ja tekstien ilmentämiä merkityksiä ja tapoja luokitella niitä. Harjoitellaan kirjallista ilmaisua ja omien tekstien kirjoittamista.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan ja sujuvoittamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä tekstien tuottamisen taitoa	S3 Harjoitellaan tekstin tuottamisen vaiheita ja tekstilajille sopivan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden valintaa. Käytetään oikeinkirjoitusohjelmia. Opitaan ottamaan huomioon muissa oppiaineissa opittuja malleja tekstien rakentamisessa. Harjoitellaan oikeinkirjoitussääntöjen huomioon ottamista omassa kirjoituksissa..	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T9 innostaa oppilasta edistämään ajatusten ja kokemusten ilmaisemista asiateksteissä ja kaunokirjallisissa teksteissä	S3 Harjoitellaan sekä fiktiivisten sekä ei-fiktiivisten monimuotoisten tekstien tuottamista omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta. Harjoitellaan tekstien kokoamista tai tuottamista ryhmätyönä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T10 auttaa oppilasta ymmärtämään kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä pohtimaan äidinkielen merkitystä	S4 Tutustutaan oman kulttuuriperintöä ilmentäviin teksteihin. Kannustetaan oppilasta arvostamaan sekä oman että Suomen kulttuurin erityispiirteitä. Käsitellään kulttuuriin kuuluvia ja historiallisia elämäntapoja ja perinteitä..	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
T11 ohjata oppilasta tutustumaan keskeisiin rakenteisiin	S4 Tuodaan esille kielelle ominaisten rakenteiden vaikutusta merkitykseen (kielen morfologia ja syntaksi). Käytetään esimerkkimalleja kielen rakenteiden oppimisessa. Verrataan oppilaille tutujen kielten rakenteita ja sanastoa..	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T12 ohjata oppilasta hyödyntämään oman äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa ja kehittämään eri tiedonalojen kieltä	S5 Käsitellään muissa oppiaineissa esille tulevia käsitteitä omalla kielellä. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Käytetään eri tiedalojen sanastoa (esim. OPH:n sanastoaineisto).	L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T13 tarjota oppilaalle välineitä omakielisen tiedon etsimiseen, pohtimiseen ja arviointiin sekä tukea oppilasta omaksumaan itseohjautuva tapa opiskella omaa äidinkieltään	S5 Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä omakielisissä tiedonhankinnassa ja tiedon arvioimista. Harjoitellaan erilaisia kielenoppimisen strategioita.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen osaaminen

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T12 ohjata oppilasta hyödyntämään oman äidinkielen taitoa kaikessa oppimisessa ja kehittämään eri tiedonalojen kieltä	S5 Tutustutaan eri oppiaineiden teksteihin. Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena.	<i>L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
T13 tarjota oppilaalle välineitä omakielisen tiedon etsimiseen, pohtimiseen ja arviointiin sekä tukea oppilasta omaksumaan itseohjautuva tapa opiskella omaa äidinkieltään	S5 Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä omakielisissä tiedonhankinnassa ja tiedon arvioimista. Harjoitellaan erilaisia kielenoppimisen strategioita kuten esim. runot, laulut, käsitekartat, kielten vertailu.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>

TOINEN KOTIMAINEN KEILI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 196)

3. Ik. RUOTSIN KIELI, A-OPPIMÄÄRÄ				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä</i>	S1 Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia ja kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia.</i>	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Kuunnellaan eri kieliä. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havainnoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havainnoja ruotsin kielen ja äidinkiелensä eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa</i>	S1 Tutustutaan ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin, kirjoihin ja lehtiin ja etsitään ruotsin kieltä arkiympäristöstä.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Ruotsin kielen havaitseminen ympäristössä	Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Toiminta ryhmässä	Oppilas osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta</i>	S2 Opetellaan ottamaan vastuuta. Ohjataan oppilaita huomaamaan	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Hyvien opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä sekä harjaannuttaa taitojaan

<i>kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten</i>	ruotsin kieli ympärillään. Opetellaan kielenopiskelutapoja, tutustutaan sanastojen käyttöön, eri tapoihin opetella sanoja ja sisältöjä, tutustutaan erilaisiin tehtävyytyyppeihin	<i>L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys</i>		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan esim. pienten tarinoiden, näytelmien ja haastattelujen yhteydessä	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	Taitotaso A1.1. Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 o keskustelukumppanin huomioonottaminen * kohteliaisuus (esim. nimien käyttö, kohteliaisuussanojen käyttö) * aktiivinen kuunteleminen (esim. katsekontakti, nyökyttely, lyhyet verbaaliset reaktiot ja kommentit) o puheenvuoron antaminen ja ottaminen o avun pyytäminen puhelukumppanilta epäsuoraan (esim. hämmentynyt ilme, katsekontakti) o eleiden ja ilmeiden hyödyntäminen o ympäristön hyödyntäminen (esim. osoittamalla tarkoitettua asiaa/esinettä)	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	Taitotaso A1.1. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
<i>T9 tutustutaan kohteliaaseen kielenkäyttöön ja ilmaisiin</i>	S3 * tervehdykset * pienet kohteliaisuussanat: <i>tack, var så god</i> * tilannesidonaiset ilmaisut <i>trevligt veckoslut, god jul, grattis på födelsedagen</i>	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	Taitotaso A1.1. Oppilas osaa käyttää muutamia ruotsin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehdäminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Tutustutaan erilaisiin sanoituksiin (laulut, lorut, leikit), teksteihin ja kuunteluihin (sadut, tarinat, asiategit) ja vuoropuheluihin	<i>L4 Monilukutaito</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	Taitotaso A1.1. Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin

				rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</i>	S3 Sovelletaan oppimateriaalia oman puheen tuottamiseen, harjoitellaan ruotsin kielen pienimuotoista kirjoittamista (sanoja ja lyhyitä lauseita) Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen. Keskeisiä rakenteita ovat suku (<i>en/ett</i>) ja artikkelin käyttö.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>	Taitotaso A1.1. Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

4. Ik. RUOTSIN KIELI, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
------------------------------------	---	-------------------------	--------------------	--

Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

<i>T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä</i>	S1 Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten sukulaisuussuhteisiin ja Pohjoismaisiin kulttuureihin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia ja kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa vertaillaan kulttuurieroja Pohjoismaissa ja Suomessa. Erityiseksi uudeksi otetaan vertailukohteeksi juuri alkanut A2-englanti.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito</i>	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ruotsin kielen ja äidinkielenä tai muun osaamansa kielen sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa</i>	S1 Motivoidaan oppilasta etsimään ruotsinkielisiä sisältöjä tunneilla käytetyn oppimateriaalin lisäksi muista lähteistä (esim. televisio, radio, mainokset, lehdet, netti, kirjasto)	<i>L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	Ruotsin kielen havaitseminen ympäristössä	Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)

Kielenopiskelutaidot

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta</i>	S2 opetellaan lisää tehokkaita	<i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen</i>	Omien kielenopiskelutavoit-	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle,

<i>kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten</i>	kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä sekä muistiinpainamiskeinoja eri aistikanavia käyttäen. Tutustutaan myös tietokoneharjoituksiin.	<i>osaaminen L6 Työelämätaidot ja yritys</i>	teiden asettaminen ja hyvien opiskelutottumusten löytäminen	harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä ja harjaannuttaa taitojaan
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsin kieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat mm. minä itse, perheeni, ystäväni, koulu ja harrastukset. Lisäksi voidaan valita aiheita yhdessä, lähtökohtana oppilaiden jokapäiväinen elämämpiiri ja kiinnostuksen kohteet.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Jatketaan harjoittelua erilaisissa viestintätilanteissa, kuten o keskustelukumppanin huomioonottaminen aktiivinen kuunteleminen (esim. katsekontakti, nyökyttely, lyhyet verbbaaliset reaktiot ja kommentit) o puheenvuoron antaminen ja ottaminen	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apu-keinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Harjoitellaan kohteliaista kielenkäyttöä ja ilmaisua. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia ruotsin kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon Suomi, Ruotsi ja muut Pohjoismaat sekä pohjoismainen elämänmuoto.	<i>L4 Monilukutaito</i>	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä

				ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</i>	S3 Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja muita prosodisia ilmiöitä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, mm. pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

5. Ik. RUOTSIN KIELI, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä.</i>	S1 Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten sukulaisuussuhteisiin ja Pohjoismaisiin kulttuureihin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia ja kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia.</i>	S1 Pohditaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen. Havainnoidaan eroja oman ja vieraiden kulttuurien välillä. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Havainnoidaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen, vertaillaan oppilaan osaamia kieliä keskenään.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ruotsin kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa</i>	S1 Etsitään monipuolisesti ruotsinkielistä aineistoa esimerkiksi verkosta, paineituista lähteistä ja muusta mediasta sekä lähiympäristöstä. Käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia ja -välineitä.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Ruotsin kielen havaitseminen ympäristössä	Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kielenopiskelutaidot				

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten</i>	S2 Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen ja ottamaan vastuuta omasta opiskelusta. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuissa, muistiinpanamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä.	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Omien kielenopiskeluta voitteiden asettaminen ja hyvien opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa taitojaan
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Viestin välittyminen on tarkkuutta ja oikeakielisyyttä tärkeämpää. Harjoitellaan o asian ilmaisemista toisin sanoin o yleiskäsitteiden käyttöä (esim. ruusu -> punainen kukka) o selvennyksen pyytämistä ja antamista o kaikkien osattujen kielten hyödyntämistä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa. Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan	Sisältöalueen painopisteet ja	Laaja-alainen	Arvioinnin	Palautteen antamisen ja

tarkennetut tavoitteet	tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	osaaminen	kohteet	edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa. Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</i>	S3 Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa ja puherytimiä. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneettiset merkit ja niiden ääntäminen.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

RUOTSIN KIELI, A-OPPIMÄÄRÄ 6. Ik.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja ruotsin asemasta kansalliskielinä</i>	S1 Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten sukulaisuussuhteisiin ja Pohjoismaisiin kulttuureihin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja. Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	<i>Oppilas osaa kertoa syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia ja kuvaila Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta</i>
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuristaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia.</i>	S1 Syvennetään tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen. Havainnoidaan eroja oman ja vieraiden kulttuurien välillä. Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		<i>Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieltä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Tutkitaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen, vertaillaan oppilaan osaamia kieliä keskenään.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Kielellinen päättely	<i>Oppilas osaa tehdä havaintoja ruotsin kielen ja äidinkiensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään kohdekielistä aineistoa</i>	S1 Etsitään monipuolisesti ruotsinkielistä aineistoa esimerkiksi verkosta, paineituista lähteistä ja muusta mediasta sekä lähiympäristöstä.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Ruotsin kielen havaitseminen ympäristössä	<i>Oppilas osaa kertoa, missä ruotsin kieltä voi nähdä tai kuulla.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kielenopiskelutaidot				

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Suunnitellaan toimintaa yhdessä, annetaan ja otetaan vastaan palautetta. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä</i>	<i>Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten</i>	S2 Harjaannutetaan kielitaitoa monipuolisesti, käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa kielen oppimisessa. Arvioidaan omaa kielitaitoa.	<i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Omien kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja hyvien opiskelutottumusten löytäminen</i>	<i>Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan ruotsia. Sisältöjen valinnassa lähtökohdaksi on oppilaiden jokapäiväinen elämäntilanne, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulma minä, me ja maailma. Oppilaille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella yhteydenpitoa ruotsia äidinkielenä puhuvien kanssa. Ruotsia käytetään aina kun se on mahdollista.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	Taitotasot A1.3. <i>Oppilas selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.</i>
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Viestin välittyminen on tarkkuutta ja oikeakielisyyttä tärkeämpää. Harjoitellaan o keskustelukumppanin huomioonottamista o puheenvuoron antamista ja ottamista o avun pyytämistä o puheukumppanilta suoraan o selvennyksen pyytämistä ja antamista o kaikkien osattujen kielten hyödyntämistä	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	Taitotasot A1.3. <i>Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.</i>

<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Valitaan erilaisia kielenkäyttötilanteita ja harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä niissä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Sanastoa ja rakenteita tulkitaan monenlaisissa puhutuissa ja kirjoitetuissa kielenkäyttötilanteissa. Tilanteet valitaan niin, että ne tarjoavat haasteita eri tahtiin eteneville oppijoille.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3. Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</i>	S3 Puhutaan ja kirjoitetaan kiinnittäen huomiota ymmärrettävään ääntämiseen ja omaan lauseenmuodostamiseen. Rakenteita kerrataan ja uusia opiskellaan viestintätarpeen mukaan.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2. Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.

6. lk RUOTSIN KIELI, B1-OPPIMÄÄRÄ				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisestä suhteesta</i>	S 1 Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikuntiin hänen osaamansa ja opiskelemaisensa kielet kuuluvat.
<i>T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen</i>	S1 Tarkastellaan ja verrataan ruotsin kielen ja entuudestaan tuttujen kielten tärkeimpiä yhtäläisyyksiä ja eroja. Mietitään miten ruotsalaisuus tai ruotsinkielinen kulttuuri näkyy Suomessa tänään.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä syitä, joiden vuoksi Suomessa käytetään ruotsia ja mainita ruotsista suomeen lainautuneita sanoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kieltenopiskelutaidot				
<i>T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan</i>	S2 Asetetaan tavoitteita ja suunnitellaan toimintaa yhdessä. Selvitetään, missä ruotsin taitoa tarvitaan ja missä sitä voi käyttää. Harjoitellaan etsimään ruotsinkielistä materiaalia netistä ja mietitään, miten esim. televisiota, radiota, nettiä ja kirjastoa voi hyödyntää omassa oppimisessa. Opetellaan huomaamaan, miten ruotsin kieli näkyy erilaisissa arkisissa yhteyksissä. Oppilasta ohjataan tarkastelemaan tulevaa ja miettimään, miten karttuva kielitaito on hyödyksi peruskoulun jälkeen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Toiminta opiskelutilanteessa	Oppilas harjaannuttaa ruotsin taitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida ruotsin taitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.
<i>T4 rohkaista oppilasta näkemään ruotsin taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella</i>	S2 Oppilasta ohjataan käyttämään kielenopiskelulle tyypillisiä sosiaalisia ja yksilöllisiä työtapoja. Oppilas oppii käyttämään monipuolisesti tiedonhankintavälineitä tekstin ymmärtämiseksi.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Ruotsin kielen käyttöalueiden ja – mahdollisuuksien tunnistaminen omassa elämässä	Oppilas osaa mainita joitakin ruotsin kielen käyttöalueita ja - mahdollisuuksia.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita</i>	S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten aihepiirien yhteydessä, kuten minä itse, perheeni, koulu,	L4 Monilukutaito	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso: A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista,

	harrastukset ja vapaa-ajan vietto. Lisäksi valitaan yhdessä kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä.			rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
<i>T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille saamiseksi monenlaisia, myös eikielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta</i>	S3 Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomesta poikkeavat foneettiset merkit ja niiden luonteva ääntäminen. Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja mietitään miten viesti välittyy, vaikka sanavarasto olisikin vielä suppea.	L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso: A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia</i>	S3 Harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja yritetään käyttää kohteliaan kielenkäytön fraaseja.	L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurin sopivuus	Taitotaso: A1.2: Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolle sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä</i>	S3 Oppilasta tuetaan ymmärtämään käsiteltyjä, arkipäiväisiä aiheita koskevia tekstejä ja puheen keskeisintä sisältöä tilanneyhteyden tukemana. Kehitetään oppilaan taitoja osata tunnistaa tärkeimpiä prepositioita, peruslukuja ja muita usein toistuvia ilmaisuja. Oppilasta kiinnostavasta tekstistä harjoitellaan tunnistamaan ja laatimaan kysymys, kiello-, ja toteamuslauseita.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
<i>T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista</i>	S3 Oppilas osaa kuvailla lähiympäristöä ja siihen olennaisesti kuuluvia aiheita (esim. perhe, koulu, harrastukset ja vapaa-aika) Oppilasta rohkaistaan kertomaan perustietoja itsestään ja kommunikoimaan puhekumppanin avulla arkielämään liittyvistä aiheista. Kirjoitetaan kaikkein tutuimpiin arkisiin tilanteisiin liittyvistä asioista lyhyitä lauseita ja viestejä. Tutustutaan keskeiseen verbioppiin (esim. verbin preesens, apuverbit ja perusmuoto) sekä harjoitellaan käyttämään substantiivin yksikkö- ja monikkumuotoja Oppilas harjoittelee adjektiivin taiputusta ja opettelee persoonapronominit.	L4 Monilukutaito	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

14.4.3 VIERAAT KIELET

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 218)

VIERAS KIELI ENGLANTI, A-oppimäärä

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 218)

3. Ik. ENGLANTI, A1-OPPIMÄÄRÄ				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä</i>	S1 Tutustutaan englannin kielen levinneisyyteen. Keskustellaan vieraiden kielten opiskelun tärkeydestä. Huomioidaan jo oppilailla olevaa kielitaitoa. Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään,
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Keskustellaan oppilaiden omista kielenkäyttökokemuksista. Tutustutaan angloamerikkalaisiin juhlapyyhiin (esim. joulukuun pääsiäinen)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Huomataan englannin kielen ääntämisen ja kirjoittamisen ero.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>	S1 Havainnoidaan englannin näkymistä omassa lähiympäristössä (esim. televisio, tuotepakkaukset) Esitellään netistä löytyviä oppimisaineistoja (esim. omaan oppimateriaaliin liittyviä nettitehtäviä)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä aineistoa on saatavilla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kielenopiskelutaidot				

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Tutustutaan yhdessä englannin kielen tavoitteisiin ja erilaisiin työtapoihin. Harjoitellaan työskentelyä pareittain ja koko ryhmässä toisia kannustaen ja myönteistä opiskeluympäristöä rakentaen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielinopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.</i>	S2 Rohkaistaan oppilasta viestimään englanniksi virheistä välittämättä. Tutustutaan tehokkaisiin kielinopiskelutapoihin, esim. mistä sanastoa löytyy ja miten sitä voi harjoitella eri keinoin, myös TVT:tä hyödyntäen (esim. sähköinen oppimateriaali, verkkotehtävät) Tutustutaan erilaisiin tehtävätyyppeihin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 ohjata oppilasta kokeilemaan vuorovaikutusta arkisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksisista huolimatta</i>	S3 Keskeisiä aiheita ovat mm. itsestä kertominen ja koti. Sanastoa ja fraaseja opetellaan esim. dialogien, roolileikkien ja haastattelujen muodossa. Rohkaistaan oppilasta jatkamaan viestintätilannetta esim. ääntämällä sana niin kuin se kirjoitetaan.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmistä ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3 Kehotetaan oppilaita hyödyntämään eleitä, ilmeitä ja ympäristöä vuorovaikutuksen jatkumiseksi.	L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella</i>	S3 Opitaan erilaisia tervehdyksiä ja kohteliaisuus sanoja (<i>thank you, please</i>)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia englannin kielelle ja kulttuurille

<i>monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	Harjoitellaan small-talkia, esim. <i>How are you?/I'm fine, thanks.</i>			tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3 Tutustutaan erilaisiin sanoituksiin (laulut, lorut, leikit), teksteihin ja kuunteluihin (kertomukset, asiatekstit) ja vuoropuheluihin.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta olennaisimpiin rakenteisiin	S3 Sovelletaan oppimateriaalia oman puheentuottamiseen. Harjoitellaan pienimuotoista kirjoittamista (sanoja ja lyhyitä lauseita). Tutustutaan foneettisiin merkkeihin ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä. Keskeisiä rakenteita ovat yksikkö/monikko sekä verbeihin <i>be, have</i> ja <i>can</i> tutustuminen.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

4. Ik. ENGLANTI, A1-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalissa viestinnän kielenä</i>	S1 Tutustutaan Brittein saarten eri alueisiin (esim. Englanti, Skotlanti, Wales, Pohjois-Irlanti, Irlanti) ja niiden kulttuuriin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuristaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Keskustellaan eri kielten ja kulttuurien monipuolisuudesta rikkautena oppilaan lähiympäristössä. Tutustutaan ympäröivän yhteisön monikielisyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Tutustutaan angloamerikkalaisiin juhlapäiviin (esim. Ystävänpäivä, Pyhän Patrikin päivä, Guy Fawkes Day)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilasta kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Ohjataan oppilasta pääättelemään ja tutkimaan sanastoa/tekstiä luokittelemalla sanoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>	S1 Opetellaan etsimään englanninkielisiä sisältöjä tunneilla käytetyn materiaalin lisäksi (esim. nettisivustot, pelit)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kielenopiskelutaidot				

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Harjaannutaan opiskelun suunnittelussa. Opetellaan työskentelyä pareittain ja pienryhmissä. Ohjataan oppilaita toistensa hyväksyvään kohtaamiseen ja ottamaan näin vastuuta myönteisestä ilmapiiristä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä</i>	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Opetellaan lisää tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten muistiinpanamiskeinoja ja uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä eri aistikanavia hyödyntäen. Kannustetaan vastuunottoon omasta opiskelusta. Laajennetaan tietotekniikan mahdollisuuksia opiskelun tukena.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen</i>	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä ja harjaannuttaa taitojaan.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksisista huolimatta</i>	S3 Keskeisiä aiheita ovat mm. ystävät ja aikaan liittyvät tilanteet (kellonaika, viikonpäivät, kuukaudet). Lisäksi voidaan valita aiheita oppilaiden mielenkiinnon mukaan lähtökohtana jokapäiväinen elämänpiiri ja kiinnostuksen kohteet. Sanastoa ja fraaseja opetellaan mm. dialogien, roolileikkien, haastattelujen ja pienten näytelmien yhteydessä.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Rohkaistaan non-verbaaliseen viestintään (mm. ilmeet, eleet, nyökyttely)	<i>L4 Monilukutaito</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.

<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	S3 Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä ja ilmaisua käyttäen monipuolisia viestintäkanavia (kasvokkain puhumisen lisäksi esim. puhelinkeskustelut, korttien kirjoittaminen tms.)	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	S3 Tutustutaan erilaisiin teksteihin (mm. sarjakuva, näytelmä). Teksti voi olla sanallinen, kuvallinen, äänellinen, graafinen tai näiden yhdistelmä.	<i>L4 Monilukutaito</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</i>	S3 Harjoitellaan ääntämistä foneettisten merkkien avulla. Keskeisiä rakenteita ovat eri lausetyyppien harjoittelu (myönteiset, kielteiset, kysyvät) ja tuottaminen sekä suullisesti että kirjallisesti.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnan ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

ENGLANTI, A1-OPPIMÄÄRÄ 5. lk.				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä</i>	S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen mm. vertaamalla brittienglantia ja amerikanenglantia toisiinsa. Tutustutaan angloamerikkalaiseen kulttuuriin esim. nuorten arkielämän näkökulmasta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuristaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Vertaillaan Suomen ja englanninkielisten maiden kulttuurieroja esim. juhlapyhien kautta (esim. <i>Thanksgiving, Halloween</i>)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Verrataan englannin kielen rakenteita suomen kielen ominaisuuksiin ja rakenteisiin (esim. verbin taipuminen)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkieltensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>	S1 Motivoidaan oppilasta etsimään englanninkielisiä aineistoa tunneilla käytetyn materiaalin lisäksi esimerkiksi verkosta ja kirjastosta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.

<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Syvennetään kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa ilmaisuissa (esim. elaborointi) ja tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä. Laajennetaan tietoteknisten laitteiden ja sovellusten käyttöä (esim. oma kännykkä).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta</i>	S3 Keskeisiä aiheita ovat mm. harrastukset, koulu, elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä lähtökohtana jokapäiväinen elämämpiiri, omat kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Sanastoa ja fraaseja opetellaan mm. ohjattujen dialogien (esim. juonikaaviot) ja haastattelujen avulla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3 Korostetaan, että viestin välittyminen on oikeakielisyyttä tärkeämpää. Opitaan pyytämään selvennystä/tarkennusta epäselvässä vuorovaikutustilanteessa englanniksi kohteliaisuusfraaseja käyttäen (esim. <i>Pardon / Excuse me</i>)	L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	S3 Oppilaille voidaan tarjota mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa esim. sähköpostin välityksellä. Harjoitellaan mm. asiointitilanteita, ruokapöytäkeskusteluja, avun pyytämistä ja tien neuvontaa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				

<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	S3 Laajennetaan sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien (fiktiiviset/asiattekstit, esim. elokuva, matkakuvaukset, sää tiedote) yhteydessä sekä kuunnellen että lukien. Jokapäiväisen elämänpiiriin lisäksi tekstien valinnassa otetaan huomioon elämä kohdekielisessä ympäristössä.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukena. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</i>	S3 Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, joiden aiheena on mm. minä itse, perheeni, ystäväni, harrastukset, vapaa-ajan vietto jne. Harjoitellaan intonaatiota ja sanojen lukemista foneettisten merkkien avulla. Keskeisenä rakenteena on preesens, jota harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opetettuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.

6. Ik. ENGLANTI, A1-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä</i>	S1 Syvennetään tietoa englannin kielen levinneisyydestä tutustuen joihinkin maihin, joiden virallisiin kieliin englanti kuuluu. Tutustutaan näiden maiden kulttuuriin, elämänmuotoon, juhliin ja perinteisiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Kielellisen ympäristön hahmottaminen</i>	<i>Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.</i>
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Syvennetään tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Tutustutaan ympäröivän yhteisön monikielisyyteen kotikansainvälisyyden avulla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		<i>Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Syvennetään englannin kielen vertailua suomen kielen ominaisuuksiin (esim. englannin prepositiot verrattuna suomen sijamuotoihin) Otetaan uudeksi vertailukohteeksi juuri alkanut B1-ruotsi.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Kielellinen päättely</i>	<i>Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielenä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>	S1 Etsitään monipuolisesti englanninkielistä aineistoa esim. verkosta ja painetuista lähteistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Englanninkielisen aineiston löytäminen</i>	<i>Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Suunnitellaan toimintaa yhdessä, annetaan ja otetaan vastaan palautetta. Oppilaita ohjataan aktiiviseen itsenäiseen toimijuuteen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä</i>	<i>Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.</i>

<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Harjaannutetaan kielitaitoa monipuolisesti, käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa oppimisen tukena ja syventäjänä. Arvioidaan omia opiskelutaitoja esim. Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen</i>	<i>Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta</i>	S3 Sisältöjen valinnassa huomioidaan monipuolisuus ja oppilaan kiinnostuksen kohteet näkökulmana minä, me ja maailma. Kannustetaan oppilasta käyttämään kiertoilmaisuja tarvittaessa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	Taitotaso A 2.1 <i>Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.</i>
<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3 Ohjataan oppilasta *huomioionottamaan keskustelukumppani *antamaan ja ottamaan puheenvuoro *pyytämään apua suoraan puhokumppanilta Rohkaistaan oppilasta hyödyntämään vuorovaikutustilanteessa kaikkia osaamia kieliä.	L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A 2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin eikielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	S3 Valitaan erilaisia kielenkäyttötilanteita ja harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä niissä. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja matkailuun liittyviä tilanteita.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	Taitotaso A 2.1 <i>Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 ohjata oppilasta</i>	S3	L4 Monilukutaito	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	Taitotaso A2.1

<i>työskentelemään vaatavuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	Syvennetään ja tulkitaan sanastoa ja rakenteita monenlaisissa puhutuissa ja kirjoitetuissa kielenkäyttötilanteissa (esim. uutispätkät, mainokset, mielipidekirjoitukset). Tekstejä valittaessa otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalissa kommunikaation kielenä. Tekstien valinnassa huomioidaan eri tahtiin etenevät oppilaat.			<i>Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</i>	S3 Tuotetaan tekstejä, joiden aiheena on mm. oma kotimaa, matkustaminen. Osataan hyödyntää foneettista kirjoitusta uusien sanojen ääntämisessä. Havainnoidaan sana- ja lausepainoa ja puherytmiä. Perusrakenteista keskitytään imperfektiin, jota käytetään suullisesti ja kirjallisesti.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>	Taitotaso A2.1 <i>Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.</i>

4. Ik. ENGLANTI, A2-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä</i>	S1 Tutustutaan englannin kielen levinneisyyteen. Keskustellaan vieraiden kielten opiskelun tärkeydestä. Huomioidaan oppilailla jo olevaa kielitaitoa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuristaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Tutustutaan ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Tutustutaan joihinkin angloamerikkalaisiin juhlapyyhiin. (esim. joulukuun pääsiäinen, <i>Valentine's Day</i>)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Huomataan englannin kielen ääntämisen ja kirjoittamisen ero. Ohjataan oppilasta päättelämään ja löytämään sanastosta/tekstistä eri sanaluokkien sanoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>	S1 Havainnoidaan englannin näkymistä omassa lähiympäristössä (esim. televisio, tuotepakkaukset) Esitellään netistä löytyviä oppimisaineistoja (esim. omaan oppimateriaaliin liittyviä nettitehtäviä)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)

Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Tutustutaan yhdessä englannin kielen tavoitteisiin ja erilaisiin työtapoihin. Kannustetaan vastuunottoon omasta opiskelusta. Opetellaan työskentelyä pareittain ja pienryhmissä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Rohkaistaan oppilasta viestimään englanniksi virheistä välittämättä. Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä esim. eri oppimisympäristöjä hyödyntäen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä ja harjaannuttaa taitojaan.
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksesta huolimatta</i>	S3 Keskeisiä aiheita ovat mm. itsestä kertominen ja koti, ystävät ja aikaan liittyvät tilanteet (kellonaika, viikonpäivät, kuukaudet). Lisäksi voidaan valita aiheita mm. oppilaiden kiinnostuksen mukaan. Sanastoa ja fraaseja opetellaan mm. dialogien, roolileikkien, haastattelujen ja pienten näytelmien yhteydessä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Rohkaistaan non-verbaaliseen viestintään (mm. ilmeet, eleet)	L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.

<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	S3 Harjoitellaan tervehyksiä, kohteliasta kielenkäyttöä ja small talkia, (esim. <i>How are you?/I'm fine, thanks</i>) käyttäen monipuolisia viestintäkanavia.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	S3 Tutustutaan erilaisiin teksteihin (mm. laulut, dialogit, kertomukset, asiatekstit). Teksti voi olla sanallinen, kuvallinen, äänellinen, graafinen tai näiden yhdistelmä.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</i>	S3 Sovelletaan oppimateriaalia oman puheen tuottamiseen. Harjoitellaan pienimuotoista kirjoittamista (sanoja ja lyhyitä lauseita). Harjoitellaan ääntämistä foneettisten merkkien avulla. Keskeisiä rakenteita ovat yksikkö/monikko sekä verbeihin <i>be, have</i> ja <i>can</i> tutustuminen sekä eri lausetyyppien harjoittelemisen (myönteiset/kielteiset/kysyvät) ja tuottaminen sekä suullisesti että kirjallisesti.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

5. Ik. ENGLANTI, A2-OPPIMÄÄRÄ				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalin viestinnän kielenä</i>	S1 Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen. Tutustutaan angloamerikkalaiseen kulttuuriin esim. nuorten arkielämän näkökulmasta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Vertaillaan Suomen ja englanninkielisten maiden kulttuurieroja esim. juhlapyhien kautta (esim. <i>Thanksgiving, Halloween</i>)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Verrataan englannin kielen rakenteita suomen kielen ominaisuuksiin ja rakenteisiin (esim. verbin taipuminen)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>	S1 Motivoidaan oppilasta etsimään englanninkielisiä aineistoa tunneilla käytetyn materiaalin lisäksi esimerkiksi verkosta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Englanninkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)

Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Syvennetään kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omilla ilmaisissa. Laajennetaan tietoteknisten laitteiden ja sovellusten käyttöä (esim. oma kännykkä).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksisista huolimatta</i>	S3 Keskeisiä aiheita ovat mm. harrastukset, koulu, elämä kohdekielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä lähtökohtana jokapäiväinen elämänpiiri, omat kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus. Sanastoa ja fraaseja opetellaan mm. ohjattujen dialogien (esim. juonikaaviot) ja haastattelujen avulla.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.

<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3 Korostetaan, että viestin välittyminen on oikeakielisyyttä tärkeämpää Opitaan pyytämään selvennystä/tarkennusta epäselvässä vuorovaikutustilanteessa englanniksi kohteliaisuusfraaseja käyttäen (esim. <i>Pardon / Excuse me</i>)	L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	S3 Oppilaille voidaan tarjota mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Harjoitellaan mm. asiointitilanteita, ruokapöytäkeskusteluja ja tien neuvontaa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaatavuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	S3 Laajennetaan sanastoa ja rakenteita monenlaisten tekstien yhteydessä sekä kuunnellen että lukien. Jokapäiväisen elämänpiirin lisäksi tekstien aiheita voivat olla mm. elämä kohdekielisessä ympäristössä.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukena. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				

<p><i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</i></p>	<p>S3 Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, joiden aiheena on mm. minä itse, perheeni, ystäväni, harrastukset, vapaa-ajan vietto jne. Harjoitellaan lukemaan sanoja foneettisten merkkien avulla. Keskeisenä rakenteena on preesens, jota harjoitellaan sekä suullisesti että kirjallisesti.</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tekstien tuottamistaidot</p>	<p>Taitotaso A1.3 Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.</p>
---	---	---	---------------------------------	---

ENGLANTI, A2-OPPIMÄÄRÄ 6. Ik.				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä</i>	S1 Syvennetään tietoa englannin kielen levinneisyydestä tutustuen joihinkin maihin, joiden virallisiin kieliin englanti kuuluu. Tutustutaan näiden maiden kulttuuriin, elämänmuotoon, juhliin ja perinteisiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Kielellisen ympäristön hahmottaminen</i>	<i>Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lähiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalti levinnyt englannin kieli on.</i>
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Syvennetään tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Tutustutaan ympäröivän yhteisön monikielisyyteen kotikansainvälisyyden avulla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		<i>Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Syvennetään englannin kielen vertailua A1-kielen ja suomen kielen ominaisuuksiin (esim. englannin prepositiot verrattuna suomen sijamuotoihin) Otetaan uudeksi vertailukohteeksi juuri alkanut B1-ruotsi.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Kielellinen päättely</i>	<i>Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielenensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta ymmärtämään, että englanniksi on saatavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppimistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa aineistoa</i>	S1 Etsitään monipuolisesti englanninkielistä aineistoa esim. verkosta ja painetuista lähteistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Englanninkielisen aineiston löytäminen</i>	<i>Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.</i>
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	<i>Arvioinnin kohteet</i>	<i>Hyvä osaaminen</i>
Kielenopiskelutaidot				

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Suunnitellaan toimintaa yhdessä, annetaan ja otetaan vastaan palautetta. Oppilaita ohjataan aktiiviseen itsenäiseen toimijuuteen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	<i>Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Harjaannutetaan kielitaitoa monipuolisesti, käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa oppimisen tukena ja syventäjänä. Arvioidaan omia opiskelutaitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja löytäminen	<i>Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa, harjaannuttaa ja arvioi taitojaan</i>
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	<i>Hyvä osaaminen</i>

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa

<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestinnän jatkumiseen mahdollisista katkoksista huolimatta</i>	S3 Sisältöjen valinnassa huomioidaan monipuolisuus ja oppilaan kiinnostuksen kohteet näkökulmana minä, me ja maailma. Kannustetaan oppilasta käyttämään kiertoilmaisuja.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A 2.1 <i>Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.</i>
<i>T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintätilannetta käyttäen monenlaisia viestinnän jatkamisen keinoja</i>	S3 Ohjataan oppilasta *huomioonottamaan keskustelukumppani *antamaan ja ottamaan puheenvuoro *pyytämään apua suoraan puhokumppanilta Rohkaistaan oppilasta hyödyntämään vuorovaikutustilanteessa kaikkia osaamia kieliä.	L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A 2.1 Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielillisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
<i>T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita</i>	S3 Valitaan erilaisia kielenkäyttötilanteita ja harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä niissä. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja matkailuun liittyviä tilanteita.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A 2.1 <i>Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä,</i>

				<i>kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.</i>
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	<i>Arvioinnin kohteet</i>	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaatavuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita</i>	S3 Syvennetään ja tulkitaan sanastoa ja rakenteita monenlaisissa puhutuissa ja kirjoitetuissa kielenkäyttötilanteissa (esim. uutispätkät, mainokset, mielipidekirjoitukset). Tekstien valinnassa huomioidaan eri tahtiin etenevät oppilaat.	<i>L4 Monilukutaito</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	Taitotaso A2.1 <i>Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.</i>
<i>Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet</i>	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	<i>Laaja-alainen osaaminen</i>	<i>Arvioinnin kohteet</i>	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin</i>	S3 Tuotetaan tekstejä, joiden aiheena on mm. oma kotimaa, matkustaminen tai mikä tahansa oppilasta itseään kiinnostava aihe. Osataan hyödyntää foneettista kirjoitusta uusien sanojen ääntämisessä. Perusrakenteista keskitytään imperfektiin, jota käytetään suullisesti ja kirjallisesti.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>	Taitotaso A2.1 <i>Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.</i>

MUU VIERAS KIELI, A-oppimäärä

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 223)

3. lk. RANSKA, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä ranskan kielen asema siinä	S1 tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen kuunnellaan eri kieliä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuristaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia	S1 pohditaan omaa kieli- ja kulttuuristausta Vertaillaan Suomen ja ranskankielisten maiden kulttuurieroja esimerkiksi juhlapyhien kautta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1 tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ranskan kielen ja äidinkieltensä eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta löytämään ranskankielistä aineistoa	S1 tunneilla käytetyn oppimateriaalin lisäksi esitellään oppilaalle, mistä muualta voi löytää ranskankielisiä sisältöjä (televisio, netti, tuotepakkaukset)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Ranskankielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä ranskan kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kielenopiskelutaidot				
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2 opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä opetellaan työskentelyä pareittain, pienryhmissä ja koko ryhmässä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Toiminta ryhmässä	Oppilas osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan	S2 opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, tutustutaan sanastojen käyttöön, eri tapoihin opetella sanoja ja sisältöjä,	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen	Opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä

kielitaitoaan rohkeasti sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	tutustutaan erilaisiin tehtävätyyppeihin	<i>osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3 Keskeisiä aiheita ovat mm. minä itse, perheeni, ystäväni, koulu Sanastoa ja rakenteita opetellaan esim. pienten tarinoiden, näytelmien ja haastattelujen yhteydessä	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmistä toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 o keskustelukumppanin huomioonottaminen * kohteliaisuus (esim. nimien käyttö, kohteliaisuussanojen käyttö) * aktiivinen kuunteleminen (esim. katsekontakti, nyökyttely, lyhyet verbaaliset reaktiot ja kommentit) o puheenvuoron antaminen ja ottaminen o avun pyytämisen puhekumppanilta epäsuoraan (esim. hämmentynyt ilme, katsekontakti) o eleiden ja ilmeiden hyödyntäminen o ympäristön hyödyntäminen (esim. osoittamalla tarkoitettua asiaa/esinettä)	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
T9 tutustutaan kohteliaaseen kielenkäyttöön ja ilmaisiin	S3 * tervehdykset (<i>bonjour, au revoir, salut</i>) *puhuttelut (<i>monsieur, madame, etunimen käyttö</i>) * pienet kohteliaisuussanat: <i>merci, pardon, s'il vous plait</i>	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia ranskan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehdittäminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja</i>	S3 Tutustutaan erilaisiin sanoituksiin (laulut, lorut, leikit), teksteihin ja kuunteluihin (sadut, tarinat,	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja

<i>kirjoitettuja tekstejä</i>	asiattekstit) ja vuoropuheluihin			kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän kirjoitusmerkkejä.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</i>	S3 sovelletaan oppimateriaalia oman puheen tuottamiseen, harjoitellaan ranskan kielen pienimuotoista kirjoittamista (sanoja ja lyhyitä lauseita) havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota, harjoitellaan tunnistamaan ranskan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä kirjoittamaan aksentteja ja muita uusia kirjoitusmerkkejä. Keskeisiä rakenteita ovat suku (maskuliini/feminiini), luku (yksikkö/monikko) ja artikkelin käyttö.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

4. Ik. RANSKA, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä ranskan kielen asema siinä</i>	S1 jatketaan ranskan kielen asemaan tutustumista ja havainnoidaan missä ranskan kieltä voi käyttää Suomessa	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	Kielellisen ympäristön sekä ranskan kielen aseman hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mihin kielikuntaan ranskan kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa vertaillaan kulttuurieroja ranskankielisissä maissa, Suomessa ja otetaan uudeksi vertailukohteeksi juuri alkanut A2-englanti	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ranskan kielen ja äidinkieltensä tai muun osaamansa kielen sanastollisista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta löytämään ranskankielistä aineistoa	S1 motivoidaan oppilasta etsimään ranskankielisiä sisältöjä tunneilla käytetyn oppimateriaalin lisäksi muista lähteistä (esim. lehdet, netti)	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	Ranskankielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä ranskan kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.

<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 opetellaan lisää tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä sekä muistiinpainamiskeinoja eri aistikanavia käyttäen. Tutustutaan myös tietokoneharjoituksiin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä ja harjaannuttaa taitojaan.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ranskan kieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat mm. minä itse, perheeni, ystävänäni, koulu ja harrastukset. Lisäksi voidaan valita aiheita yhdessä, lähtökohtana oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri ja kiinnostuksen kohteet.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmistä toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Jatketaan harjoittelua erilaisissa viestintätilanteissa, kuten - keskustelukumppanin huomioon ottaminen, - aktiivinen kuunteleminen (esim. katsekontakti, nyökyttely, lyhyet verbaaliset reaktiot ja kommentit), - puheenvuoron antaminen ja ottaminen (esim. <i>Moi, je... et toi</i> ?)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Harjoitellaan kohteliaasta kielenkäyttöä ja ilmaisua, kiinnitetään huomiota teitittelyyn.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia ranskan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom! Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				

<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon ranskan maantieteellinen levinneisyys ja kielialueen elämänmuoto.	<i>L4 Monilukutaito</i>	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom! Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</i>	S3 Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, mm. pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Uusi tärkeä rakenne on verbin taipuminen persoonissa ja verbin perusmuodon käyttö.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin supeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

5. lk. RANSKA, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä ranskan kielen asema siinä</i>	S1 Tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen ja Euroopan, Kanadan ja Afrikan ranskan eroihin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön sekä ranskan kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan ranskan kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Vertaillaan erityisesti englannin ja ranskan kieltä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ranskan kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään ranskankielistä aineistoa</i>	S1 Opetellaan löytämään ranskankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Ranskankielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä ranskan kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso)
Kielenopiskelutaidot				

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuisilla, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa taitojaan.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ranskaa. Keskeisiä aiheita ovat harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ranskankielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämämpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Ranskan kieltä käytetään aina, kun se on mahdollista.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Viestin välittyminen on tarkkuutta ja oikeakielisyyttä tärkeämpää. Harjoitellaan o asian ilmaisemista toisin sanoin o yleiskäsitteiden käyttöä (esim. ruusu -> punainen kukka) o selvennyksen pyytämistä ja antamista o kaikkien osattujen kielten hyödyntämistä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.

<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa (teitittelyt, puhuttelut). Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita (esim. asiointitilanteet ja tien kysyminen).	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</i>	S3 Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon ranskan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tuottamaan ranskan kielessä tarvittavia kirjoitusmerkkejä myös näppäimistön avulla. Tutustutaan aikamuotoihin (preesensin lisäksi).	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvaramia ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

6. Ik. RANSKA, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä ranskan kielen asema siinä</i>	S1 Syvennetään tietoa ranskan kielen levinneisyydestä, painopisteenä Euroopan ulkopuoliset alueet.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön sekä ranskan kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan ranskan kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Syvennetään tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisuuteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Havainnoidaan eroja oman ja vieraiden kulttuurien välillä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Tutkitaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Uudeksi vertailukohteeksi otetaan englannin lisäksi juuri alkanut B1-ruotsi	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja ranskan kielen ja äidinkielenä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään ranskankielistä aineistoa</i>	S1 Etsitään monipuolisesti ranskankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta, paineituista lähteistä ja lähiympäristöstä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Ranskankielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä ranskan kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Suunnitellaan toimintaa yhdessä, annetaan ja otetaan vastaan palautetta. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja ottamaan vastuuta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.

<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Harjaannutetaan kielitaitoa monipuolisesti, käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa kielen oppimisessa. Arvioidaan omaa kielitaitoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan ranskaa. Sisältöjen valinnassa lähtökohdiana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Oppilaille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ranskaa käytetään aina kun se on mahdollista.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Viestin välittyminen on tarkkuutta ja oikeakielisyyttä tärkeämpää. Harjoitellaan - keskustelukumppanin huomioonottamista puheenvuoron antamista ja ottamista - avun pyytämistä puhekumppanilta suoraan - selvennyksen pyytämistä ja antamista - kaikkien osattujen kielten hyödyntämistä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Valitaan erilaisia kielenkäyttötilanteita ja harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä niissä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta</i>	S3	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3

<i>tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	Sanastoa ja rakenteita tulkitaan monenlaisissa puhutuissa ja kirjoitetuissa kielenkäyttötilanteissa. Tilanteet valitaan niin, että ne tarjoavat haasteita eri tahtiin eteneville oppijoille.			<i>Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</i>	S3 Puhutaan ja kirjoitetaan kiinnittäen huomiota ymmärrettävään ääntämiseen ja omaan lauseenmuodostamiseen. Rakenteissa laajennetaan verbien aikamuotoja uudella aikamuodolla.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>	Taitotasoa A1.2 <i>Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.</i>

3. lk. SAKSA, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä saksan kielen asema siinä</i>	S1 Tutustutaan saksan kielen asemaan Euroopassa. Kuunnellaan eri kieliä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Vertaillaan Suomen ja saksankielisten maiden kulttuurieroja esim. juhlapyhien kautta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1 Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja saksan kielen ja äidinkielen eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään saksankielistä aineistoa</i>	S1 Tunneilla käytetyn oppimateriaalin lisäksi esitellään oppilaille, mistä muualta voi löytää saksankielisiä sisältöjä (televisio, netti, tuotepakkaukset).	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Saksankielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä saksan kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä. Opetellaan työskentelyä pareittain, pienryhmissä ja koko ryhmässä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Toiminta ryhmässä	Oppilas osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti	S2 Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, tutustutaan sanastojen käyttöön, tapoihin opetella sanoja ja sisältöjä, tutustutaan erilaisiin tehtävätyyppeihin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Keskeisiä aiheita ovat mm. minä itse, perheeni. Sanastoa ja rakenteita opetellaan esim. pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Keskustelukumppanin huomioonottaminen <ul style="list-style-type: none"> • kohteliaisuus (esim. nimien käyttö, kohteliaisuussanojen käyttö) • aktiivinen kuunteleminen (esim. katsekontakti, nyökyttely, lyhyet verbaaliset reaktiot ja kommentit) • Puheenvuoron antaminen ja ottaminen • avun pyytäminen puhelukumppanilta epäsuoraan (esim. hämmentynyt ilme, katsekontakti) • *eleiden ja ilmeiden hyödyntäminen • *ympäristön hyödyntäminen (esim. osoittamalla tarkoitettua asiaa/esinettä) 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
T9 tutustutaan kohteliaaseen kielenkäyttöön ja ilmaisiin	S3 Opitaan tervehdyksiä (<i>Guten Morgen/Tag; Hallo/Tschüs, Auf Wiedersehen</i>), puhuttelua (aikuisen/lapsen), pieniä kohteliaisuussanoja (<i>danke, bitte</i>).	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia saksan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehdminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Tutustutaan erilaisiin sanoituksiin (laulut, lorut, leikit), teksteihin, kuunteluihin (sadut, tarinat, asiatekstit), vuoropuheluihin.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajallisen määrän

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	kirjoitusmerkkejä. Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<p><i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</i></p>	<p>S3 Sovelletaan oppimateriaalia oman puheen tuottamiseen. Harjoitellaan saksan kielen pienimuotoista kirjoittamista (sanoja ja lyhyitä lauseita). Harjoitellaan ääntämistä sekä tunnistamaan saksan kielen ääntämisen ja kirjoituksen eroja. Harjoitellaan tunnistamaan foneettisen tarkekirjotuksen merkkejä ja tuottamaan uusia kirjaimia (ü, ß). Keskeisimpiä rakenteita ovat substantiivien suku (der, das, die), persoonapronominit sekä säännöllinen verbin taivutus.</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tekstien tuottamistaidot</p>	<p>Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.</p>

4. lk. SAKSA, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä saksan kielen asema siinä</i>	S1 Jatketaan saksan kielen asemaan tutustumista ja havainnoidaan, missä saksan kieltä voi käyttää Suomessa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön sekä saksan kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mihin kielikuntaan saksan kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaan sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennako-oletuksia</i>	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Tutustutaan lisää saksankielisten maiden juhlapyyhiin, vertaillaan kulttuurieroja saksankielisissä maissa ja Suomessa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Vertaillaan saksaa ja juuri alkanutta A2-englantia. Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja saksan kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen sanastollisista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään saksankielistä aineistoa</i>	S1 Motivoidaan oppilasta etsimään saksankielisiä sisältöjä tunneilla käytetyn oppimateriaalin lisäksi muista lähteistä (esim. lehdet, netti).	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Saksankielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä saksan kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös</i>	S2 Opetellaan lisää tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä sekä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja	Kielenopiskelutavotteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä ja harjaannuttaa taitojaan.

<i>tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	muistiinpainamiskeinoja eri aistikanavia käyttäen. Tutustutaan myös tietokoneharjoituksiin.	viestintäteknologinen osaaminen		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaille tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan saksan kieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat mm. minä itse, perheeni, ystäväni, koulu ja harrastukset. Lisäksi voidaan valita aiheita yhdessä, lähtökohtana oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri ja kiinnostuksen kohteet.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmistä toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Jatketaan harjoittelua erilaisissa viestintätilanteissa, kuten keskustelukumppanin huomioonottaminen, aktiivinen kuunteleminen (esim. katsekontakti, nyökyttely, lyhyet verbaaliset reaktiot ja kommentit), puheenvuoron antaminen ja ottaminen (esim. <i>Ich... und du?</i>)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Harjoitellaan kohteliaasta kielenkäyttöä ja ilmaisuja. Kiinnitetään huomiota teitittelyyn.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia saksan kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen</i>	S3 Jatketaan erilaisiin teksteihin	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa

<i>sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	tutustumista. Valittaessa tekstejä ja aiheita pyritään ottamaan huomioon Saksan lisäksi myös Itävalta ja Sveitsi sekä kielialueen elämänmuoto.			ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</i>	S3 Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota. Sanastoa (esim. viikonpäivät, kuukaudet ja kellonajat) sekä rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, mm. pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Harjoitellaan lisää verbien taipumista.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin supeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.

SAKSA, A-OPPIMÄÄRÄ 5. lk.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä saksan kielen asema siinä</i>	S1 Tutustutaan saksan kielen levinneisyyteen ja päävariantteihin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön sekä saksan kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan saksan kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Jatketaan saksankielisten maiden juhlapyyhiin tutustumista. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Tutustutaan Landeskundeeseen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Vertaillaan erityisesti saksan ja englannin kieltä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja saksan kielen ja äidinkielenä tai muun osaamansa kielen sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään saksankielistä aineistoa</i>	S1 Opetellaan löytämään saksankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Saksankielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä saksan kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva</i>	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän

<i>opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	ottamaan vastaan palautetta. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä.	ja arjen taidot	ryhmässä	yhteisten tehtävien tekemiseen.
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin, muistiinpanamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulleen, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa taitojaan.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan saksaa. Keskeisiä aiheita ovat harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä saksankielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Saksan kieltä käytetään aina kun se on mahdollista. (EN, AI, GE, KU)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, eritiinomisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Viestin välittyminen on tarkkuutta ja oikeakielisyyttä tärkeämpää. Harjoitellaan asian ilmaisemista toisin sanoin (esim. <i>täti</i> -> <i>äidin sisko</i>), yleiskäsitteiden käyttöä (esim. <i>ruusu</i> -> <i>punainen kukka</i>), selvennyksen pyytämistä ja antamista ja kaikkien osattujen kielten hyödyntämistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa (teitittelyt, puhuttelut). Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi avun pyytäminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiinomaisissa

	tai mielipiteen ilmaiseminen.			sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita kuten asioiminen (esim. ostostilanteet ja tien kysyminen).	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin</i>	S3 Valittaessa tekstejä otetaan huomioon saksan kielen maantieteellinen levinneisyys sekä kielialueen elämänmuoto. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tuottamaan saksan kielessä tarvittavia kirjoitusmerkkejä myös näppäimistön avulla. Keskeisimpiä rakenteita ovat mm. sanajärjestys ja modaali-verbit. Tutustutaan myös substantiivien monikkomuotoihin.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvaramia ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

SAKSA, A-OPPIMÄÄRÄ 6. lk.				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä saksan kielen asema siinä</i>	S1 Syvennetään tietoutta saksan kielen levinneisyydestä ja tutustutaan Saksan, Itävallan ja Sveitsin saksaan.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön sekä saksan kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	<i>Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan saksan kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.</i>
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuristaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia</i>	S1 Syvennetään tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Opitaan lisää Landeskundea. Havainnoidaan eroja oman ja vieraiden kulttuurien välillä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		<i>Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Tutkitaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Uudeksi vertailukohteeksi otetaan englannin lisäksi juuri alkanut B1-ruotsi.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	<i>Oppilas osaa tehdä havaintoja saksan kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään saksankielistä aineistoa</i>	S1 Etsitään monipuolisesti saksankielistä aineistoa esimerkiksi verkosta, painetuista lähteistä ja lähiympäristöstä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Saksankielisen aineiston löytäminen	<i>Oppilas osaa kertoa, missä saksan kieltä voi nähdä tai kuulla.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kielenopiskelutaidot				
<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Suunnitellaan toimintaa yhdessä, annetaan ja otetaan vastaan palautetta. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja ottamaan vastuuta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	<i>Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja</i>	S2 Harjaannutetaan kielitaitoa monipuolisesti ja käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	<i>Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen</i>

<i>kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	oppimisessa. Arvioidaan omaa kielitaitoa.	<i>viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>		<i>myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan saksaa. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Oppilaille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.3 <i>Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.</i>
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Viestin välittyminen on tarkkuutta ja oikeakielisyyttä tärkeämpää. Harjoitellaan keskustelukumppanin huomioonottamista, puheenvuoron antamista ja ottamista, avun pyytämistä puhekumppanilta suoraan, selvennyksen pyytämistä ja kaikkien osattujen kielten hyödyntämistä.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.3 <i>Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.</i>
<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Valitaan erilaisia kielenkäyttötilanteita ja harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä niissä (esim. lääkärissä käynti).	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.3 <i>Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Sanastoa ja rakenteita tulkitaan monenlaisissa puhutuissa ja kirjoitetuissa kielenkäyttötilanteissa. Tilanteet valitaan niin, että ne tarjoavat haasteita eri tahtiin eteneville oppijoille.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.3 <i>Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään</i>

				tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</i>	S3 Puhutaan ja kirjoitetaan saksaa kiinnittäen huomiota ymmärrettävään ääntämiseen ja omaan lauseenmuodostamiseen. Keskeisimpiä rakenteita ovat mm. adjektiivin komparatiivi, perfekt, akkusatiivi ja datiivi.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2 <i>Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.</i>

VENÄJÄ, A-OPPIMÄÄRÄ 3. Ik.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom! Ei tavoitetaso)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä venäjän kielen asema siinä	S1 Tutustutaan venäjän kielen levinneisyyteen kuunnellaan eri kieliä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1 tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havainto ja venäjän kielen ja äidinkielen eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta löytämään venäjän kielistä ai-nejstoa	S1 tunneilla käytetyn oppimateriaalin lisäksi esitellään oppilaalle, mistä muualta voi löytää venäjänkielisiä sisältöjä (televisio, netti, tuotepakkaukset)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Venäjänkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä venäjän kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom! Ei tavoitetaso)
Kielenopiskelutaidot				
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2 opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä opetellaan työskentelyä pareittain, pienryhmissä ja koko ryhmässä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Toiminta ryhmässä	Oppilas osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti sekä kokeilemaan, millaiset tavat	S2 opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, tutustutaan sanastojen käyttöön, eri tapoihin opetella sanoja ja	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologine	Opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä

oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	sisältöjä, tutustutaan erilaisiin tehtävyytyyppeihin	n osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom! Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3 Keskeisiä aiheita ovat mm. minä itse, perheeni, ystäväni, koulu Sanastoa ja rakenteita opetellaan esim. pienten tarinoiden, näytelmien ja haastattelujen yhteydessä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmistä toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3 o keskustelukumppanin huomioonottaminen * kohteliaisuus (esim. nimien käyttö, kohteliaisuussanojen käyttö) * aktiivinen kuunteleminen (esim. katsekontakti, nyökyttely, lyhyet verbaliset reaktiot ja kommentit) o puheenvuoron antaminen ja ottaminen o avun pyytäminen puhelukumppanilta epäsuoraan (esim. hämmentynyt ilme, katsekontakti) o eleiden ja ilmeiden hyödyntäminen o ympäristön hyödyntäminen (esim. osoittamalla tarkoitettua asiaa/esinettä)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
T9 tutustutaan kohteliaaseen kielenkäyttöön ja ilmaisiin	S3 *tervehdykset *puhuttelut (venäläinen nimikäytäntö) * pienet kohteliaisuussanat.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia venäjän kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom! Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3 Tutustutaan erilaisiin sanoituksiin (laulut, lorut, leikit), teksteihin ja kuunteluihin (sadut, tarinat, asiatekstit) ja vuoropuheluihin	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.1 Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Oppilas tuntee

				kirjoitusmerkkejä.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom! Ei tavoitetaso)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3 sovelletaan oppimateriaalia oman puheen tuottamiseen, harjoitella venäjän kielen pienimuotoista kirjoittamista (sanoja ja lyhyitä lauseita) havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä ja intonaatiota, harjoitellaan tunnistamaan foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä kirjoittamaan kyrillisiä kirjaimia.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa jonkin verran kirjaimia.

4. Ik. VENÄJÄ, A-OPPIMÄÄRÄ				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä venäjän kielen asema siinä</i>	S1 Jatketaan venäjän kielen asemaan tutustumista ja havainnoidaan, missä venäjän kieltä voi käyttää Suomessa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön sekä venäjän kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa kertoa, mihin kielikuntaan venäjän kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia	S1 Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa vertaillaan kulttuurieroja Venäjän ja Suomen välillä esim. juhlapyhien kautta ja otetaan uudeksi vertailukohteeksi juuri alkanut A2-englanti.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1 Tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja venäjän kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen sanastollisista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta löytämään venäjänkielistä aineistoa	S1 Motivoidaan oppilasta etsimään venäjänkielisiä sisältöjä tunneilla käytetyn oppimateriaalin lisäksi muista lähteistä (esim. lehdet, netti)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Venäjänkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä venäjän kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kielenopiskelutaidot				

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2 Opetellaan lisää tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä sekä muistiinpainamiskeinoja eri aistikanavia käyttäen. Tutustutaan myös tietokoneharjoituksiin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä ja harjaannuttaa taitojaan.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan venäjän kieltä monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat mm. minä itse, perheeni, ystäväni, koulu ja harrastukset. Lisäksi voidaan valita aiheita yhdessä, lähtökohtana oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri ja kiinnostuksen kohteet.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.1 Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3 Jatketaan harjoittelua erilaisissa viestintätilanteissa, kuten - keskustelukumppanin huomioonottaminen - aktiivinen kuunteleminen (esim. katsekontakti, nyökyttely, lyhyet verbaaliset reaktiot ja kommentit) - puheenvuoron antaminen ja ottaminen.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.1 Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa

				perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3 Harjoitellaan kohteliasta kielenkäyttöä ja ilmaisua, kiinnitetään huomiota teitittelyyn.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa käyttää muutamia venäjän kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3 Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon venäjän kielen maantieteellinen levinneisyys ja kielialueen elämänmuoto.	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 tarjota oppilaille runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota	S3 Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, mm. pienten tarinoiden,	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.1 Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja.

myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
---	---	--	--

5. Ik. VENÄJÄ, A-OPPIMÄÄRÄ				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä venäjän kielen asema siinä	S1 Tutustutaan slaavilaisiin kieliin ja venäjän kielen asemaan niiden joukossa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön sekä venäjän kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan venäjän kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia	S1 Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja – kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1 Katsellaan erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Tutustutaan erityisesti venäläisiin lainasanoihin suomessa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintoja venäjän kielen ja äidinkiensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta löytämään venäjänkielistä aineistoa	S1 Opetellaan löytämään venäjänkielistä aineistoa esimerkiksi netistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Venäjänkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa kertoa, missä venäjän kieltä voi nähdä tai kuulla.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kielenopiskelutaidot				

T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2 Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten	S2 Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisissa, muistiinpanokeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen päättelystä asiayhteydestä. Tututellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3 Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan venäjää. Keskeisiä aiheita ovat harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä venäjänkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Venäjän kieltä käytetään aina, kun se on mahdollista.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Taitotaso A1.2 Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmistä toistuvista, rutiinimaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3 Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän. Viestin välittyminen on tarkkuutta ja oikeakielisyyttä tärkeämpää. Harjoitellaan o asian ilmaisemista toisin sanoin o yleiskäsitteiden käyttöä (esim. ruusu -> punainen kukka) o selvennyksen pyytämistä ja antamista o kaikkien osattujen kielten hyödyntämistä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestintästrategioiden käyttö	Taitotaso A1.2 Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.

T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3 Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutuksessa (teitittelyt, puhuttelut). Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Taitotaso A1.2 Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3 Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä. Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttölanteita (esim. asiointitilanteet ja tien kysyminen)	L4 Monilukutaito	Tekstien tulkintataidot	Taitotaso A1.2 Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Palautteen antamisen ja edistymisen seurannan tueksi (Huom. Ei tavoitetaso!)
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3 Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon venäjän kielen maantieteellinen levinneisyys. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherymiä ja intonaatiota. Harjoitellaan kirjoittamaan venäjää myös tietokoneella ja mobiililaitteilla.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Tekstien tuottamistaidot	Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.

6. lk. VENÄJÄ, A-OPPIMÄÄRÄ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen				
<i>T1 ohjata oppilasta havaitsemaan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä venäjän kielen asema siinä</i>	S1 Syvennetään tietoa venäjän kielen levinneisyydestä,	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellisen ympäristön sekä venäjän kielen aseman ja merkityksen hahmottaminen	<i>Oppilas tietää, että maailman kielet jakautuvat kielikuntiin ja osaa kertoa, mihin kielikuntaan ranskan kieli kuuluu. Oppilas osaa kuvata, mitä kieliä lähiympäristössä puhutaan.</i>
<i>T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuristaansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakko-oletuksia</i>	S1 Syvennetään tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Havainnoidaan eroja oman ja vieraiden kulttuurien välillä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		<i>Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä</i>	S1 Tarkastellaan n erilaisia tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen. Uudeksi vertailukohteeksi otetaan englannin lisäksi juuri alkanut B1-ruotsi.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Kielellinen päättely	<i>Oppilas osaa tehdä havaintoja venäjän kielen ja äidin-kielensä tai muun osaamansa kielen rakenteellisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta löytämään venäjänkielistä aineistoa</i>	S1 Etsitään monipuolisesti venäjänkielistä aineistoa esimerkiksi verkosta, paineituista lähteistä ja lähiympäristöstä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Venäjänkielisen aineiston löytäminen	<i>Oppilas osaa kertoa, missä venäjän kieltä voi nähdä tai kuulla.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kielenopiskelutaidot				

<i>T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen</i>	S2 Suunnitellaan toimintaa yhdessä, annetaan ja otetaan vastaan palautetta. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja ottamaan vastuuta.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä</i>	<i>Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekemiseen.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan, millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten</i>	S2 Harjaannutetaan kielitaitoa monipuolisesti, käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa kielen oppimisessa. Arvioidaan omaa kielitaitoa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Kielenopiskelutavoitteiden asettaminen ja opiskelutottumusten löytäminen</i>	<i>Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa sekä harjaannuttaa ja arvioi taitojaan.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				
<i>T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta</i>	S3 Kuunnellaan, puhutaan, luetaan ja kirjoitetaan venäjää. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma. Oppilaille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Venäjää käytetään aina kun se on mahdollista.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa</i>	<i>Taitotaso A1.3 Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.</i>
<i>T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä</i>	S3 Viestin välittyminen on tarkkuutta ja oikeakielisyyttä tärkeämpää. Harjoitellaan - keskustelukumppanin huomioonottamista - puheenvuoron antamista ja ottamista - avun pyytämistä puhekumppanilta suoraan	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Viestintästrategioiden käyttö</i>	<i>Taitotaso A1.3 Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - selvennyksen pyytämistä ja antamista - kaikkien osattujen kielten hyödyntämistä 			<i>Oppilas saattaa pyytää selvennystä tai toistoa hyvin usein.</i>
<i>T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan</i>	S3 Valitaan erilaisia kielenkäyttötilanteita ja harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä niissä.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>	<i>Viestinnän kulttuurinen sopivuus</i>	<i>Taitotaso A1.3 Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				
<i>T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolle sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä</i>	S3 Sanastoa ja rakenteita tulkitaan monenlaisissa puhutuissa ja kirjoitetuissa kielenkäyttötilanteissa. Tilanteet valitaan niin, että ne tarjoavat haasteita eri tahtiin eteneville oppijoille.	<i>L4 Monilukutaito</i>	<i>Tekstien tulkintataidot</i>	<i>Taitotaso A1.3 Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				
<i>T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin</i>	S3 Puhutaan ja kirjoitetaan venäjää kiinnittäen huomiota ymmärrettävään ääntämiseen ja omaan lauseenmuodostamiseen.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Tekstien tuottamistaidot</i>	<i>Taitotaso A1.2 Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvaramia ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean</i>

				<i>perussanaston ja muutamien tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.</i>
--	--	--	--	--

14.4.4 MATEMATIIKKA

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 234)

3. lk. MATEMATIIKKA			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Merkitys, arvot, asenteet			
<i>T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Työskentelyn taidot			
<i>T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä</i>	Yhteen- ja kertolaskun yhteys S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	<i>Opittujen asioiden yhteydet</i>
<i>T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot</i>
<i>T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen</i>
<i>T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Ongelmaratkaisutaidot</i>
<i>T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Taito arvioida ratkaisua</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	<i>Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö</i>

<i>T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä</i>	Peruslaskutoimitukset S2*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito</i>	<i>Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen</i>
<i>T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin</i>	S2*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito</i>	<i>Lukukäsite</i>
<i>T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia</i>	Päässä-laskut S2*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen</i>
<i>T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvien geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin</i>	S4*	<i>L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Geometrian käsitteet ja geometrinen ominaisuuksien havainnointi</i>
<i>T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittaustuloksen suuruutta ja valitsemaan mittaukseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä</i>	Mittaaminen S4*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Mittaaminen</i>
<i>T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja</i>	S5*	<i>L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Taulukoiden ja diagrammien tulkinta</i>
<i>T14 innostaa oppilasta laatimaan vaihteittaisia toimintaohjeita ja arvioida niiden toimivuutta</i>	S1*, S5*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Vaihteittaisen toimintaohjeiden laatiminen ja arviointi</i>

Sisällöt

S1* Ajattelun taidot

T1-T7, T14

- matemaattinen päättely
- päässä-laskutaito

S2* luvut ja laskutoimitukset

T1-10

- lukualue 0 – 10 000
- kertotaulut 2-10 (uutena 6-9)
- jakolaskua, jakojäännös
- laskujärjestys, laskutoimituksina yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskua
- allekkain laskua, yhteen-, vähennys- ja kertolaskua (0 yli lainaus)
- murtoluvut, samannimisten yhteen- ja vähennyslaskua sekä vertailua

S3* Algebra

T1 - T7

- tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen

S4* Geometria ja mittaaminen

T1- T7, T11-T12

- geometriaa: luokittelua, symmetria, ympyrän osia, kulmat, piiri, pinta-ala
- mittaaminen: aika, pituus, massa

S5* Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys**T1- T7, T13, T14**

- diagrammeja, taulukoita

4. Ik. MATEMATIIKKA			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueiden painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Merkitys, arvot, asenteet			
<i>T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueiden painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Työskentelyn taidot			
<i>T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Opittujen asioiden yhteydet
<i>T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot.
<i>T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin ja suullisesti</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen
<i>T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Ongelmaratkaisutaidot
<i>T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä</i>	Tuloksen suuruusluokan arviointi S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Taito arvioida ratkaisua
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueiden painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö
<i>T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä</i>	Allekkain laskeminen S2*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

<i>T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin</i>	S2*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito</i>	<i>Lukukäsité</i>
<i>T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia</i>	Varmistetaan kertotaulujen 1-10 osaaminen S2*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen</i>
<i>T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin</i>	S4*	<i>L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Geometrian käsitteitä ja geometrinen ominaisuuksien havainnointi</i>
<i>T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järjestyttä</i>	S4*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Mittaaminen</i>
<i>T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja</i>	S5*	<i>L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Taulukoiden ja diagrammien tulkinta</i>
<i>T14 innostaa oppilasta laatimaan yksinkertaisia toimintaohjeita graafisessa ohjelmointiympäristössä</i>	S1*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Yksinkertaisten komentojen käyttäminen graafisessa ohjelmointiympäristössä</i>

Sisällöt

S1* Ajattelun taidot

T1-T7, T14

- matemaattinen päättely
- päässälaskutaito

S2* luvut ja laskutoimitukset

T1-10

- lukualue 0 – 100 000
- negatiiviset ja positiiviset kokonaisluvut
- jakolaskua
- laskujärjestys, sulut
- allekkain laskua, yhteen-, vähennys- ja kertolaskua
- murtoluvut, sekaluku, murto- ja desimaaliluvun yhteys
- pyöristäminen
- suuruusvertailu

S3* Algebra

T1 - T7

- tutustutaan tuntemattoman käsitteeseen

S4* Geometria ja mittaaminen

T1- T7, T11-T12

- geometria: peilaus, luokittelua, ympyrän osia, koordinaatisto (1. neljännes), piiri, pinta-ala
- mittaaminen: pituus, massa, tilavuus, aika

S5* Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

T1- T7, T13, T14

- diagrammeja, taulukoita

5. lk. MATEMATIIKKA			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Merkitys, arvot, asenteet			
<i>T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Työskentelyn taidot			
<i>T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Opittujen asioiden yhteydet
<i>T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittä kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot
<i>T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen
<i>T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Ongelmaratkaisutaidot
<i>T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järjestyttä ja tuloksen mielekkyyttä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Taito arvioida ratkaisua
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet			
<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä</i>	Prosentti S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö
<i>T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä</i>	Desimaaliluvut Jakolaskua S2*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen

<i>T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin</i>	S2*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito</i>	<i>Lukukäsite</i>
<i>T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia</i>	Päässä-laskeminen S2*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen</i>
<i>T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin</i>	Geometria S4*	<i>L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Geometrian käsitteet ja geometrinen ominaisuuksien havainnointi</i>
<i>T12 ohjata oppilasta arvioimaan mitta- ja mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaukseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järjestyttä</i>	S4*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Mittaaminen</i>
<i>T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja</i>	S5*	<i>L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta</i>
<i>T14 ohjata oppilasta käyttämään graafista ohjelmointiympäristöä</i>	S1*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Erilaisten komentojen käyttäminen graafisessa ohjelmointiympäristössä</i>

Sisällöt

S1* Ajattelun taidot

T1-T7, T14

- matemaattinen päättely
- taito perustella ratkaisuja
- päässä-laskutaito

S2* luvut ja laskutoimitukset

T1-T10

- lukualue 0 - 1 000 000
- negatiiviset ja positiiviset kokonaisluvut
- prosentti käsitteenä, yhteys murto- ja desimaalilukuihin
- murtoluvut: sekalukujen yhteen- ja vähennyslasku, muunnokset, osan laskeminen luvusta, supistaminen, murtolukujen yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskut, vertailua
- desimaaliluvut, desimaaliosat, pyöristäminen, desimaalilukujen yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskut
- laskujärjestys

S3* Algebra

T1 - T7, T8, T10

- yhtälöt ja epäyhtälöt

S4* Geometria ja mittaaminen

T1- T7, T11- T12

- mittaaminen, aika, matka, nopeus, aikavyöhykkeet
- geometria: ympyrä, piiri, luokittelua, peilaus, koordinaatisto, kulmia (mittaaminen, piirtäminen), pinta-aloja
- muunnokset
- suurentaminen / pienentäminen mittakaavan mukaan
- mittaaminen, -mittayksiköiden muunnokset

S5* Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

T1- T7, T13, T14

- diagrammeja, taulukoita
- ohjelmointi

6. lk. MATEMATIIKKA				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet				
<i>T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuvaa ja itseluottamusta</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>		<i>Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Työskentelyn taidot				
<i>T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito</i>	<i>Opittujen asioiden yhteydet</i>	<i>Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä</i>
<i>T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Kysymysten esittäminen ja päättelytaidot</i>	<i>Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä</i>
<i>T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen</i>	Yhtälöt S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen</i>	<i>Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.</i>
<i>T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä</i>	Soveltavat tehtävät S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Ongelmaratkaisutaidot</i>	<i>Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Taito arvioida ratkaisua</i>	<i>Oppilas osaa pääsääntöisesti arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet				

<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä</i>	S1*, S2*, S3*, S4*, S5*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Matemaattisten käsitteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesti oikeita käsitteitä ja merkintöjä.
<i>T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä</i>	S2*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.
<i>T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin</i>	S2*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja
<i>T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia</i>	S2*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasti päässä ja kirjallisesti.
<i>T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin</i>	S4*	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnointi	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.
<i>T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaukseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä</i>	Mittayksikön muunnoksia Mittakaava S4*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mittaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.
<i>T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä</i>	Diagrammit Taulukot S5*	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkinta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkita taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyyppiä.
<i>T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmoina graafisessa ohjelmointiympäristössä</i>	S1*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä

Sisällöt

S1* Ajattelun taidot

T1-T7, T14

- matemaattinen päättely
- taito perustella ratkaisuja

- päässäälaskutaito

S2* luvut ja laskutoimitukset

T1-T10

- lukualue, miljardit, potenssimerkintä ja peruslaskutoimitukset (monipuolisesti)
- murtoluvut, sekalukujen kerto- ja jakolasku ja laventaminen
- desimaaliluvut: allekkain kertolaskua, allekkain/jakokulmassa jakolaskua
- prosentti: prosenttiarvo ja -kerroin, desimaali-, prosentti- ja murtoluvun yhteys
- laskimen käyttö

S3* Algebra

T1 - T7, T8, T10

- yhtälöt ja epäyhtälöt

S4* Geometria ja mittaaminen

T1- T7, T11- T12

- Mittaaminen, aika, matka, nopeus ja aikavyöhykkeet
- geometria: kulmat, ristikulma, vieruskulma ja tilavuus
- muunnokset

S5* Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys

T1- T7, T13, T14

- diagrammeja, taulukoita
- ohjelmointi

14.4.5 YMPÄRISTÖOPPI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 239)

Hyvinkäällä

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma. Ympäristöopissa rakennetaan perustaa ympäristöopin eri tiedonalojen osaamiselle. Tavoitteena on tunnistaa niiden merkitys ympäristössä, teknologiassa, jokapäiväisessä elämässä, ihmisessä ja ihmisen toiminnassa sekä herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta eri tiedonaloja kohtaan.

Vuosiluokilla 3-6 ympäristöopin tavoitteet jakautuvat kolmelle osa-alueelle: merkitys, arvot ja asenteet, tutkimisen ja toimimisen taidot sekä tiedot ja ymmärrys. Kestävän kehityksen näkökulma on esillä ympäristöopin opetuksen kaikilla osa-alueilla. Opiskelussa pyritään ymmärtämään oman toiminnan merkitys ja laajemmin ihmisen toiminnan merkitys koko maapallon hyvinvoinnille.

Ympäristöopin opetuksessa tulee korostua toiminnallisten ja tutkimuksellisten menetelmien käyttö eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa painotetaan kysymysten tekemistä, ilmiöiden seuraamista ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä.

Hyvinkään kaupungin paikallisessa opetussuunnitelmassa korostetaan eri ympäristöopin tiedonalojen opiskelua oppilaan omaan arkeen liittäen, jotta oppilas voisi mahdollisimman hyvin ymmärtää asioita ja ilmiöitä. Ympäristöopin tiedonalojen omaksumisessa on merkityksellistä hyödyntää monipuolisesti koulun lähiympäristöä sekä laajemmin Hyvinkään erilaisia rakennetun- ja luonnonympäristön kohteita.

3. Ik. YMPÄRISTÖOPPI			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Merkitys, arvot ja asenteet			
<i>T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkitykselliseksi itselleen</i>	S1–S6 Eri ympäristöopin tiedonalojen opiskellaan oppilaan omaan arkeen liittäen. Opiskellaan toiminnallisin ja tutkimuksellisin menetelmin eri oppimisympäristöissä. Hyödynnetään monipuolisesti koulun lähiympäristöä opiskelussa.		Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen
<i>T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Omat vahvuudet ja opiskelutaidot Omien vahvuuksien tunnistaminen, oman oppimisen suunnittelu ja arviointi, opiskelutaitojen harjoittelu	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen
<i>T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan lähiympäristössään ja -yhteisössään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle</i>	S1–S6 S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Oman toiminnan vaikutus lähiympäristön viihtyisyyteen ja siisteyteen - meluntorjunta - viihtyisyyden lisääminen siisteydellä - tavaroiden säilytys ja kierrätys	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet			
Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet			
Laaja-alainen osaaminen			
Arvioinnin kohteet			
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
<i>T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä</i>	S1–S6 S5 Luonnon rakenteet, peri-aatteet ja kiertokulut Veden kiertokulku - elämän edellytykset - olomuodot ja ominaisuudet	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Kysymysten muodostaminen

	- kiertokulun periaate linkitettyinä sääilmiöihin		
<i>T5 ohjata oppilasta toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen</i>	S1–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Sääilmiöt - sään tarkkailu ja mittaaminen - vuodeniirron seuranta (käsitteiden vahvistaminen: vuodenaajat, kuukaudet jne.) Elollinen ja eloton luonto (kivilajit)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tutkimusten toteuttaminen
<i>T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita</i>	S1–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Sääilmiöt S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Vuodenaikojen vaihtelu sekä yön ja päivän vaihtelu Vipu ja pyörä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tutkimusten eri vaiheiden kirjaaminen ja syy-seuraussuhteiden tunnistaminen
<i>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita</i>	S2–S6 S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Liikenneturvallisuus ja pyöräily	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Arjen teknologisten sovellusten käytön, merkityksen ja toimintaperiaatteen ymmärtäminen
<i>T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Arjen terveystottumukset - hygienia, uni, ravinto ja hampaidenhoito S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Liikenneturvallisuus	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Arjen turvallisuus- ja terveystaidot
<i>T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä</i>	S2–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Lähiympäristön tutkiminen ja siinä toimiminen eri vuodenaikoina Retkeilytaidot	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Retkeily- ja liikkumistaidot eri ympäristöissä
<i>T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Tunnistetaan oman kehon ja mielen viestejä sekä omaa oppimista tukevia asioita S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Sääntöjen merkitys eri sosiaalisissa yhteisöissä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Vuorovaikutustaidot
<i>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti</i>	S1–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Luotettava tiedonhaku, tietojen esittäminen muille oppilaille (Suomi) Geomedian käyttö	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tiedonhakutaidot
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Tiedot ja ymmärrys			

<i>T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä</i>	S1–S6 S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Oman toiminnan vaikutus lähiympäristöön, esim. kotikaupungissa, matkustaessa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Ympäristöopin käsitteiden ymmärtäminen
<i>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään ja käyttämään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Terveet elämäntavat	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Erilaisten mallien ymmärtäminen ja käyttäminen
<i>T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia</i>	S1–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Suomen luonnon ja kulttuurin monimuotoisuus	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Luotettavan tiedon hakeminen
<i>T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun</i>	S1, S3–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Pihan eliöstö kasvit, eläimet havu- ja lehtipuut	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Eliöiden tutkiminen ja tunnistaminen
<i>T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja</i>	S3–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Erilaisten karttojen käyttö Suomi Maanosat ja valtameret	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Keskeisten paikkojen oppiminen Kartankäyttötaidot
<i>T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle</i>	S2, S4–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Sääilmiöt, sään tutkiminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen ja kuvaaminen
<i>T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle</i>	S2, S4–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Veden olomuodot S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen paperin ja kartongin kierto	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Aineen ominaisuuksien ja muutosten ymmärtäminen
<i>T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa</i>	S1– S3, S6 S1 Minä ihmisenä Koulutyön ja vapaa-ajan suhde ajankäytön suunnittelu	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Terveyden eri osa-alueiden ymmärtäminen

4. Ik. YMPÄRISTÖOPPI			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Merkitys, arvot ja asenteet			
<i>T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkityksellisiksi itselleen</i>	S1–S6 Eri ympäristöopin tiedonalojen opiskelu oppilaan omaan arkeen liittäen Opiskellaan toiminnallisin ja tutkimuksellisin menetelmin eri oppimisympäristöissä. Hyödynnetään monipuolisesti koulun lähiympäristöä opiskelussa.		Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen
<i>T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Omat vahvuudet ja opiskelutaidot Omien vahvuuksien tunnistaminen, oman oppimisen suunnittelu ja arviointi, opiskelutaitojen harjoittelu Rooli ryhmän jäsenenä KiVa Koulu -ohjelma -> sosiaalisesti kestävä tulevaisuus	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen
<i>T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävä kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävä kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle</i>	S1–S6 S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Järkevä kulutus Oman toiminnan vaikutus ympäristöön ja eläinten hyvinvointiin	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
<i>T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä.</i>	S1–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Yhteyttäminen Kasvien lisääntyminen - Kasvatuskokeilut - Ravinnon tuotanto - Ruoan reitit	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Kysymysten muodostaminen
<i>T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen</i>	S1–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Mittaukset esim. kasvatuskokeilun yhteydessä Elinympäristöt Esim. luonnonympäristönä vesi (ojavesitutkimus)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittausten tekeminen
<i>T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan.</i>	S1–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Kasvatuskokeilun tulokset, mikä vaikuttaa kasvuun (kasvupaikkatekijät ym.) Maa- ja kallioperä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tutkimisen taidot: Johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen.
<i>T7 ohjata oppilasta</i>	S2–S6	L2 Kulttuurinen osaaminen,	Arjen teknologisten

<i>ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.</i>	S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Turvallisuus Verkkoturvallisuus, laiteturvallisuus	<i>vuorovaikutus ja ilmaisu</i> L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>sovellusten käytön, merkityksen ja toimintaperiaatteen ymmärtäminen.</i>
<i>T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen</i>	S1–S6 S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Yhteisötaidot Kaveritaidot, kiusaamisen ehkäisy, vastuut ja velvollisuudet Kiva -koulu -ohjelma tai vastaava	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvät taidot.</i>
<i>T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä</i>	S2–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Hyvinkään erilaisten ympäristöjen merkitys hyvinvoinnille Vesillä liikkuminen, vesiturvallisuus, jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Ympäristön tutkiminen ja ympäristössä liikkuminen ja toimiminen.</i>
<i>T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Tiedostetaan omia ajatuksia, asenteita, arvoja ja tarpeita KiVa -koulu -ohjelma tai vastaava	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Vuorovaikutustaitojen kehittäminen sekä tunteiden ilmaisu ja säätely.</i>
<i>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti</i>	S1–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Kasvit ja eläimet Esim. Lemmikkieläimet -projekti (tiedonhakuja ja esittäminen muille) S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Karttaoppi Geomedian käyttö	<i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Tieto -ja viestintäteknologian käyttö.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Tiedot ja ymmärrys			
<i>T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsitteitä ennakko- ja käsitteiden täsmällistä käyttöä</i>	S1–S6 S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Vesien ja rantojen suojele. Ympäristönsuojelu paikallisesti Esim. Koulun talkoot lähiympäristössä	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>	<i>Käsitteiden käyttö.</i>
<i>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä</i>	S1–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Ravintoketju Vesi esim. vesi ihmisen käytössä	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Mallien ymmärtäminen, käyttäminen ja tekeminen.</i>
<i>T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia</i>	S1–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Elämän edellytyksiä Pohjoismaissa ja Baltiassa Tiedonhankintaprojekti.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Näkemyksien ilmaiseminen sekä kriittinen lukutaito.</i>
<i>T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen</i>	S1, S3–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Pelto ja niitty elinympäristönä	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>	<i>Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen</i>

<i>ja ekologiseen ajatteluun</i>	Pelto- ja niittykasvit		<i>tunnistaminen.</i>
<i>T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja</i>	S3–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Karttaoppi Geomediataidot, karttojen hyödyntäminen retkellä/suunnistuksessa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Ympäristön hahmottaminen maantieteellisen ajattelun kautta, kartta- ja muut geomediataidot.</i>
<i>T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle</i>	S2, S4–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Vesi ihmisen käytössä Vesivoima	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>	<i>Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen.</i>
<i>T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle</i>	S2, S4–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Vesi ihmisen käytössä S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Järkevä kulutus ja jätteen vähentäminen Jätteiden vähentämisprojekti	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>	<i>Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen.</i>
<i>T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa</i>	S1–S3, S6 S1 Minä ihmisenä Terveelliset elämäntavat Terveelliset elämäntavat	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen.</i>

YMPÄRISTÖOPPI 5. lk.			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Merkitys, arvot ja asenteet			
<i>T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkitykselliseksi itselleen</i>	S1–S6 Eri ympäristöopin tiedonalojen opiskelu oppilaan omaan arkeen liittäen Opiskellaan toiminnallisina ja tutkimuksellisin menetelmin eri oppimisympäristöissä Hyödynnetään monipuolisesti koulun lähiympäristöä opiskelussa		Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen
<i>T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Omat vahvuudet ja opiskelutaidot Omien vahvuuksien tunnistaminen, oman oppimisen suunnittelu ja arviointi, opiskelutaitojen harjoittelu.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen
<i>T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle</i>	S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Kestävä elämäntapa => Luonnon monimuotoisuus ja monikulttuurinen maailma	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Tutkimisen ja toimimisen taidot			
<i>T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten lähtökohtana</i>	S1–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Yhteyttäminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Kysymysten muodostaminen
<i>T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Ihmisen rakenne, keskeiset elintoiminnot, kasvun ja kehityksen vaiheet S4 Ympäristön tutkiminen Liike ja voima Kitka, tasapaino, liike-energia	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset
<i>T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin</i>	S1–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Palaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen
<i>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien</i>	S2–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Elämää Euroopan ulkopuolella, karttapalveluiden käyttö	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa

		viestintäteknologinen osaaminen	
<i>T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen</i>	S1–S6 S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Palo- ja sähköturvallisuus, ensiaputaidot	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot
<i>T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä</i>	S2–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Kaupunkiluonto, rakennettu ympäristö (KU 3. lk.)	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen
<i>T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, minä kehittyvänä ihmisenä S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Osallisuus ja vaikuttaminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely
<i>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti</i>	S1–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Geomedia-aidot Eurooppa-projekti S1 Minä ihmisenä Ergonomia	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Tiedot ja ymmärrys			
<i>T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä</i>	S1–S6 S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Omien valintojen merkitys ympäristölle Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen ja luonnonvarojen kestäväkäyttö	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Käsitteiden käyttö
<i>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä</i>	S1–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Ilmakehä ja ilmastonmuutos	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Mallien käyttäminen
<i>T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia</i>	S1–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Elämää Amerikassa (HI 6. lk.)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito
<i>T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen</i>	S1, S3–S6 S1 Minä ihmisenä Ihmisen rakenne, keskeiset elintoiminnat, kasvun ja kehityksen vaiheet S4 Ympäristön tutkiminen Kasvion laatimisen perustaidot Puutarhan kevät	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys
<i>T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä</i>	S3–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Kartankäyttö- ja geomediataidot	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot

<i>harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geometiataitoja</i>		osaaminen	
<i>T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle</i>	S2, S4–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Liike ja voima Koneet työtä helpottamassa Ääni ja valo	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen
<i>T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle</i>	S2, S4–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Palaminen S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Materiaalin uusiokäyttö	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen
<i>T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa</i>	S1–S3, S6 S1 Minä ihmisenä Ihmisen rakenne, keskeiset elintoiminnot, kasvun ja kehityksen vaiheet Seksuaalinen kehitys ja lisääntyminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen

6. Ik. YMPÄRISTÖOPPI				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
<i>T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkitykselliseksi itselleen</i>	S1–S6 Eri ympäristöopin tiedonalojen opiskelu oppilaan omaan arkeen liittäen Opiskellaan toiminnallisin ja tutkimuksellisin menetelmin eri oppimisympäristöissä Hyödynnetään monipuolisesti koulun lähiympäristöä opiskelussa.		<i>Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen</i>	<i>Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä</i>
<i>T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Aloitteellisuus, yritteliäisyys ja työelämätaidot. Omien vahvuuksien tunnistaminen, oman oppimisen suunnittelu ja arviointi, opiskelutaitojen harjoittelu.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen</i>	<i>Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi</i>
<i>T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristöössään ja -yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle</i>	S1–S6 S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Yhteinen vaikuttamisprojekti kestävän kehityksen edistämiseksi paikallisella tai globaalilla tasolla Esim. lähiympäristön viihtyisyyden kehittäminen	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Kestävän kehityksen tiedot ja taidot</i>	<i>Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Tutkimisen ja toimimisen taidot				
<i>T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiireistä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdana</i>	S1–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Metsien ja soiden tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Metsien hyötykäyttö ja uudistaminen Energiaan liittyvät tutkimukset: lämpö, sähkö	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Kysymysten muodostaminen</i>	<i>Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi</i>
<i>T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen</i>	S1–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Metsien ja soiden tutkiminen S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Energiaan liittyvät tutkimukset: lämpö, sähkö	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintätekniologinen osaaminen</i>	<i>Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset</i>	<i>Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.</i>

<p>T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin</p>	<p>S1–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Veden kiertokulku ja ominaisuudet veden puhdistus Hiilen kierto</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen</p>	<p>Oppilas harjoittelee ohjatusti syy-seuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista. Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi.</p>
<p>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien</p>	<p>S2–S6 S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Itselle merkityksellisen arjen teknologisen sovelluksen esittely</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa</p>	<p>Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.</p>
<p>T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen</p>	<p>S1–S6 S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen Myrkytykset ja päihteet, tuoteturvallisuus Päihdekupla nuorisotalo Sillassa</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	<p>Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot</p>	<p>Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalajien avulla.</p>
<p>T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä</p>	<p>S2–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Suon kasvit ja eliöt</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	<p>Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen</p>	<p>Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.</p>
<p>T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan</p>	<p>S1–S6 S1 Minä ihmisenä Omien tunteiden ilmaisu ja säätely S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen ihmissuhteet</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	<p>Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely</p>	<p>Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, kohteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.</p>
<p>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti</p>	<p>S1–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Geomedia-aidot Afrikka, Aasia, Australia</p>	<p>L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	<p>Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen</p>	<p>Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä</p>

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Tiedot ja ymmärrys				
<i>T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä</i>	S1–S6 S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Vastuullinen energian tuotanto ja käyttö, ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa, uhanalaiset kasvit ja eläimet	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalojen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
<i>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä</i>	S1–S6 S1 Minä ihmisenä Tunteet ja henkinen hyvinvointi S4 Ympäristön tutkiminen Aurinkokunta	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.
<i>T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti tietolähteitä ja näkökulmia</i>	S1–S6 S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen Suomalaisen kulttuuriperinnön vaaliminen Monikulttuurisessa maailmassa eläminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa
<i>T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen</i>	S1, S3–S6 S4 Ympäristön tutkiminen Tutkimus suon kasveista tai eliöistä Kasvion laatiminen ohjatusti	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesti kasvien kasvua yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnot ja kehityksen.
<i>T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja</i>	S3–S6 S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan Afrikka, Australia ja Aasia Matkustaminen Kartat ja muut geomediataidot	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri aluetasot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

<p><i>T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle</i></p>	<p>S2, S4–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut Lähiavaruus maapallon rakenne, energialajien muuntuminen</p>	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i></p>	<p><i>Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen</i></p>	<p><i>Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.</i></p>
<p><i>T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle</i></p>	<p>S2, S4–S6 S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut veden kiertokulku, hiilen kierto, arjen kemiaa, esim. hiiva ja leivinjauhe S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen luonnonvarojen kestävä käyttö, kierrätys</p>	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i></p>	<p><i>Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen</i></p>	<p><i>Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä</i></p>
<p><i>T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa</i></p>	<p>S1–S3, S6 S1 Minä ihmisenä Arjen terveystottumukset, sairauksien ehkäisy ja itsehoitotaidot, mielenterveystaidot, seksuaalinen kehitys</p>	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i></p>	<p><i>Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumusten tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen</i></p>	<p><i>Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämäntapaa eri vaiheita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.</i></p>

15.4.6 USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 246)

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 250)

3. Ik. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä Jumala-käsitteeseen	S1 Raamattu kristinuskon pyhänä kirjakokoelmana Käsitys Jumalasta Jeesuksen elämä, opetukset ja merkitys kristinuskossa Näihin liittyviä Raamatun kertomuksia Oppilaiden arkeen ja kokemuksiin sopivia Raamatun kertomuksia	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1 Jumalanpalvelus Paikallisseurakunnan toiminta Kirkkovoosi ja elämänkaareen liittyvät kristilliset rituaalit sekä niihin liittyvä moninainen tapakulttuuri Hyvinkään kirkkorakennukset (KU) Virret ja hengellinen musiikki	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T3 Auttaa oppilasta huomaamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 Raamatun kertomusten ja erityisesti Jeesuksen opetusten tarkastelua vertauskuvien näkökulmasta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
T4 ohjata oppilasta etsimään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3 Uskontoa koskevat uutiset ja viestintä eri medioissa	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: esim. sanomalehti- ja verkkoviestintä L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T6 Rohkaista oppilasta tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin	S1, S2 Juutalaisuus ja islam pääpiirteissään Juutalaisuutta, kristinuskkoa ja islamia yhdistävät profeetat, pyhät paikat ja kertomukset sekä Jeesuksen asema näissä uskonnoissa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S2, S3 Pyhän käsite käsiteltävissä uskonnoissa Käyttäytyminen käsiteltävien uskontojen uskonnollisissa tilanteissa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T8 Innostaa oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin	S3 Kristinuskon eettisiä ohjeita: kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäskey Keskeisiä elämänkysymyksiä, tunteita ja arvoja Vanhasta ja Uudesta testamentista valittujen kertomusten avulla Kultainen sääntö käsiteltävissä uskonnoissa	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T10 Rohkaista oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja.	S2, S3 Arjesta nousevia eettisiä kysymyksiä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T11 Luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S2, S3 Arjesta nousevia eettisiä kysymyksiä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T12 Auttaa ja tukea oppilaan itsetuntoa ja luottamusta elämään.	S3 Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

4. Ik. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin</i>	S1 Raamatun keskeisten kertomusten vuorovaikutus taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
T2 Ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1 Kirkkomusiikki ja -taide	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</i>	S1 Isä Meidän -rukous Erilaisia rukouksia	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
T4 Ohjata oppilasta etsimään ja arvioimaan uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3 Uskontoa koskeva uutisointi Uskonnollinen media, esim. kirkolliset nettisivut	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3 Uskonnollisissa tilanteissa käyttäytyminen ja toisten kunnioittaminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</i>	S1, S2, S3 Kristillisen uskon eettiset ohjeet Kymmenen käskyä Raamatun kertomusten eettisiä opetuksia	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3 YK:n lapsen oikeuksien sopimus Uskonnonvapaus	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T10 Rohkaista oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toimintaa kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3 Arjesta nousevia eettisiä kysymyksiä Elämän kunnioittaminen Luonnon vaaliminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaan omia näkemyksiään</i>	S1, S2, S3 Arjesta nousevia eettisiä kysymyksiä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T12 Tukea oppilaan itsetuntoa ja vahvistaa myönteistä maailmankatsomusta sekä luottamusta elämään	S3 Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

5. lk. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Ohjata oppilasta syventymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin sekä keskeisiin oppeihin	S1 Raamatun rakenne ja käyttö Oppilaan arkeen ja kokemusmaailmaan liittyviä Raamatun kertomuksia	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen
T3 Auttaa oppilasta ymmärtämään uskonnollisen kielen vertauskuvallisuutta	S1 Raamatun kertomusten vertauskuvallisuuden tarkastelua	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Monilukutaito: oppilas hahmottaa uskonnollisen ja ei-uskonnollisen tekstin eroa ja tunnistaa Raamatun tekstien edustavan erilaisia tyylilajeja
T4 Opastaa oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1,S2,S3 Uskonto populaarikulttuurissa (esim. elokuva)	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T5 Opastaa oppilasta tutustumaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2 Kirkkohistoria: Paavalin ja varhaisen kristillisyyden merkitys kristinuskon kehittymiselle maailmanuskonnoksi Luther ja Agricola uskonnon uudistajina Protestanttisuus osana kristinuskkoa Kristinuskon moninaisuus: kirkkokunnat Luterilaisuuden oppi ja sakramentit (HI)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3 Käyttäytyminen uskonnollisissa tilanteissa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T8 Ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin ja niiden vaikutuksiin	S2, S3 Kristillinen ihmiskäsitys ja sen vaikutus ihmisoikeusajatteluun	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3 Ihmisoikeusetiikka: YK:n lapsen oikeuksien sopimus, ihmisarvo Tunnettuja ihmisoikeustaistelijoita (HI)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T10 Rohkaista oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3 Elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen: oppilaiden arjesta ja kokemusmaailmasta nousevia kysymyksiä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T11 Innostaa oppilaita havainnoimaan ja keskustelemaan aktiivisesti heitä koskevia eettisiä kysymyksiä sekä ilmaisemaan rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan.	S1, S2, S3 Oppilaiden arjesta ja kokemusmaailmasta nousevia eettisiä kysymyksiä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</i>	S3 Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. Ik. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin</i>	S1 Jumalakäsitys: kolminaisuusoppi Oppilaan arkeen ja kokemusmaailmaan liittyviä Raamatun kertomuksia	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.</i>
<i>T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</i>	S1 Kirkko uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuri ja symboliikka	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.</i>
<i>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</i>	S1, S3 Raamatun kirjojen tyyllilajit ja erityispiirteet sekä vertauskuvallisuus Uskonnollisen kielen luonne	L2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	<i>Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta</i>
<i>T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä</i>	S1, S2 Uskontoa koskeva uutisointi eri medioissa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	<i>Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.</i>
<i>T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan</i>	S1, S2 Suomen uskontohistoria muinaisuskosta nykypäivään Suomen ja Euroopan uskonnollinen ja katsomuksellinen nykytila ja sen tausta: Uskonnottomuus Ekumenia Uskontodialogi Sekularisaatio Uskonnonvapaus	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	<i>Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.</i>
<i>T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa</i>	S1, S2, S3 Koulun lähiympäristössä vaikuttavia uskonnollisia yhteisöjä, kristillisiä kirkkokuntia sekä muita yhteisöjä ja uskonnottomuutta Islam ja juutalaisuus	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	<i>Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.</i>
<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3 Pyhän käsite eri uskonnoissa Käyttäytymisnormeja eri uskonnoissa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.</i>
<i>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</i>	S2, S3 Käsiteltävien uskontojen ja ryhmien eettisiä käsityksiä Kultainen sääntö kristinuskossa ja eri uskonnoissa (HI) Kristillinen etiikka arjen valinnoissa	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän kehityksen rakentaminen	Etiikkaa koskeva tieto	<i>Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.</i>

<i>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</i>	S2, S3 Arjesta nousevia eettisiä kysymyksiä Elämän kunnioittaminen Luonnon vaaliminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Eettinen pohdinta	<i>Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.</i>
<i>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaan omia näkemyksiään</i>	S1, S2, S3 Oppilaiden arjesta ja kokemusmaailmasta nousevia eettisiä kysymyksiä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	<i>Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.</i>
<i>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</i>	S3 Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen		<i>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>

ORTODOKSINEN USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 251)

3. lk. ORTODOKSINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin</i>	S1 Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonnon lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Perehdytään Vanhan testamentin kirjallisuuteen ortodoksisen opetuksen näkökulmasta. Tarkastellaan uskonnon keskeisiä kertomuksia ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</i>	S1 Keskeisiä sisältöjä ovat kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</i>	S1 Tärkeitä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon oppi, tavat, rituaalit ja yhteisöt sekä uskonnon sisäinen monimuotoisuus.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
T5 opastaa oppilaita tutustumaan Suomen ja Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen nykytilaan	S1, S3 Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen	Perehdytään juutalaisuuden ja ortodoksisen kristillisyyden yhteisiin piirteisiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3 Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat sekä niiden arvostaminen omassa kulttuurissa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</i>	S1, S2, S3 Perehdytään kymmeneen käskyyn.	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T10 ohjata oppilasta pohtimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

4. Ik. ORTODOKSINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin</i>	S1 Opetuksessa paneudutaan ortodoksisen uskonnon lähteisiin ja peruskäsitteisiin. Perehdytään Jeesuksen elämänvaiheisiin ja opetuksiin evankeliumeissa sekä kirkkovuoden tapahtumissa. Tarkastellaan uskonnon keskeisiä kertomuksia ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</i>	S1 Sisällöissä keskitytään uskonnon lähteisiin, pyhiin kirjoihin ja henkilöihin sekä musiikkiin, symboleihin, pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin. Keskeisiä sisältöjä ovat kirkolliset toimitukset arjessa ja juhlassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</i>	S1 Tärkeitä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon oppi, tavat, rituaalit ja yhteisöt sekä uskonnon sisäinen monimuotoisuus.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
T5 opastaa oppilaita tutustumaan Suomen ja Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen nykytilaan	Tutustutaan keskeisiin Euroopassa vaikuttaviin uskontoihin ja eurooppalaiseen uskontokarttaan.	
<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3 Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat sekä niiden arvostaminen omassa kulttuurissa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</i>	S1, S2, S3 Tutustutaan alustavasti ekumeniaan.	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T9 ohjata oppilasta tutustumaan ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen.	S2, S3 YK:n lapsen oikeuksien sopimus Uskonnonvapaus	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan	S1, S2, S3 Tutkitaan koulun lähialueen uskonnollisia yhteisöjä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

5. lk. ORTIDOKSINEN USKONTO

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään ortodoksisen uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1 Keskeisiä sisältöjä ovat liturgisen elämän peruspiirteet ja pyhät mysteerit. Opetuksessa tarkastellaan kirkon syntyä sekä Paavalin ja muiden apostolien toimintaa. Pohditaan ortodoksisen kirkon olemusta katolisena ja apostolisena, globaalina yhteisönä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1 Sisällöissä keskitytään uskonnon lähteisiin, pyhiin kirjoihin ja henkilöihin sekä musiikkiin, symboleihin, pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Monilukutaito: oppilas hahmottaa uskonnollisen ja ei-uskonnollisen tekstin eroa ja tunnistaa Raamatun tekstien edustavan erilaisia tyylilajeja
T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3 Uskonto populaarikulttuurissa (esim. elokuva)	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	S1, S2, S3 Opetuksessa tarkastellaan mitä ovat pyhyys, juhlat ja erilaiset tavat ja niiden arvostaminen omassa kulttuurissa. Käyttäytyminen uskonnollisissa tilanteissa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S2, S3 Tutustutaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin eettisiin opetuksiin sekä eri uskontojen ja katsomusten yhteisiin eettisiin käsityksiin.	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3 Ihmisoikeusetiikka: YK:n lapsen oikeuksien sopimus, ihmisarvo Tunnettuja ihmisoikeustaistelijoita (HI)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3 Perehdytään Kymmeneen käskyyn ja pohditaan omia eettisiä valintoja ja niiden seurauksia sekä vaikutuksia itsetuntemuksen, elämäntaitojen ja myönteisen elämännäkemyksen muodostamiseen. Keskeisiä sisältöjä ovat ihmisarvo, elämän kunnioittaminen ja luonnon vaaliminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaa omia näkemyksiään	S1, S2, S3 Pohdinnan kohteena ovat oppilaan omat valinnat ja toiminnan taustalla vaikuttavat arvot sekä globaali vastuu. Sisällöt antavat oppilaalle välineitä eettiseen keskusteluun ja omien näkemysten perustelemiseen sekä uskonnoista käytävään keskusteluun.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
T12 auttaa ja tukea oppilasta vahvistamaan itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3 Tärkeitä sisältöjä ovat elämäntaidot, itsetuntemus ja kokonaisvaltainen hyvinvointi.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. Ik. ORTODOKSINEN USKONTO

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin</i>	S1 Tarkastellaan uskonnon keskeisiä kertomuksia ja niiden vuorovaikutusta taiteen, tieteen ja kulttuurin kanssa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.</i>
<i>T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</i>	S1 Sisällöissä keskitytään uskonnon lähteisiin, pyhiin kirjoihin ja henkilöihin sekä musiikkiin, symboleihin, pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin. Tärkeitä sisältöjä ovat opiskeltavan uskonnon oppi, tavat, rituaalit ja yhteisöt sekä uskonnon sisäinen monimuotoisuus. Tutkitaan Suomen ortodoksisen kirkon tunnuspiirteitä, kirkkoa uskonnollisena rakennuksena, kirkkoarkkitehtuuria ja siihen liittyvää symboliikkaa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.</i>
<i>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</i>	S1, S3 Raamatun kirjojen tyyllilajit ja erityispiirteet sekä vertauskuvallisuus Uskonnollisen kielen luonne	L 2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	<i>Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta</i>
<i>T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä</i>	S1, S2 Uskontoa koskeva uutisointi eri medioissa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	<i>Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.</i>
<i>T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan</i>	S1, S2 Suomen uskontohistoria muinaisuskosta nykypäivään Suomen ja Euroopan uskonnollinen ja katsomuksellinen nykytila ja sen tausta: Uskonottomuus Ekumenia Uskontodialogi Sekularisaatio Uskonnonvapaus	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	<i>Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.</i>
<i>T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa</i>	S1, S2, S3 Perehdytään islamin ja juutalaisuuden yhteisiin piirteisiin ortodoksisen kristillisyyden kanssa. Tutkitaan koulun lähialueiden uskonnollisia yhteisöjä ja uskonottomuutta elämäntutkimuksen muotona.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	<i>Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.</i>

<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3 Pyhän käsite eri uskonnoissa Käyttäytymisnormeja eri uskonnoissa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.</i>
<i>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</i>	S2, S3 Tutustutaan eri uskontojen eettisten opetusten yhteisiin piirteisiin.	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän kehityksen rakentaminen	Etiikkaa koskeva tieto	<i>Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.</i>
<i>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</i>	S2, S3 Opetuksessa otetaan huomioon toisen ihmisen arvostaminen, huolenpito ympäristöstä ja luonnosta sekä elämän kunnioittaminen ja kestävä tulevaisuus. Arjesta nousevia eettisiä kysymyksiä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Eettinen pohdinta	<i>Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemaansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.</i>
<i>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaan omia näkemyksiään</i>	S1, S2, S3 Oppilaiden arjesta ja kokemusmaailmasta nousevia eettisiä kysymyksiä Keskeisinä sisältöinä opetuksessa ovat ortodoksisen kirkon opetus sekä Uuden Testamentin sanoma yksilön eettisten kysymysten ohjaajana ja tukijana omassa elämässä sekä vuorovaikutuksessa toisten kanssa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	<i>Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.</i>
<i>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</i>	S3. Pohdinnan kohteena ovat oppilaan omat valinnat ja toiminnan taustalla vaikuttavat arvot.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen		<i>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>

ISLAM

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 252)

3. Ik. ISLAM	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään islamin uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1 Käsitellään profeetta Muhammedin lapsuutta, hänen perhettään ja ensimmäisiä Koraanin ilmoituksia. Ajanjaksona on Mekan aika ennen muuttamista Medinaan (hijra). Tutustutaan Koraanin vertauksiin ja rukouksiin. Käsitellään kertomuksia profeetoista Nuh (Nooa) ja Ibrahim (Abraham).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1 Käsitellään ajankohtaisia islamilaisia juhlia sekä perjantairukouksen merkitystä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</i>	S1 Tutustutaan Koraanin vertauksiin ja rukouksiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa</i>	S1, S2 Tuodaan esiin muita profeettoja myös kristinuskon ja juutalaisuuden profeettoina. Tutustutaan kristittyjen ja juutalaisten pyhiin paikkoihin, kirkkoon ja synagogaan.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3 Käsitellään lähellä olevia pyhiä rakennuksia. Pyhän käsite käsiteltävissä uskonnoissa Käyttäytyminen käsiteltävien uskontojen uskonnollisissa tilanteissa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</i>	S3 Keskeisiä sisältöjä ovat islamilaiset käytöstavat, myötätunto toisia kohtaan, kärsivällisyys ja rehellisyys. Otetaan näihin esimerkkejä profeetta Muhammedin opetuksista.	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen, kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</i>	S2, S3 Opetuksessa käsitellään uskon ja tekojen valintaa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</i>	S1, S2, S3 Arjesta nousevia eettisiä kysymyksiä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</i>	S3 Keskeistä on opiskelun tärkeyden ymmärtäminen ja oppimisen kunnioittaminen islamissa: oman ja muiden työn arvostaminen sekä sääntöjen noudattamisen merkitys.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

4. Ik. ISLAM		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta perehtymään islamin uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin</i>	S1 Käsitellään profeetta Muhammedin lapsuutta, hänen perhettään ja ensimmäisiä Koraanin ilmoituksia. Ajanjaksona on Mekan aika ennen muuttoa Medinaan (hijra).	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>
<i>T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</i>	S1 Käsitellään ajankohtaisia islamilaisia juhlia. Tutustutaan suuriin An-Nas, Al-Falaq ja Al-Fil.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>
<i>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</i>	S1 Opetuksessa käsitellään pyhiä kaupunkeja: Mekkaa, Medinaa ja Jerusalemia. Koraanin kertomuksista tarkastellaan Norsun kertomusta ja Muurahaisten kertomusta.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>
<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3 Uskonnollisissa tilanteissa käyttäytyminen ja toisten kunnioittaminen	<i>L 2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L 5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>
<i>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</i>	S1, S2, S3 Keskeisiä sisältöjä ovat elämän arvoon liittyvät kysymykset. Tutustutaan Koraanin opetuksiin näistä kysymyksistä. Sisällöistä keskeisiä ovat myös viisi pilaria. Keskeisiä sisältöjä ovat islamilaiset käytöstavat, myötätunto toisia kohtaan, kärsivällisyys ja rehellisyys. Otetaan näihin esimerkkejä profeetta Muhammedin opetuksista.	<i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
<i>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</i>	S2, S3 Opetuksessa käsitellään uskon ja tekojen valintaa. Keskeistä on opiskelun tärkeyden ymmärtäminen ja oppimisen kunnioittaminen islamissa: oman ja muiden työn arvostaminen sekä sääntöjen noudattamisen merkitys.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>
<i>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään</i>	S1, S2, S3 Pohditaan ihmisten erilaisuutta: eri kulttuureja, kieliä sekä islamin monimuotoisuutta. Tarkastellaan koulun erilaisia uskontoja.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
<i>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</i>	S3 Elämäntaidot, itsetuntemus, tunnetaidot ja kokonaisvaltainen hyvinvointi	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>

5. Ik. ISLAM

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään islamin pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1 Keskeisiä sisältöjä ovat, mitä muslimi uskoo Jumalasta sekä Jumalan palvonta. Lisäksi käsitellään, mihin muslimi uskoo eli uskonkappaleet. Koraania käsitellään pyhänä kirjana, aiheina ovat sen merkitys ja rakenne (Mekan ja Medinan suurat, säännöt ja kertomukset). Suurista opetellaan Al-Kafirun ja Al-Qadr.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1 Keskeistä on käsitellä alustavasti islamilaista taidetta kuten musiikkia (nashid) ja moskeija-arkkitehtuuria sekä islamilaista tiedettä. Tarkastellaan maailmanlaajuisia islamia sekä teemaa islam ja eri kulttuurit.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1 Käsitellään Koraanin lukemisen ja lausumisen sekä ymmärtämisen merkitystä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2 Tutustutaan juutalaisuuden ja kristinuskon juhla- ja pyhäpäiviin, pyhiin kirjoihin ja rakennuksiin. Sisältöinä ovat islamin, kristinuskon ja juutalaisuuden symbolit ja nämä uskonnot Suomessa. Lyhyesti käsitellään näiden kolmen Abrahamin uskonnon historiaa Euroopassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3 Tutustutaan juutalaisuuden ja kristinuskon juhla- ja pyhäpäiviin, pyhiin kirjoihin ja rakennuksiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa	Käyttäytyminen uskonnollisissa tilanteissa S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S2, S3 Tärkeänä sisältöalueena on Profeetta Muhammedin perimätieto (hadith): hadithien merkitys, perusasiat hadithien kokoamisesta ja esimerkkejä haditheista opetukseen liittyen.	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3 Tutustutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen. Islamin etiikasta tärkeää on elämän kunnioittaminen.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävä tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3 Keskeisenä sisältönä on eettisyyteen kasvaminen. Tarkastellaan sallittua ja kiellettyä sekä niiden syitä. Käsitellään	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

	käytöstapoja.	
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1, S2, S3 Tärkeä näkökulma on omien ja muiden tunteiden tunnistaminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</i>	S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

6. lk. ISLAM

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon pyhiin kirjoihin ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin</i>	S1 Keskeisiä sisältöjä ovat, mitä muslimi uskoo Jumalasta sekä Jumalan palvonta. Lisäksi käsitellään, mihin muslimi uskoo eli uskonkappaleet. Suurista opetellaan Al-Kawthar ja An-Nasr. Profeetta Muhammedin elämästä käsitellään Profeetta Medinassa hänen kuolemaansa asti.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas osaa nimetä opiskeltavan uskonnon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.</i>
<i>T2 ohjata oppilas tutustumaan opiskeltavan uskonnon rituaaleihin ja tapoihin sekä pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin</i>	S1 Koraania käsitellään pyhänä kirjana, aiheina ovat sen merkitys ja rakenne (Mekan ja Medinan suurat, säännöt ja kertomukset). Käsitellään myös Koraanin lukemisen ja lausumisen sekä ymmärtämisen merkitystä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla opiskeltavan uskonnon keskeisistä rituaaleista, tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.</i>
<i>T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta</i>	S1, S3 Keskeistä on käsitellä alustavasti islamilaista taidetta kuten musiikkia (nashid) ja moskeija-arkkitehtuuria sekä islamilaista tiedettä. Tarkastellaan maailmanlaajuisia islamia sekä teemaa islam ja eri kulttuurit.	L2 Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	<i>Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta</i>
<i>T4 ohjata oppilasta etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa tietoa erilaisista lähteistä</i>	S1, S2 Käsitellään uskontoja mediassa. Uskontoa koskeva uutisointi Uskonnollinen media, esim. nettisivut	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	<i>Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.</i>
<i>T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan</i>	S1, S2	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	<i>Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.</i>

<i>T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa</i>	S1, S2, S3 Keskeisiä sisältöjä ovat uskonnot ja rauha sekä alustavasti uskontojen yhteistyö.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Uskontoa ja kulttuuria koskeva tieto	<i>Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.</i>
<i>T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilaisuuksissa ja tilanteissa</i>	S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Uskonnon monilukutaito	<i>Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.</i>
<i>T8 ohjata oppilas perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin</i>	S2, S3 Käsitellään aihetta kilvoittelu ja kamppailu omien heikkouksiensa kanssa. Tutustutaan käsitteisiin suuri jihad sekä pieni jihad eli puolustussota ja mitkä ovat sen edellytykset.	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän kehityksen rakentaminen	Etiikkaa koskeva tieto	<i>Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä opiskeltavan uskonnon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.</i>
<i>T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvoja yksilön ja yhteisön näkökulmasta</i>	S2, S3 Ihmisoikeusetiikka: YK:n lapsen oikeuksien sopimus, ihmisarvo	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Ihmisoikeusetiikka	<i>Oppilas tietää YK:n Lapsenoikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kestoä esimerkkejä ihmisoikeuksista.</i>
<i>T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta</i>	S2, S3 Tärkeä aihe on terveellinen elämäntapa: puhtaus, ravinto islamissa, harrastusten merkitys. Pohditaan vastuuta ympäristöstä sekä suhdetta luontoon.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	Eettinen pohdinta	<i>Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa opiskelemaansa uskonnon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.</i>
<i>T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelevaan omia näkemyksiään</i>	S1, S2, S3 Pohditaan ihmisten erilaisuutta ja oikeutta valintoihin: sekä uskonnonvapautta että uskonnottomuutta. Pohditaan uskon ja tekojen välistä suhdetta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	<i>Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.</i>
<i>T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään</i>	S3 Keskeinen sisältö on hyväntekeväisyyden merkitys. Tutustutaan erilaisiin hyväntekeväisyysyhdistyksiin: Punainen risti / Punainen puolikuu, oman uskonnon yhdistykset, avustusyhdistykset jne.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen		<i>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>

14.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 253)

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO 3. lk.			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
<i>T1 Luoda edellytyksiä oppilaan eettisen ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteissa.</i>	S1, S2, S3, S4 Tutustutaan etiikan peruskäsitteisiin ja siihen, miten etiikka liittyy ihmisten elämään: hyvä/paha, oikea/väärä, totuus/valhe	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Käsitteiden hallinta ja soveltaminen</i>
<i>T2 Luoda oppilaille mahdollisuus harjoitella erittelemään ja perustelemaan omia näkemyksiä.</i>	S1, S2, S3, S4 Omien näkemysten kertominen eri sisältöalueista ja toisten kuunteleminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi</i>
<i>T3 Harjoitella ja harjoituttaa päättelytaitoja ja syy-seuraussuhteiden tunnistamista</i>	S1, S2, S3 Ajattelun taitojen harjoittelu eri sisältöalueiden keskeisimpien teemojen avulla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	<i>Päätelytaidot</i>
<i>T4 Ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta</i>	S1, S2, S3 Oman identiteetin tutkiminen, yhdessä elämisen perusteet ja suvaitsevaisuus toisia kohtaan	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vastuullisen toiminnan tunteminen</i>
<i>T6 Tukea oppilasta perehtymään erilaisiin elämän- ja maailmankatsomuksiin, erityisesti koulussa ja sen lähialueilla vaikuttaviin.</i>	S1, S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Tietojen ja käsitteiden hallinta</i>
<i>T7 Ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan.</i>	S1, S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Oppimaan oppimisen taidot</i>
<i>T8 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa katsomustaan.</i>	S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä</i>
<i>Tukea oppilasta tarkastelemaan erilaisia ympäristöjä ja arkipäivän valintoja luonnon hyväksi. Rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään.</i>	S1–S4 Tutustutaan erilaisiin ympäristöihin (etenkin lapsen lähiympäristöön). Pohditaan erilaisia arkipäivän valintoja luonnon hyväksi.	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vaikuttamisen keinojen tunteminen</i>

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO 4. Ik.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
T1 Tukea oppilaan perehtymistä syvemmin elämäkatsomuksen ja maailmankatsomuksen käsitteisiin arjen tilanteissa.	S1, S2, S3, S4 Eettisen ajattelun taitojen harjoittelu eri sisältöalueiden keskeisimpien teemojen avulla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Käsitteiden hallinta ja soveltaminen</i>
T2 Luoda oppilaalle mahdollisuus harjoitella erittelemään ja perustelemaan omia näkemyksiä.	S1,S2, S3, S4 Omien näkemysten kertominen eri sisältöalueista ja toisten kuunteleminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi</i>
T3 Edistää oppilaan päättelytaitojen harjoittelua ja syy-seuraussuhteiden tunnistamista	S1, S2, S3 Ajattelun taitojen harjoittelu eri sisältöalueiden keskeisimpien teemojen avulla. Virhepäätelyn tunnistaminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	<i>Päätelytaidot</i>
T4 Ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta. Kannustaa oppilasta suvaitsevaisuuteen.	S1, S2, S3 Oman toiminnan arvioinnin ja kehittämisen harjoittelu suhteessa itsestä huolehtimiseen, yhteiskuntaan ja ympäristöön.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vastuullisen toiminnan tunteminen</i>
T5 Ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä	S2, S3, S4 Kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisessa ja eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä, painotus oppilaan lähiympäristössä vaikuttavissa kulttuureissa, ilmiöissä ja yhteisöissä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tietojen ja käsitteiden hallinta</i>
T6 Tukea oppilasta perehtymään erilaisiin koulussa ja sen lähialueilla vaikuttaviin elämän- ja maailmankatsomuksiin	S1, S2, S3, S4 Lähialueen katsomukset ja erilaiset yhteisöt	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Tietojen ja käsitteiden hallinta</i>
T7 Ohjata oppilasta tulemaan tietoiseksi omasta katsomuksellista oppimisestaan.	S1, S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Oppimaan oppimisen taidot</i>
T8 Rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa katsomustaan. Edistää oppilaan vuorovaikutustaitoja ja erilaisten näkökulmien arvostamista.	S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä</i>
T9 Ohjata oppilas tutustumaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia.	S3 Tutustuminen erilaisiin sopimuksiin ja sääntöihin. YK:n ihmisoikeuksien julistus, erityisesti lapsen oikeudet	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Ihmisoikeusetiikka</i>

<p>T10 Tukea oppilasta tarkastelemaan erilaisia ympäristöjä ja tekemään arkipäivän valintoja luonnon hyväksi.</p>	<p>S1, S2, S3, S4 Perehdytään erilaisiin ympäristöihin Hyvinkäällä ja Suomessa. Tutustutaan kestäväan kehitykseen, luonnonsuojeluun ja kotieläimistä huolehtimiseen sekä villieläinten suojeluun.</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p><i>Vaikuttamisen keinojen tunteminen</i></p>
---	---	--	---

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO 5. lk.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
<i>T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin</i>	S1, S2, S3, S4 Eettisen ajattelun taitojen harjoittelu eri sisältöalueiden keskeisimpien teemojen avulla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Käsitteiden hallinta ja soveltaminen</i>
<i>T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita</i>	S1, S2, S3, S4 Omien näkemysten kertominen eri sisältöalueista ja toisten kuunteleminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi</i>
<i>T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan</i>	S1, S2, S3 Ajattelun taitojen harjoittelu eri sisältöalueiden keskeisimpien teemojen avulla. Virhepäätelyn tunnistaminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	<i>Päätelytaidot</i>
<i>T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta</i>	S1, S2, S3, S4 Oman toiminnan arvioinnin ja kehittämisen harjoittelu suhteessa itsestä huolehtimiseen, yhteiskuntaan ja ympäristöön.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vastuullisen toiminnan tunteminen</i>
<i>T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään</i>	S1, S2, S3, S4 Perehdytään ihmisten yhteiselämän perusteisiin tutkimalla esimerkiksi rauhan ja demokratian merkityksiä niin erilaisissa oppilaan elämään liittyvissä arkipäivän tilanteissa ja ympäristöissä kuin laajemminkin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Tietojen ja käsitteiden hallinta
<i>T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan</i>	S1, S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Oppimaan oppimisen taidot

<p><i>T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja</i></p>	<p>S1, S2, S3</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä</p>
<p><i>T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia</i></p>	<p>S3 Perehdytään erilaisiin maailmanlaajuisiin sopimuksiin ja sääntöihin, demokratiaan, tasa-arvoon, rasismiin ja rauhaan - tutkitaan miten ne toteutuvat niin Suomessa kuin muualla maailmassa. YK:n ihmisoikeuksien julistus, erityisesti lapsen oikeudet</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p>	<p>Ihmisoikeusetiikka</p>
<p><i>T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään</i></p>	<p>S1, S2, S3, S4 Perehdytään syvemmin kestävän kehityksen periaatteeseen ja yhteiseen vastuuseen luonnosta ja ympäristöstä, painotus kierrätyksessä ja kuluttamisessa. Tutustutaan Suomen luonnonsuojelualueisiin ja merkityksellisiin luontokohteisiin omalla alueella.</p>	<p>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Vaikuttamisen keinojen tunteminen</p>

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO 6. Ik.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<i>T1 luoda edellytyksiä oppilaan eettisten ajattelun taitojen kehittymiselle ja kannustaa oppilasta soveltamaan eettisiä periaatteita arjen tilanteisiin</i>	S1, S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	<i>Käsitteiden hallinta ja soveltaminen</i>	<i>Oppilas osaa selittää muutamia keskeisiä etiikan käsitteitä ja jäsentää niiden avulla joitakin elämässä kohtaamiaan eettisiä tilanteita</i>
<i>T2 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan väitteitä ja niiden perusteluita</i>	S1, S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Väitteiden ja perusteluiden tunnistaminen ja arviointi</i>	<i>Oppilas osaa löytää keskustelusta väitteitä ja niiden perusteluja sekä pohtia perusteluiden asiaankuuluvuutta</i>
<i>T3 edistää oppilaan kykyä oivaltaa asioiden välisiä suhteita ja kehittää ajatteluaan</i>	S1, S2, S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito	<i>Päätelytaidot</i>	<i>Oppilas osaa tunnistaa virhepäätelyä ja korjata sen pohjalta omaa ajatteluaan</i>
<i>T4 ohjata oppilasta kantamaan vastuuta itsestä, toisista ihmisistä ja luonnosta</i>	S1, S2, S3, S	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vastuullisen toiminnan tunteminen</i>	<i>Oppilas osaa kuvata, mitä tarkoittaa itsestä, toisista ja luonnosta vastuun ottaminen sekä kertoa, mitä se tarkoittaa omassa toiminnassa</i>
<i>T5 ohjata oppilas tutustumaan suomalaiseen, eurooppalaiseen ja maailman kulttuuriperintöön sekä hahmottamaan kulttuurista moninaisuutta ilmiönä</i>	S2, S3, S4 Perehdytään erilaisiin aikakäsityksiin ja maailman selittämisen tapoihin ja pohditaan niiden vaikutusta ihmisten elämään sekä niihin liittyviä erilaisia tietokäsityksiä. Esimerkiksi syklinen ja lineaarinen aikakäsitys, esim. pohjoiseurooppalainen, aasialainen ja afrikkalainen aikakäsitys.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tietojen ja käsitteiden hallinta</i>	<i>Oppilas osaa nimetä ja selittää joitakin kulttuuriin liittyviä ilmiöitä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja maailman kulttuuriperinnöstä. Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhteisön tai yhteiskunnan kulttuurisesta moninaisuudesta</i>
<i>T6 tukea oppilasta rakentamaan katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään</i>	S1, S2, S3, S4 Tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja kulttuureihin (suuret maailmanuskonnot, ateismi, humanismi)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Tietojen ja käsitteiden hallinta</i>	<i>Oppilas osaa nimetä joitakin katsomusten ja kulttuurien tärkeimpiä piirteitä</i>

<i>T7 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan omaa katsomuksellista oppimistaan</i>	S1, S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Oppimaan oppimisen taidot</i>	<i>Oppilas osaa asettaa opiskeluun liittyviä tavoitteita, pyrkii toimimaan tavoitteiden suunnassa ja arvioi niiden toteutumista sekä yksin että ryhmässä</i>
<i>T8 rohkaista oppilasta ilmaisemaan katsomustaan ja kuuntelemaan muiden katsomuksellisia kannanottoja</i>	S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vuorovaikutustaidot ja toiminta ryhmän jäsenenä</i>	<i>Oppilas ilmaisee omaa katsomuksellista ajatteluaan rakentavasti ja osaa kuunnella toisten näkemyksiä ja kannanottoja</i>
<i>T9 ohjata oppilas tuntemaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen perustuvaa ihmisoikeusetiikkaa, erityisesti lapsen oikeuksia</i>	S3 Perehdytään lasten oikeuksiin pohtien niiden toteutumista lähellä ja kaukana, esim. YK:n ja Unicefin verkkomateriaalit	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Ihmisoikeusetiikka</i>	<i>Oppilas tietää YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä lapsen oikeuksista</i>
<i>T10 rohkaista oppilasta toimimaan aloitteellisesti ja vastuullisesti omassa ympäristössään</i>	S1, S2, S3, S4 Kestävä elämäntapa ja siihen liittyvät moraaliset valinnat, ympäristöetiikka, maailmanperintökohteet ja yhteinen vastuu esim. omien valintojen ja yritysten valintojen näkökulmasta (UE, BI, yrityskylä)	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vaikuttamisen keinojen tunteminen</i>	<i>Oppilas osaa etsiä ja kuvata joitakin vastuullisen vaikuttamisen keinoja</i>

14.4.8 HISTORIA

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 257)

5. lk. HISTORIA

Tutustutaan oman perheen historiaan ja Hyvinkään kehittymisen vaiheisiin. Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan ja Hyvinkään asuttamisen näkökulmasta. (S2) Pehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen ja miten aika vaikutti Hyvinkään kehittymiseen. (S3)

Asioita käsitellään esim. seuraavien historiallisen tapahtumien kautta: Antiikin Kreikan ja Rooman kukoistus, Sääty-yhteiskunnan synty, ristiretket, renessanssi, itsevaltius Ruotsin vallan aika, Kalmarin unioni, Nuijasota, Uskonpuhdistus

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Merkitys, arvot ja asenteet			
<i>T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena</i>	S1–S5 Historian vaikutus omaan perheeseen Esim. Oman perheen/suvun historia Hyvinkää esihistoria (mm. Baltian jääjärven kehittyminen Itämereksi, esihistorialliset kaivaukset, Hyvinkään asutuksen synty) Pelit, elokuvat kirjallisuus, kuvataide	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Tiedon hankkiminen menneisyydestä			
<i>T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä</i>	S1–Etsitään tietoa monenlaisista lähteistä ja mietitään yhdessä lähteen luotettavuutta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Historian tietolähteen tunnistaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			

T4 auttaa oppilasta tutustumaan erilaisiin tapoihin jakaa historia aikakausiin sekä löytämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä	S1–S5 Esihistoriallinen aika ja historiallinen aika Historiallisen ajan aikakaudet ja käännekohtat (esim. rakentamalla aikajana)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Kronologian ymmärrys</i>
T5 ohjata oppilasta tunnistamaan ihmisen toiminnan motiiveja	S1–S2 Pohditaan tiedon määrän ja laadun merkitystä ihmisen toiminnalle. Etsitään yhdessä motiiveja, jotka vaikuttavat maailmankuvan rakentumiseen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Historiallinen empatia</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Historian tiedon käyttäminen			
T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille	S2–S2 Pohditaan, miten muutokset ovat vaikuttaneet oman lähipiiriin ja suvun henkilöihin ja heidän elämäntarinaansa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Muutoksen hahmottaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä	S1–S2 Mietitään, miten esim. maantiede ja ilmasto sekä maailmankatsomus ovat vaikuttaneet sekä yksittäisen ihmisen että yhteiskuntien historiaan.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	<i>Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen</i>

<p>T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ihmisen toimintaa eri aikakausina</p>	<p>S1–S2 Pohditaan ihmisen ratkaisujen syitä sen hetkiseen maailmankuvaan ja ihmisen omaan elämäntilanteeseen sekä arvoihin ja tieto- ja taitotasoon suhteuttaen. Mitä, jos aikamatkailu olisi mahdollista? Miten haluaisit koettaa muuttaa historian kulkua ja mitä siitä voisi seurata?</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p><i>Ihmisen toiminnan selittäminen</i></p>
---	---	--	--

6. lk. HISTORIA

Keskiaika (S3); Uuden ajan murrosvaihe (S4); Suomi osana Ruotsia (S5)

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainenosaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
<i>T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena</i>	S3, S4, S5 Historian ilmeneminen esim. mainoksissa, tietokonepeleissä, elokuvissa, musiikissa, kuvataiteessa ja kirjallisuudessa Historian tarinoita Hopeavuoren tarina	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainenosaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Tiedon hankkiminen menneisyydestä				
<i>T2 johdattaa oppilasta tunnistamaan erilaisia historian lähteitä</i>	S3–S5 Harjoitellaan luotettavien historiallisten lähteiden tunnistamista ja käyttöä (mm. autenttiset lähteet, historian kirjoitus, kartat, kuvat, netti).			
<i>T3 ohjata oppilasta havaitsemaan historiatiedon tulkinnallisuuden</i>	S3–S5 Näkökulman, ajan ja käyttötarkoituksen vaikutus historian tutkimukseen ja tulkintaan	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Historiatiedon tulkinnallisuuden havaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainenosaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Historian ilmiöiden ymmärtäminen				
<i>T4 auttaa oppilasta ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia</i>	S3–S5 Historian aikakausiin jakamisen perusteita ja	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen,	Kronologian ymmärrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan

<i>aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä</i>	niihin vaikuttavia tekijöitä Aikakausiin liittyvien käsitteiden avaamista (mm. löytöretket, uskonpuhdistus, suurvalta, itsevaltiut, säädyt)	vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot		jäsentämis muodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteiskunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.
<i>T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toiminnan motiiveja</i>	S3–S5 Pohditaan tiedon määrän ja laadun merkitystä ihmisen toiminnalle. Keskustellaan, mitkä seikat vaikuttavat maailmankuvan rakentumiseen ja miten maailmankuva vaikuttaa toimintaan.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Historiallinen empatia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiiveja.
<i>T6 johdattaa oppilasta hahmottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapahtumille ja ilmiöille</i>	S3–S5 Tutkitaan oppilasta kiinnostavien esimerkkien kautta historian tapahtumiin ja ilmiöiden kehittymiseen vaikuttaneita syitä ja niiden aiheuttamia seurauksia.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.
<i>T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille</i>	S1–S5 Laaditaan lyhyt elämäkerrallinen kuvaus joko kuvitellusta tai todellisesta henkilöstä historiallisten muutosten näkökulmasta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Muutoksen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.
<i>T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa</i>	S1–S5 Kehitetään oppilaan aikakäsitystä ja siihen pohjautuvaa historianlukutaitoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Historiallisen tiedon käyttäminen				

<p><i>T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä</i></p>	<p>S3–S5 Mietitään, miten esim. luonnonilmiöt sekä maailmankatsomus ja poliittinen valtataistelu ovat vaikuttaneet sekä yksittäisen ihmisen että yhteiskuntien historiaan.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</p>	<p>Syy- ja seuraus-suhteen kuvaileminen</p>	<p>Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.</p>
<p><i>T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä</i></p>	<p>S3–S5 Vertaillaan eri lähteistä löytynyttä tietoa ja harjoitellaan lähdekritiikkiä.</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Tulkintojen selittäminen</p>	<p>Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.</p>
<p><i>T11 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaa eri aikakausina</i></p>	<p>S3–S5 Etsitään perusteita ihmisen tekemille ratkaisuille sen hetkiseen maailmankuvaan ja ihmisen omaan elämäntilanteeseen sekä arvoihin ja tieto- ja taitotasoon suhteuttaen. Mitä, jos aikamatkailu olisi mahdollista? Miten haluaisit koettaa muuttaa historian kulkua ja mitä siitä voisi seurata?</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p>Ihmisen toiminnan selittäminen</p>	<p>Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.</p>

14.4.9 YHTEISKUNTAOPPI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 260)

YHTEISKUNTAOPPI 4. lk.			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Merkitys, arvot ja asenteet			
<i>T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana</i>	S1 Pohditaan, kuinka jokainen voi toiminnallaan vaikuttaa lähiympäristön turvallisuuteen ja viihtyvyyteen. Opetellaan vastuullista toiminta oman yhteisön jäsenenä.		
<i>T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin</i>	S2 Pohditaan oikeuksia ja velvollisuuksia oman perheen ja kouluyhteisön jäsenenä.		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä	S2 Harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa ja yhteistyötaitoja. Tutustutaan demokraattiseen toimintaan oman perheen ja kouluyhteisön kautta. Opitaan ottamaan huomioon vähemmistöryhmät ja monikulttuurisuus omassa toiminnassa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu
T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa	S1 Pohditaan sosiaalisen median vaikutusta omassa arjessa. Opetellaan vastuullista ja eettistä käytöstä sosiaalisessa mediassa.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	Median roolin tarkastelu
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen			
T7 kannustaa oppilasta tutustumaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoihin sekä harjoittelemaan keskustelutaitoja	S1, S2 Opetellaan ratkaisemaan ristiriitoja demokratian keinoin sekä ymmärtämään, että on erilaisia mielipiteitä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä
T8 tukea oppilasta ymmärtämään omaa rahankäyttöään	S1 Perehdytään omaan rahan käyttöön, sen merkitykseen ja vastuulliseen kuluttamiseen	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen

<p><i>T9 kannustaa oppilasta tutustumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoitellaan median käyttöä turvallisella tavalla.</i></p>	<p>S1, S3 Harjoitellaan vastuullista ja eettistä käytöstä sosiaalisessa mediassa. Tutustutaan erilaisiin tiedotusvälineisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.</p>	<p><i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>	<p><i>Mediataidot</i></p>
--	---	---	---------------------------

5. Ik. YHTEISKUNTAOPPI				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet				
<i>T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana</i>	S1-S4 Tutustutaan yhteiskunnan ja yhteisön toimintamalliin, sääntöihin ja lainalaisuuksiin.	S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta S2 Demokraattinen yhteiskunta S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen S4 Taloudellinen toiminta		<i>Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
<i>T2 tukea oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin</i>	S4 Opetellaan toimiminaan oman yhteisön sekä yhteiskunnan osallistuvana jäsenenä	S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta S2 Demokraattinen yhteiskunta S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen S4 Taloudellinen toiminta		<i>Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys				
<i>T3 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita</i>	S2 Tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja periaatteita S3 Pohditaan, mitä tarkoittavat ihmisoikeudet, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Tutustutaan vähemmistöryhmiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Yhteisten sääntöjen ja tasa-arvon periaatteiden tarkastelu</i>	<i>Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa</i>	S3 Harjoitellaan yhteiskunnassa toimimisen taitoja Opetellaan vastuullista ja eettistä käytöstä sosiaalisessa mediassa	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Median roolin tarkastelu</i>	<i>Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medialla on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.</i>
<i>T5 ohjata oppilasta oivaltamaan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään</i>	S1 Työnteon merkitys yksilölle, perheelle ja yhteiskunnalle S4 Tutustutaan käytännön tilanteiden kautta paikallisen talouden toimintaan (esim. Yrityskylä-vierailu 6. lk:lla)	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Työnteon ja yrittäjyyden merkityksen tarkastelu</i>	<i>Oppilas osaa antaa esimerkkejä työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana.</i>
<i>T6 ohjata oppilasta itsenäiseen ajatteluun ja lähdekirittisyyteen.</i>	S2-S3 Tutustutaan erilaisiin tiedotusvälineisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	<i>Erilaisten arvojen, näkökulmien ja tarkoitusperien hahmottaminen</i>	<i>Oppilas osaa selittää esimerkkien avulla, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä.</i>
Vuosiluokan	Tavoitteisiin liittyvät	Laaja-alainen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen

tarkennetut tavoitteet	sisältöalueet	osaaminen		
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen				
<i>T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä</i>	S2 Tutustutaan demokraattisen yhteiskunnan käsitteisiin ja rakenteisiin S3 Harjoitellaan aktiivisena kansalaisena toimimista yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Opetellaan demokraattisen yhteiskunnan toimintamalleja ja pelisääntöjä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Demokraattisen vaikuttamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimimisen tietojen ja taitojen soveltaminen käytännössä</i>	<i>Oppilas osaa soveltaa demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa ottamista, sopeutumista enemmistöpäätöksiin sekä vaikuttamista lähiyhteisössä.</i>
<i>T8 tukea oppilasta ymmärtämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja</i>	S4 Perehdytään vastuulliseen rahankäyttöön, sekä ansaitsemisen, säästämisen ja kestävän kuluttamisen keinoihin. (esim. Yritysvierailu)	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteiden soveltaminen</i>	<i>Oppilas osaa perustella omaan rahankäyttöönään sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on.</i>
<i>T9 kannustaa oppilasta osallistumaan erilaisten yhteisöjen toimintaan ja harjoittelemaan median käyttöä turvallisella ja yhteiskunnallisesti tiedostavalla tavalla</i>	S1,S3 Opitaan vastuullista ja eettistä käytöstä sosiaalisessa mediassa. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiympäristönsä turvallisuuteen ja viihtyvyyteen.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Mediataidot</i>	<i>Oppilas osaa käyttää mediaa yhteiskunnallisen ajattelun ja toiminnan välineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.</i>

14.4.10 MUSIIKKI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 263)

3.Ik. MUSIIKKI			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Osallisuus			
<i>T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusiikointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään</i>	<i>S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> ryhmytyminen musiikin keinoin painotetaan myös oman kouluyhteisön yhteishenkeä rohkaistaan oppilaita esiintymiseen 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Musikaaliset yhteistyötaidot</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja soitusosittimien soitotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä</i>	<i>S1 Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytm-, melodia- ja soitusosittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> äänenkäytön ohjaamisessa ikätason huomioiminen alusta alkaen kiinnittäen huomiota mm. laulusentoon yhteissoittoa tutuilla ja uusilla melodia-, soitu- ja rytmisoittimilla, esim. nokkahuilu, kantele, perkussiot 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä</i>
<i>T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikkiin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen</i>	<i>S1 Luontevaa liikkumista sekä kehosoitimien tekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen.</i>	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Musiikkiliikunta</i>
<i>T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä</i>	<i>S2-S4</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> elämyksellinen kuuntelu esimerkiksi satumailman kautta etenkin kuunteluohjelmistoon monipuolisesti eri kulttuurien musiikkia 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Musiikin kuuntelu</i>
<i>T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen</i>	<i>S1 Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen.</i> <i>S4 Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> esim. improvisointi ja pienimuotoiset sävellykset ryhmytyönä 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta</i>	<i>S3 Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisiin.</i> <i>S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen</i>	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Musiikin merkityksen havainnointi</i>

	<i>ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.</i>		
<i>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä</i>	<i>S2 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> yhteismusisoinnin ohjaamisessa käytetään yllämainittuja musiikkitermejä 	L4 Monilukutaito	<i>Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
<i>T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta</i>	<i>S1 Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista harjoitellaan yhteismusisoinnissa.</i> <i>S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.</i> <i>S3 Opetuksessa pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> oman soittimen (esim. nokkahuilu) kanssa toimiminen ääniympäristön turvallisuus huomioiden 	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö</i>

4.Ik. MUSIIKKI			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Osallisuus			
<i>T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusiisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään</i>	<i>S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.</i>	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Musikaaliset yhteistyötaidot</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja soitusoitimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä</i>	<i>S1 Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytm-, melodia- ja soitusoitimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • äänenkäytön ohjaamisessa ikätason huomioiminen, esim. lauluasento • moniääniseen lauluun tutustuminen, esim. kaanonit • yhteissoittoa tutuilla ja uusilla melodia-, sointu- ja rytmisoittimilla, esim. nokkahuilu, ukulele, perkussiot • rumpukompeihin tutustuminen esim. kehorytmiikan keinoin 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä</i>
<i>T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen</i>	<i>S1 Luontevaa liikkumista sekä keho- ja soitusoitimien tekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa.</i> <i>Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • musiikkiliikunnassa integrointi kaupungin Itsenäisyyspäivän tanssiaisiin 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Musiikkiliikunta</i>
<i>T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä</i>	<i>S2-S4</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • elämyksellinen kuuntelu esimerkiksi perinnemuusiikin kautta • kuunteluohjelmistona monipuolisesti suomalaisen musiikkikulttuurin musiikkia 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Musiikin kuuntelu</i>
<i>T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen</i>	<i>S1 Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen.</i> <i>S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.</i> <i>S4 Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • esim. improvisointi sointupohjan päälle ja pienimuotoiset sävellykset ryhmänä • esim. laulun dramatisointi 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia</i>	<i>S3 Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia</i>	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Musiikin merkityksen havainnointi</i>

<i>kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta</i>	<i>ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin.</i> <i>S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • kuunteluohjelmistona monipuolisesti eri musiikkikulttuurien musiikkia • ohjelmiston suunnittelun yhtenä lähtökohdana oppilaiden omat kulttuurit ja kulttuuriperintö 		
<i>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä</i>	<i>S2 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimitään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • musiikkikäsitteiden ja musiikin merkintätapojen periaatteiden alkeita musisoinnin yhteydessä 	L4 Monilukutaito	<i>Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
<i>T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta</i>	<i>S1-S3</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • esiintymiseen rohkaiseminen ja rohkaistuminen 	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Oppimaan oppiminen musiikissa			
<i>T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin</i>	<i>S1-S4</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • oman soittimen (esim. nokkahuilu, kantele, ukulele, laattasoittimet, basso ja/tai rummut) soiton harjoittelu 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	<i>Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot</i>

5.lk. MUSIIKKI			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Osallisuus			
<i>T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusiikointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään</i>	<i>S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • myönteisen yhteishengen ylläpito • yhteismusiikointiin osallistuminen • soittimiin tutustuminen monipuolisesti 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Musikaaliset yhteistyötaidot</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen			
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä</i>	<i>S1 Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusiisoinnissa.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • moniäänisen laulun harjoittelua, esim. kaanonit • yhteissoittoa tutuilla ja uusilla melodia-, sointu- ja rytmisoittimilla, esim. laatta- ja kosketinsoittimet, basso, rummut 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä</i>
<i>T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikkiin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen</i>	<i>S1 Luontevaa liikkumista sekä kehosoitimien tekniikoita harjoitellaan yhteismusiisoinnissa. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen.</i>	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Musiikkiliikunta</i>
<i>T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä</i>	<i>S2-S4</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • musiikillisten yksityiskohtien erottaminen ja rakenteen tunnistaminen kuunnellusta musiikista • kuuntelun ohjaamisessa huomioidaan historia- ja kulttuurinäkökulma 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	<i>Musiikin kuuntelu</i>
<i>T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin.</i>	<i>S1 Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen.</i> <i>S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.</i> <i>S4 Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.</i> Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> • monitaiteelliset kokonaisuudet, esim. draaman yhdistäminen musiikkiin • improvisointi sekä omat sävellystuotokset esimerkiksi pentatonista asteikkoa hyödyntäen 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia</i>	<i>S3-S4</i> Hyvinkää:	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus	<i>Musiikin merkityksen havainnointi</i>

<i>kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta</i>	<ul style="list-style-type: none"> kuunteluohjelmiston valinnassa huomioidaan historian opintojen samanaikainen eteneminen länsimaisen musiikin historian näkökulmasta 	ja ilmaisu	
<i>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä</i>	<p><i>S2 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia.</i></p> <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> musiikkikäsitteiden ja merkintätapojen hyödyntäminen toiminnassa musiikin perusteiden opettaminen musisoinnin yhteydessä 	L4 Monilukutaito	<i>Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			
<i>T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta</i>	<p><i>S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.</i></p> <p><i>S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.</i></p> <p><i>S3 Opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.</i></p> <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> soittamista huolehtiminen, yhteisen ja oman omaisuuden arvostaminen kuulonhuolto 	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Oppimaan oppiminen musiikissa			
<i>T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin</i>	<p>S1-S4</p> <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> ohjelmiston esityskuntoon harjoiteltavissa kappaleissa pitkäjänteinen harjoittelu, omien tavoitteiden asettaminen ja arviointi 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen	<i>Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot</i>

6.lk. MUSIIKKI				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Osallisuus				
<i>T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään</i>	<p><i>S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.</i></p> <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> yhteismusisointiin osallistuminen vuorovaikutuksessa oman ryhmän kanssa harjoitellaan rakentavan palautteen antamista ja toisten kannustamista 	<p><i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i></p> <p><i>L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i></p> <p><i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>	<i>Musikaaliset yhteistyötaidot</i>	<i>Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.</i>
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen				
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä</i>	<p><i>S1 Luontevaa äänenkäyttöä ja laulamista, liikkumista sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan yhteismusisoinnissa.</i></p> <p><i>S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.</i></p> <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> äänenkäytön ohjaamisessa huomioidaan alkava äänenmurros moniäänisen laulun harjoittelua yhteissoitossa tutustutaan kielisoittimeen (esim. kitaran) sekä annetaan oppilaalle lisäksi mahdollisuus keskittyä omavalintaiseen soittimeen yhteissoittoa tutuilla ja uusilla melodia-, sointu- ja rytmisoittimilla, esim. laatta- ja kosketinsoittimet, basso, rummut 	<p><i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i></p>	<i>Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä</i>	<i>Oppilas osallistuu yhteislauluun ja -soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta</i>
<i>T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen</i>	<p><i>S1 Luontevaa liikkumista sekä keho- ja soittimien perussoittotekniikoita harjoitellaan. Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen.</i></p> <p><i>S2 Musisointitilanteessa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteitä nimetään ja käytetään vakiintuneita tai omia symboleita kuvaamaan musiikillisia tapahtumia. Kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.</i></p> <p><i>S3 Opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.</i></p>	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i></p> <p><i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i></p>	<i>Musiikkiliikunta</i>	<i>Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.</i>

	<i>Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin. S4 Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota oppilaiden omiin kulttuureihin, kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kulttuurisen ymmärryksen avartamiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti muun muassa lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia ja kansanmusiikkia. Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon.</i>			
<i>T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääninympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä</i>	<i>S1, S2 S3 Musiikillisten taitojen ja tietojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä muihin oppiaineisiin ja omiin yhteisöihin sekä pohditaan musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina. S4 Hyvinkää:</i> <ul style="list-style-type: none"> kuuntelun ohjaamisessa huomioidaan historia- ja kulttuurinäkökulma (esimerkiksi integrointi historian opintoihin, Kulttuuripolku) 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	<i>Musiikin kuuntelu</i>	<i>Oppilas kuuntelee keskittyneesti musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.</i>
<i>T5 rohkaista oppilasta improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen</i>	<i>S1 Opetuksessa on keskeistä ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyn monipuolinen kehittäminen. S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota myös tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin. S4 Musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset sisältyvät myös ohjelmistoon. Hyvinkää:</i> <ul style="list-style-type: none"> monitaiteelliset kokonaisuudet, näyttämömusiikki, mahdollisuuksien mukaan yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa esim. oman, yksinkertaisen sointukierron keksiminen S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin</i>	<i>Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisutapoja ja osaa tarvittaessa ohjatuksi hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito				
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteettistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta</i>	<i>S1-S4 Hyvinkää:</i> <ul style="list-style-type: none"> arvostava suhtautuminen eri kulttuureihin musiikillisen median (esim. musiikkivideot) lukutaidon harjoittelu ja rakentavan kriittinen tarkastelu oppijan ikätason mukaisesti 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	<i>Musiikin merkityksen havainnointi</i>	<i>Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.</i>
<i>T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin</i>	<i>S2</i>	<i>L4 Monilukutaito</i>	<i>Musiikin merkintätapojen ymmärtäminen</i>	<i>Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.</i>

<i>yhteydessä</i>				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa				
<i>T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta</i>	<p><i>S1 Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota musisoivan ryhmän jäsenenä toimimiseen.</i></p> <p><i>S2 Musiikillisessa toiminnassa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja musiikin ilmaisullisiin keinoihin.</i></p> <p><i>S3 Opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella.</i></p> <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> • soittamista huolehtiminen, yhteisen omaisuuden arvostaminen • kuulonhuolto 	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö</i>	<i>Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Oppimaan oppiminen musiikissa				
<i>T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin</i>	<p><i>S1-S4</i></p> <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> • soiton pitkäjänteinen harjoittelu ja omien tavoitteiden asettaminen 	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>	<i>Oppimaan oppiminen ja työskentelytaidot</i>	<i>Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.</i>

14.4.11 KUVATAIDE

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 266)

Hyvinkäällä

Hyvinkään kaupungin opetussuunnitelmassa korostetaan yhtäältä kuvan, kuvataiteen ja taiteen erityspiirteitä piirteitä ja toisaalta kuvan ja visuaalisen kulttuurin läsnäoloa kaikilla elämäntilanteilla. Kuvataiteen opiskelu antaa valmiuksia havainnoida, tulkita ja ilmaista kuvallisilla ja taiteellisilla keinoilla eri yhteyksissä (eri elämän tilanteilla, eri oppiaineissa ja paikoissa) tehtyjä havaintoja ja syntyneitä ajatuksia. Toisaalta sen avulla rohkaistaan ilmaisemaan muilla tavoilla kuin kuvallisesti (sanallisesti, äänin, kehollisesti) visuaalisia havaintoja ja ajattelua.

Keskiosassa on lapsen oma ilmaisu ja prosessi. Oman idean näkyväksi tekeminen. Kuvataiteen peruskäsitteet ja taidot toimivat rakennuspalikoina tehdä kuvia ja taidetta omalla tavalla. Opettajan tehtävä on kannustaa jokaista oppilasta omassa tavassa ilmaista itseään ja luoda oppimisympäristö, joka monipuolistaa oppilaan ilmaisua. Tässä käytetään hyväksi eri kulttuurien ja aikakausien sekä ammattilaisten visuaalista ja taiteellista kulttuuriperintöä.

Koko peruskoulun ajan on mukana tekemisen ja luovan prosessin dokumentointi. Painopiste on prosessissa, ei lopputuloksessa. Rohkaistaan tutkimaan, keksimään ja kokeilemaan. Epäonnistuminen nähdään edesauttavana uuden löytämistä. Ensimmäisestä luokasta lähtien harjoitellaan oman työn esillepanoa ja omasta työstä kertomista, itsenäisesti ja ryhmissä. Harjoitellaan toisten töiden havainnointia ja niistä kertomista. Pidetään yllä lapsen luontaista kykyä tulkita ja kertoa. Niin visuaalisessa ilmaisussa kuin kuvien ja taiteen tulkinnassakin kiinnitetään huomio mielikuvituksen ja aistien monipuoliseen ja rohkeaan käyttöön.

Kuvataiteen sisältöalueet rakentuvat alaluokilla siten, että **jokaisella vuosiluokalla on oma painopistealueensa**, jotka voi linkittää kunkin vuosiluokan monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin sekä kulttuuripolun sisältöihin. On huomattava, että vuosiluokalle voidaan valita painopistealueen lisäksi myös muuta kuvataiteen oppisisältöä. 1. ja 2. luokalla opiskellaan kuvataiteen peruskäsitteet ja elementit sekä tutkitaan omaa tapaa tehdä kuvia ja taidetta. 3. luokalla painopistealue on arkkitehtuuri. Tutkitaan Hyvinkään rakennushistoriaa ja tiloja ja itseä tiloissa. 4. luokalla keskiosassa on muotoilu. Tutkitaan oman ympäristön muotoilua sekä suomalaista muotoilua osana maailman muotoilua. 5. luokalla paneudutaan kaiken maailman kuviin; nuorten omaehtoisesti tuotetuista kuvista taideteollisiin, median ja taidemaailman kuviin. 6. luokalla tutustutaan taiteen ja taidemaailman toimintatapoihin. Korostetaan taiteellista ilmaisua. Lukuvuonna toteutetaan oma teos, jossa oppilasta kannustetaan löytämään ajankohtainen ja itseään kiinnostava teema työskentelyn lähtökohdaksi. Teos toteutetaan itse valituin välinein. Jokaisessa koulussa toteutetaan 6. luokan oppilaiden teoksista näyttely, jonka järjestäminen on osa kuvataiteen oppisisältöä.

Kaikessa työskentelyssä painotetaan kestävä kehitys, ekologisuutta ja eettisyyttä niin puheen, tekojen kuin käytettävien materiaalien tasolla. Alusta asti oppilaat opetetaan huolehtimaan yhteisistä välineistä.

Arviointi

Kuvataidetta arvioidaan alakoulussa sanallisesti, suullisesti ja kirjallisesti. Kuudennella ja seitsemännellä vuosiluokalla arvioidaan edellisten lisäksi numeraalisesti. Arvioinnissa korostuvat oppilaan itsearviointi, vertaisarviointi ja yhdessä opettajan kanssa suoritettu arviointi. Arviointi on jatkuvaa. Arvioinnissa pääkriteeri on työskentelyssä ja oppilaan omien sekä oppiaineen sisällöistä nousevien tavoitteiden saavuttamisessa. Oppilasta ohjataan asettamaan omia tavoitteita. Kuvataiteen opinnoissa sallitaan keskeneräisyys, ja kannustetaan kokeilevuuteen ja yrittämiseen sekä havaintojen tekemiseen.

KUVATAIDE 3. Ik.

3. vuosiluokalla painopistealue on rakennettu ympäristö. Opitaan arkkitehtuurin peruskäsitteitä (mittakaava, liike, tila, väri, pinta, muoto), havainnoidaan ympäristöä ja kehitetään tilan, muodon, materiaalin ja rakenteiden taju. Linkittyy Kulttuuripolun sisältöihin, joissa vierailaan kaupungin kirjastossa sekä tutustutaan Hyvinkään historiaan ja arkkitehtuuriin ennen ja nyt Kaupunginmuseon oppimateriaalin avulla. Arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö tarjoaa mahdollisuuden monenlaisten kuvataiteellisten työtapojen, teknikoiden ja materiaalien käytölle. Rakennetaan eri materiaaleista kolmiulotteisia geometrisia kappaleita. Kuvataan rakennettua ympäristöä piirtämällä ja kameralla. Ollaan erilaisissa tiloissa. Huomioidaan ekologisuus.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
Ohjataan oppilaita tekemään havaintoja paikan päällä ja kuvien välityksellä omasta lähi- ja elinympäristöstä, muista rakennetuista ja visuaalisista ympäristöistä sekä taiteen piiristä. Tutkitaan omaa olemista ja kokemuksia erilaisissa tiloissa. Tallennetaan ja ilmaistaan havaintoja eri tavoin. Tehdään kolmiulotteisista havainnon kohteista kaksiulotteisia ja kaksiulotteisista kolmiulotteisia ilmaisuja, visuaalisista kirjallisia ja kirjallisista visuaalisia ilmaisuja. Katsotaan toisten tekemiä havaintoja ja kuunnellaan heidän näkemyksiään ja ajatuksiaan. Hyödynnetään myös muiden taiteen muotojen ja tietokirjallisuuden kuvauksia rakennetusta ympäristöstä.			
<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen</i>	Tehdään havaintoja itselle tärkeistä paikoista ja rakennuksista sekä lähiympäristön tiloista ja rakennuksista moniaistisesti ja kuvallisia välineitä hyödyntäen. Tarkastellaan myös rakennettua ympäristöä kuvaavia kuvia ja taideteoksia. * S1 S2 S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen</i>
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista</i>	Kerrotaan omista havainnoista ja ajatuksista, joita itselle tärkeät paikat ja rakennukset sekä lähiympäristön rakennukset herättävät. Harjoitellaan kertomaan perusteluja näkemyksille. Kuunnellaan toisten havaintoja, ajatuksia ja perusteluja. * S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen</i>	Ilmaistaan havaintoja ja ajatuksia kuvallisesti eri tekniikoilla ja materiaaleilla sekä muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen (kirjoittaminen, äänet, liike, draamallinen ilmaisu) * S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Havaintojen ja ajatusten ilmaiseminen</i>

*T1 esim. tehdään havaintoja erilaisista rakennuksista ja tiloista. Voidaan mitata, voidaan kuvata, voidaan vertailla, voidaan laskea esim. ikkunoita. Voidaan kuunnella, haistella, kokeilla kaikuvuutta ym. Löydetään rakennetusta ympäristöstä erilaisia muotoja.

T2 esim. kerrotaan kokemuksista ja havainnoista. Esitetään mielipiteitä ja harjoitellaan niiden perustelemista.

T3 esim. piirretään ja rakennetaan pienoismalleja. Voidaan rakentaa myös majoja. Draamallisesti voidaan esittää esim. tilaa (pieni tila, iso tila), tai rakenteiden kestävyyttä

S1 Omat kuvakulttuurit

Esim. korostetaan itselle tärkeitä paikkoja ja rakennuksia: Oma elinympäristö lähtien omasta huoneesta, kodista ja kotitalosta; Annetaan ja rohkaistaan oppilaita tekemään havaintoja, kertomaan ja keskustelemaan itselle tärkeistä rakennuksista ja paikoista, myös harrastuksista, populaarikulttuurista (elokuvat, tv-sarjat jne), peleistä ja kirjallisuudesta tutuista.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. tarkastelun kohteena ovat rakennettu ympäristö ja siihen liittyvät visuaaliset asiat, kuten pohjapiirustukset ja kartat. Tarkastelun ja oman työskentelyn lähtökohdaksi käytetään myös luonnon ja eläinten rakennelmia. Oman koulun ja kotikaupungin ja luonnon rakennettu ympäristö. Median ja populaarikulttuurin tuottamat kuvat rakennetusta ympäristöstä.

S3 Taiteen maailmat

Esimerkiksi tutustutaan rakennetun ympäristön, kuten talojen ja puistoalueiden suunnittelu- ja toteutusprosessiin.

Eri aikakausien ja kulttuurien arkkitehtuuri ja rakennettu ympäristö. Arkkitehtuuria ja rakennettua ympäristöä kuvaavat taideteokset.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Kuvallinen tuottaminen Tehdään rakennettuun ympäristöön sekä luonnon rakennelmiin liittyviä kaksi- ja kolmiulotteisia töitä. Käytetään monipuolisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisumuotoja (esim. karkkitehtuuri). Tutkitaan ja harjoitellaan tekemään pohjapiirroksia, erilaisia karttoja ja perspektiivikuvia. Kolmiulotteisina töinä tehdään esimerkiksi pesiä, majoja ja pienoismalleja. Tutustutaan ja toteutetaan omien töiden kohdalla rakenteluun ja arkkitehtuuriin liittyviä työvaiheita. Toteutetaan töitä yksin ja ryhmässä. Linkitetään tekemiseen asioita mm. ympäristöopista ja matematiikasta, kuten geometria, mittakaava ja pinta-ala.			
<i>T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan</i>	Tehdään rakennettuun ympäristöön liittyviä kaksi- ja kolmiulotteisia töitä käyttäen monipuolisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisumuotoja. Sovelletaan ja harjoitellaan kuvallisen ilmaisun peruselementtejä ja opiskellaan rakentelun ja kolmiulotteiseen ilmaisuun keskeisiä elementtejä. * S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen</i>
<i>T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa</i>	Tehdään yksin ja ryhmätyönä pidempiaikainen työ, joka sisältää arkkitehtuuri- ja rakenteluprosessin eri vaiheita. * S1, S2, S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Kuvailmaisun taitojen kehittäminen</i>
<i>T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omilla kuvissaan</i>	Tutustutaan monipuolisesti erilaisiin kuviin ja kuvauksiin rakennetusta ympäristöstä sekä rakentelun tapoihin ja tapoihin kuvata niitä. Sovelletaan näitä omilla töissään. * S1, S2, S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Kuvailmaisun taitojen kehittäminen</i>

*T4 esim. annetaan oppilaiden rakentaa erilaisista materiaaleista ja ohjataan heitä kokeilemaan erilaisia rakenteita. Miten kuvataan erilaisia pintoja rakennusten sisä- ja ulkopuolella. Frottage.

T5 esim. kannustetaan oppilaita tekemään kestäviä rakennelmia. Harjoitellaan tilan ja kolmiulotteisen kappaleen kuvaamista. Etuala - takala. Tehdään ryhmätöitä.

T6 esim. tutustutaan kuvalliseen viestintään ympäristössämme: Liikennemerkkit, mainokset ym. Voiko rakennus puhua?

S1 Omat kuvakulttuurit

Esim. tehdään kaksi- ja kolmiulotteisia töitä, joiden lähtökohtana on omaan kotiin, luokkaan ja kouluun sekä vapaa-aikaan liittyviä tiloja ja rakennuksia sekä itselle tärkeissä asioissa kuten lempielokuvissa, tv-sarjoissa, peleissä ja leluissa olevia rakennelmia, rakennuksia ja ympäristöjä. Oman mielikuvituksen tuottamat rakennelmat.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. tehdään kaksi- ja kolmiulotteisia töitä, joiden lähtökohtana ovat oman lähiympäristön, kotikaupungin sekä oman kokemuksen, muiden oppiaineiden ja median kautta tutut rakennetut ympäristöt ja tilat.

S3 Taiteen maailmat

Esim. arkkitehtuurin ja muun rakennetun ympäristön suunnittelu- ja toteuttamisprosessiin tutustuminen ja eri vaiheiden huomioiminen ja toteuttaminen omassa työskentelyssä. Käytetään oman työskentelyn lähtökohtina ja mallina eri aikakausien, kulttuurien ja paikkojen rakennettua ympäristöä.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Visuaalisen kulttuurin tulkinta Tarkastellaan, mihin yhteyksiin ja tarkoituksiin eri aikakausina, eri kulttuureissa ja maantieteellisillä alueilla erilaisia rakennuksia ja rakennelmia			

on tehty, myös luonnon rakennelmia. Tarkastellaan myös niitä esittäviä kuvia ja esineitä sekä kuvailevia tekstejä ja pohditaan niiden käyttötarkoituksia, todellisuutta ja fiktiivisyyttä. Mietitään näitä asioita tekijöiden sekä kokijoiden ja käyttäjien näkökulmasta. Otetaan mahdollisimman monenlaisia esimerkkejä niin oppilaiden lähiympäristöstä, kokemusmaailmasta kuin maailmalta eri paikoista ja kulttuureista sekä taiteesta. Ja ruokitaan näin oppilaiden mielikuvitusta ja ilmaisua. Keskusteltaessa ja tulkitessa rakennuksia, tiloja ja kuvia kiinnitetään opetellaan arkkitehtuuriin ja visuaalisen kielen peruskäsitteistöä.			
<i>T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta.</i>	Tarkastellaan rakennettua ympäristöä myös taiteessa, kirjallisuudessa ja populaarikulttuurissa, sekä pohditaan samalla todellisuuden ja fiktion suhdetta. S1, S2, S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen</i>	<i>Kuvien tarkastelu</i>
<i>T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin</i>	Tarkastellaan rakennettua ympäristöä eri aikakausina ja eri käyttötarkoituksissa. Tutkitaan omia kokemuksia eri ympäristöissä, rakennuksissa ja tiloissa. S1, S2, S3	<i>Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen L6 Työelämä taidot ja yrittäjyys</i>	<i>Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen</i>
<i>T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omista kuvissa</i>	Kokeillaan eri aikakausien ja kulttuurien sekä luonnon ja eläinten rakennelmia omista teoksista. S1, S2, S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintä teknologinen osaaminen L6 Työelämä taidot ja yrittäjyys</i>	<i>Kuvailmaisun tapojen käyttäminen</i>

S1 Omat kuvakulttuurit

Esim. oma elinympäristö lähtien omasta huoneesta, kodista ja kotitalosta ja muut oppilaille tärkeät rakennukset, paikat ja tilat, myös harrastuksista, populaarikulttuurista (elokuvat, tv-sarjat jne), peleistä ja kirjallisuudesta tutut.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. kotikaupungin ja muiden tuttuun paikkojen rakennettu ympäristö. Luonnosta löytyvät rakennelmat. Median ja populaarikulttuurin tuottamat kuvat rakennetusta ympäristöstä.

S3 Taiteen maailmat

Esim. eri aikakausien ja kulttuurien rakennelmat ja rakennetut ympäristöt. Arkkitehtuuria ja rakennettua ympäristöä kuvaavat taideteokset. Arkkitehtuuriin ja muun rakennetun ympäristön suunnittelu- ja toteuttamisprosessin eri vaiheisiin tutustuminen.

S1 Omat kuvakulttuurit

Esim. oma elinympäristö lähtien omasta huoneesta, kodista ja kotitalosta ja muut oppilaille tärkeät rakennukset, paikat ja tilat, myös harrastuksista, populaarikulttuurista (elokuvat, tv-sarjat jne), peleistä ja kirjallisuudesta tutut.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. kotikaupungin ja muiden tuttuun paikkojen rakennettu ympäristö. Luonnosta löytyvät rakennelmat. Median ja populaarikulttuurin tuottamat kuvat rakennetusta ympäristöstä.

S3 Taiteen maailmat

Esim. eri aikakausien ja kulttuurien rakennelmat ja rakennetut ympäristöt. Arkkitehtuuria ja rakennettua ympäristöä kuvaavat

taideteokset.

Arkkitehtuuriin ja muun rakennetun ympäristön suunnittelu- ja toteuttamisprosessin eri vaiheisiin tutustuminen.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
Kiinnitetään huomioita rakennetun ympäristön ja visuaalisen kulttuurin esteettisiin, ekologisiin ja eettisiin ominaisuuksiin. Mietitään mitkä asiat kaunistavat tai rumentavat ympäristöä, mikä tekee visuaalisista asioista hyviä/huonoja; millaisia elinkaaria ihmisen tekemillä rakenteilla, esineillä sekä tuottamalla kuvilla ja visuaalisilla asioilla on (kestävä kehitys); voiko ne pahottaa tai parantaa jonkun mielen (esim. sairaaloihin tuleva taide), voiko ne pilata tai parantaa jonkun elinolosuhteita. Pohditaan käytettyjä materiaaleja. Pohditaan näitä asioita myös omassa			

kuvien ja visuaalisten elementtien tuottamisessa ja niihin käytetyissä materiaaleissa.			
<i>T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista</i>	Keskustellaan omien kokemusten ja havaintojen pohjalta sekä visuaalisen kulttuurin ja taiteen kautta esille tulevilla rakennelmissa ja rakennuksissa esille tulevista arvoista (esim. kauneudesta ja kestävydestä) * S1, S2, S3	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Arvojen tarkasteleminen</i>
<i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan</i>	Mietitään omien töiden kohdalla käytettävien materiaalien ja itse töiden esteettisiä, eettisiä ja ekologisia ominaisuuksia. S1, S2, S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta</i>

**T10 esim. keskustellaan omien kokemusten ja havaintojen pohjalta sekä visuaalisen kulttuurin ja taiteen kautta esille tulevilla rakennelmissa ja rakennuksissa esille tulevista arvoista (esim. kauneudesta ja kestävydestä). Miten ihmiset asuvat niin eri tavoilla: toiset hökkeleissä, toiset palatseissa.*

T11 esimerkiksi kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan. Kiinnitetään oppilaiden huomioita havaintoja ja tulkintoja tehdessä ja niistä keskusteltaessa rakennetun ympäristön ja visuaalisen kulttuurin esteettisiin, ekologisiin ja eettisiin ominaisuuksiin. Mietitään, rakennetun ympäristön ja visuaalisen kulttuurin merkitystä; kaunistavatko vai rumentavatko ne ympäristöä; mikä tekee visuaalisista asioista hyviä/huonoja; millaisia elinkaaria ihmisen tekemillä rakenteilla, esineillä sekä tuottamalla kuvilla ja visuaalisilla asioilla on; voivatko ne pahottaa tai parantaa jonkun mielen (esim. sairaaloihin tuleva taide); voivatko ne pilata tai parantaa jonkun elinolosuhteita. Pohditaan käytettyjä materiaaleja. Pohditaan näitä asioita myös omassa kuvien ja visuaalisten elementtien tuottamisessa.

KUVATAIDE 4. lk.

4. vuosiluokan painopistealue on muotoilu. Tutkimuksen kohteena ovat esineet ja muodot ympäristössämme ja muodon antaminen. Opiskellaan muotoilun peruskäsitteitä, kuten mittasuhteet, liike, tila, väri, pinta, käyttötarkoitus, materiaalin merkitys muotoilussa ja oman muotoilullisen ilmaisun kehittämistä. Painopistealueeseen liittyy myös ihmisen kuvaaminen muotoiltujen asioiden ja esineiden käyttäjänä. Herätetään oppilas huomaamaan, että elämme muotoilun ympäröimänä. Painopistealue linkittyy Kulttuuripolun vierailuun käsityökoulu Helmissä.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
------------------------------------	---	-------------------------	--------------------

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

Ohjataan oppilaita tekemään havaintoja oman lähi- ja elinympäristön ihmisen muotoilemista esineistä sekä luonnon muodoista, niin isoista kuin pienistä asioista. Tutkitaan omaa fyysistä, psyykkistä sekä sosiaalista suhdetta sekä luonnon että ihmisen luoman ympäristön muotoihin ja muovaamiin asioihin. Tallennetaan ja ilmaistaan havaintoja eri tavoin. Tehdään kolmiulotteisista havainnon kohteista kaksiulotteisia ja kaksiulotteisista kolmiulotteisia ilmaisuja, visuaalisista verbaalisia ja verbaalisista visuaalisia ilmaisuja. Katsotaan toisten tekemiä havaintoja ja kuunnellaan heidän näkemyksiään ja ajatuksiaan. Hyödynnetään myös muiden taiteen muotojen ja tietokirjallisuuden kuvauksia ihmisen muotoilemista esineistä ja luonnon muodoista.

<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen</i>	Tehdään havaintoja omassa käytössä ja ympäristössä olevista ihmisen muotoilemista esineistä sekä luonnon muodoista. Havainnoidaan käyttämällä eri aisteja ja eri kuvallisia välineitä lyijykynästä kameraan. Tutkitaan myös esineitä kuvaavia kuvia, tekstejä ja taideteoksia. S1, S2, S3 *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen</i>
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista</i>	Kerrotaan omista havainnoista ja ajatuksista, joita omassa käytössä ja ympäristössä ovat esineet ja muodot herättävät. Harjoitellaan kertomaan perusteluja näkemyksille. Kuunnellaan toisten havaintoja, ajatuksia ja perusteluja. S1, S2, S3 *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen</i>	Ilmaistaan havaintoja ja ajatuksia kuvallisesti eri tekniikoilla ja materiaaleilla sekä muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen (kirjoittaminen, äänet, liike, draamallinen ilmaisu) S1, S2, S3 *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Havaintojen ja ajatusten ilmaiseminen</i>

*S1 Omat kuvakulttuurit

Esimerkiksi oppilaiden omat esineet, vaatteet, huone ja koti. Omat mielilymökset; lempivärit, -muodot, -materiaalit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esimerkiksi lähiympäristön ja muiden ympäristöjen muotoilu (käsityö, teollinen muotoilu, käyttöesineet, taideteollisuus). Suomalainen muotoilu ja muun maailman muotoilu.

S3 Taiteen maailmat

Esimerkiksi taiteen ja taideteollisuuden ero sekä taide- ja käyttöesineen ero.

Vuosiluokan tarkennetut	Sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
-------------------------	----------------------------	-------------------------	--------------------

tavoitteet	ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet		
Kuvallinen tuottaminen			
Tutkitaan esineympäristöä ja luonnon muotoja ja otetaan niistä ideoita omaan työskentelyyn. Tutustutaan muotoiluun eri työvaiheisiin ideasta tuotteeksi (ideointi, luonnostelu, suunnittelu, tekninen piirtäminen, toteuttaminen). Tutkitaan muotojen ja muotoiltujen asioiden käyttötarkoituksia ja tarvetta. Käytetään monipuolisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisumuotoja. Tehdään kaksikulotteisia kuvia ihmisen muotoilemista sekä luonnon muovaamista asioista. Muotoillaan itse kolmiulotteisia töitä. Toteutetaan töitä yksin ja ryhmässä. Linkitetään mahdollisuuksien mukaan tekeminen mm. käsityöhön, ympäristöoppiin ja matematiikkaan, kuten geometria ja mittakaava. Rohkaistaan ennakkoluulottomiin kokeiluihin (esim. sama esine eri materiaaleista). Tavoitteena oman muotoilullisen ilmaisun kehittäminen.			
<i>T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan</i>	Tehdään muotoiluun liittyviä kaksi- ja kolmiulotteisia töitä käyttäen monipuolisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisumuotoja. Sovelletaan ja harjoitellaan kuvallisen ilmaisun peruselementtejä ja opiskellaan muotoiluun ja kolmiulotteiseen ilmaisuun keskeisiä elementtejä. S1, S2, S3 *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen</i>
<i>T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa</i>	Tehdään yksin ja ryhmätyönä pidempiaikainen työ, joka sisältää muotoiluun prosessin eri vaiheita (ideointi, mallipiirroksen tekeminen, toteuttaminen). S1, S2, S3 *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Kuvailmaisun taitojen kehittäminen</i>
<i>T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan</i>	Tutustutaan monipuolisesti erilaisiin muotoilun tapoihin sekä kuviin muotoilluista esineistä ja asioista. Tutkitaan, millaisia vaikutuksia erilaiset tavat muotoilla ja muodot sekä kuvaamisen tavat saavat aikaan. Sovelletaan näitä omissa töissä. S1, S2, S3 *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen</i>

***S1 Omat kuvakulttuurit**

Esimerkiksi oppilaiden omat esineet, vaatteet, huone ja koti. Omat mielilymkykset; lempivärit, -muodot, -materiaalit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. lähiympäristön ja muiden ympäristöjen muotoilu (käsityö, teollinen muotoilu, käyttöesineet, taideteollisuus). Suomalainen muotoilu ja muun maailman muotoilu.

S3 Taiteen maailmat

Esim. taiteen ja taideteollisuuden ero sekä taide- ja käyttöesineen ero.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
Tarkastellaan, mihin yhteyksiin ja tarkoituksiin eri aikakausina, eri kulttuureissa ja maantieteellisillä alueilla erilaisia asioita on muotoiltu ja käyttöesineitä tehty. Tutkitaan luonnon ja eläinten tekemiä muotoilua (esim. hämähäkinseitti, linnunpesät, eläinten turkit). Tarkastellaan muotoiltuja asioita ja esineitä esittäviä kuvia ja kuvailevia tekstejä. Pohditaan eri yhteyksissä havainnoitujen ja kuvailtujen asioiden ja esineiden käyttötarkoituksia, todellisuutta ja fiktiivisyyttä. Mietitään näitä asioita tekijöiden sekä kokijoiden ja käyttäjien näkökulmasta. Otetaan monenlaisia esimerkkejä niin oppilaiden lähiympäristöstä, kokemusmaailmasta kuin maailmalta eri paikoista ja kulttuureista sekä taiteesta. Ruokitaan oppilaiden mielikuvitusta ja ilmaisua. Keskusteltaessa ja tulkittaessa opiskellaan muotoiluun ja visuaalisen kielen peruskäsitteistöä.			
<i>T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta</i>	S1, S2, S3 Tarkastellaan ihmisen eri käyttötarkoituksiin muotoilemia asioita eri ympäristöissä, kulttuureissa ja aikakausina. Tarkastellaan myös taiteessa sekä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen	<i>Kuvien tarkastelu</i>

	kirjallisuudessa (esim. lasten kirjat) ja populaarikulttuurissa esiintyvää ihmisen ja luonnon muotoilua ja mietitään todellisuuden ja fiktion suhdetta.	osaaminen	
<i>T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin</i>	S1, S2, S3 * Harjoitellaan tulkitsemaan ihmisen tekemiä esineitä tekijän ja kokijan / käyttäjän näkökulmasta. Tulkitaan muotoiltua asiaa esteettisenä objektina sekä käyttöesineenä. Tutkitaan omia kokemuksia erilaisista ihmisen muotoiluista asioista ja esineistä sekä luonnon muodoista. Mietitään, miten eri aikakaudet, kulttuurit ja ympäristöt ovat vaikuttaneet esineiden muotoon ja siihen, mitä on muotoiltu	Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen</i>
<i>T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omassa kuvissaan</i>	S1, S2, S3 * Kokeillaan ja sovelletaan eri aikakausien ja kulttuurien sekä luonnon ja eläinten aikaan saamia muotoja omassa töissä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Kuvailmaisun tapojen käyttäminen</i>

***S1 Omat kuvakulttuurit**

Esim. oppilaiden omat esineet, vaatteet, huone ja koti. Omat mielilymkykset; lempivärit, -muodot, -materiaalit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. lähiympäristön ja muiden ympäristöjen muotoilu (käsityö, teollinen muotoilu, käyttöesineet, taideteollisuus). Suomalainen muotoilu ja muun maailman muotoilu.

S3 Taiteen maailmat

Esim. taiteen ja taideteollisuuden ero sekä taide- ja käyttöesineen ero.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
Kiinnitetään oppilaiden huomioita havaintoja ja tulkintoja tehdessä ja niistä keskusteltaessa rakennetun ympäristön ja visuaalisen kulttuurin esteettisiin, ekologisiin ja eettisiin ominaisuuksiin. Mietitään, mikä ympäristön esineistä ja luonnon muodoista tekee kauniita ja hyviä ja mikä rumia ja huonoja; millaisia elinkaaria ihmisen tekemillä esineillä, tuottamilla kuvilla ja visuaalisilla asioilla on (kestävä kehitys); voiko ne pahoittaa tai parantaa jonkun mielen (esim. sairaaloihin tuleva taide), voiko ne pilata tai parantaa jonkun elinolosuhteita. Pohditaan käytettyjä materiaaleja. Pohditaan näitä asioita myös omassa kuvien ja visuaalisten elementtien tuottamisessa ja niihin käytettyjen materiaaleissa.			
<i>T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista</i>	S1, S2, S3 Keskustellaan, miten muotoilussa voidaan ottaa huomioon kestävä kehitys; tavaroiden elinkaari ja käytettävyyttä (ekologiset ja eettiset arvot). Keskustellaan omien kulutusvalintojen ja toiminnan merkityksestä. Keskustellaan, mitä merkitsee se, että ympärillä on taidetta sekä kauniita ja käyttökelpoisia ja kestäviä esineitä ja muotoilua (esteettiset arvot)	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Arvojen tarkasteleminen</i>
<i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan</i>	S1, S2, S3 Mietitään omien töiden kohdalla käytettävien materiaalien ja itse töiden esteettisiä, eettisiä ja ekologisia ominaisuuksia.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen	<i>Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta</i>

*** S1 Omat kuvakulttuurit**

Esimerkiksi oppilaiden omat esineet, vaatteet, huone ja koti. Omat mieltymykset; lempivärit, -muodot, -materiaalit.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esimerkiksi lähiympäristön ja muiden ympäristöjen muotoilu (käsityö, teollinen muotoilu, käyttöesineet, taideteollisuus). Suomalainen muotoilu ja muun maailman muotoilu.

S3 Taiteen maailmat

Esim. taiteen ja taideteollisuuden ero sekä taide- ja käyttöesineen ero.

5. lk. KUVATAIDE

5. vuosiluokan painopistealue on kuvallinen kulttuuri. Tarkastelun kohteena ovat mahdollisimman monenlaiset kuvalliset tuotokset teollisesta tuotannosta, populaarikulttuurista, taiteesta sekä eri kulttuureista (niin etniset kuin alakulttuuritkin). Painopistealue on mahdollista liittää vuosiluokan monialaiseen ”kulttuurinen osaaminen”- oppimiskokonaisuuteen: kuvataiteen opiskelussa kasvaa kuvallisen kulttuurin osaaminen.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
Painopiste kuvallisessa maailmassa. Ohjataan oppilasta havainnoimaan omasta elämästä ja ympäristöstä visuaalisia asioita ja viestejä, erottelamaan ja luokittelemaan niitä ja määrittelemään eri tarkoitukseen tehdyille kuville tunnusomaisia piirteitä. Ilmaistaan muilla tavoilla kuin kuvallisesti (sanallisesti, äänin, kehollisesti) visuaalisia havaintoja. Ilmaistaan kuvallisesti eri elämän alueilla ja eri oppiaineissa tehtyjä havaintoja ja syntyneitä ajatuksia.			
<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen</i>	Havainnoidaan omasta elämästä ja ympäristöstä visuaalisia asioita ja viestejä, erotellaan ja luokitellaan niitä ja määritellään eri tarkoitukseen tehdyille kuville tunnusomaisia piirteitä. S1, S2, S3 *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen</i>
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista</i>	Keskustellaan kuvien visuaalisista viesteistä itselle ja eri tarkoitukseen tehtyjen kuvien tunnusomaisista piirteistä. Ilmaistaan muilla kuin kuvallisilla tavoilla (sanallisesti, äänin, kehollisesti) visuaalisia havaintoja. S1, S2, S3 *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen</i>	Ilmaistaan kuvallisesti eri elämän alueilla ja eri oppiaineissa tehtyjä havaintoja ja niistä syntyneitä ajatuksia. Nuorisokulttuurin ilmiöt ja oppilaiden itsensä vapaa-ajalla eri välineillä tuottamat kuvat. S1, S2, S3 *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Havaintojen ja ajatusten ilmaiseminen</i>

*S1 Omat kuvakulttuurit

Esimerkiksi oppilaiden itsensä vapaa-ajalla eri välineillä tuottamat kuvat. Nuorisokulttuurin ilmiöt.

*S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Kuvallinen kulttuuri mahdollisimman monipuolisesti; esim. kuvataide, populaarikulttuurin kuvat, median kuvat (mainoskuvat, uutiskuvat), graafinen suunnittelu (pakkaukset, kirjojen taitto, julisteet), pelit, sosiaalisen median kuvat, elokuva, animaatio

*S3 Taiteen maailmat

Esimerkiksi eri tekniikoilla tehtyjä kuvataiteen teoksia eri aikakausilta ja kulttuureista. Kohteena sekä aidot taideteokset että kuvat taideteoksista.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Kuvallinen tuottaminen			
Tehdään kuvia mahdollisimman monenlaisin menetelmin. Vaihtelevasti joissakin harjoituksissa keskitytään tiettyyn tekniikkaan, kuvataiteen ilmaisukeinoon tai käsitteeseen. Toisissa harjoituksissa painopiste on ilmaisussa. Kiinnitetään erityistä huomiota siihen, mitä halutaan tehdyllä kuvalla viestittää ja mitkä ratkaisut tukevat haluttua vaikutusta. Painopiste on kaksiulotteisissa kuvissa.			

<i>T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan</i>	Tuotetaan pääasissa kaksikulotteisten kuvien mahdollisimman monipuolisin menetelmin. Tehdään vaativampia harjoituksia aiemmilla vuosiluokilla tutuksi tulleilla tekniikoilla. S1, S2, S3*	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen</i>
<i>T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa</i>	Keskitytään tiettyyn tekniikkaan, kuvataiteen ilmaisukeinoon tai käsitteeseen. S1, S2, S3*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Kuvailmaisun taitojen kehittäminen</i>
<i>T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan</i>	Kiinnitetään huomiota siihen, mitä halutaan viestittää ja mitkä ratkaisut tukevat haluttua vaikutusta. S1, S2, S3*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen</i>

*S1 Omat kuvakulttuurit

Esim. hyödynnetään oppilaiden vapaa-ajan kuvantuottamisen tapoja ja välineitä (esim. kännykkä, padi, sosiaalisen median ympäristössä käytetyt kuvat; myös perinteisemmällä tavoilla, kuten piirtämällä tehdyt, kuvat). Käytetään kuvien tekemisen lähtökohtana nuorisokulttuurin trendejä.

*S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. tehdään kuvia mainos-, media-, uutis- ja populaarikulttuurin kuvista ja niiden mukaisesti. Mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kuvankäsittelyä ja liikkuvan kuvan muotoja (video ja animaatio).

*S3 Taiteen maailmat

Vaativampia harjoituksia aiemmilla vuosiluokilla tutuksi tulleilla tekniikoilla mahdollisuuksien mukaan; esimerkiksi piirtäminen, maalaus, grafiikka, muovailu ja rakentaminen, valokuvaus, animaatio ja elokuva, sekatekniikka, kuvan tekeminen digitaalisesti

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
Painopiste kaksikulotteisissa kuvissa. Tarkastellaan ja tulkitaan mahdollisimman monenlaisista ja eri yhteyksiin tehdyistä kuvista sekä muotoa että sisältöä. Mietitään ja tutkitaan historiallista, sosiaalista ja kulttuurista yhteyttä, jossa kuvat on tehty ja niitä on esitetty ja esitetään. Pohditaan kuvien todenperäisyyttä, epätodellisuutta ja valheellisuutta.			
<i>T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta</i>	Tarkastellaan ja tutkitaan mahdollisimman monenlaisia kuvallisia tuotoksia teollisesta tuotannosta, populaarikulttuuriin ja taiteeseen eri aikakausilta ja eri kulttuureista sekä niiden muotoa ja sisältöä. S1, S2, S3 *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Kuvien tarkastelu</i>
Visuaalisen kulttuurin tulkinta Painopiste kaksikulotteisissa kuvissa. Tarkastellaan ja tulkitaan	Mietitään ja tutkitaan historiallista, sosiaalista ja kulttuurista yhteyttä, joissa kuvat on tehty ja joissa niitä on esitetty ja esitetään. Pohditaan kuvien	Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen</i>

<p>mahdollisimman monenlaisista ja eri yhteyksiin tehdyistä kuvista sekä muotoa että sisältöä. Mietitään ja tutkitaan historiallista, sosiaalista ja kulttuurista yhteyttä, jossa kuvat on tehty ja niitä on esitetty ja esitetään. Pohditaan kuvien todenperäisyyttä, epätodellisuutta ja valheellisuutta.</p>	<p>todenperäisyyttä, epätodellisuutta ja valheellisuutta. S1, S2, S3 *</p>		
<p><i>T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omilla kuvissaan</i></p>	<p>Tehdään kuvia eri yhteyksiin ja paikkoihin eri aikakausien ja kulttuurien ilmaisukeinoja käyttäen S1, S2, S3 *</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys</p>	<p><i>Kuvailmaisun tapojen käyttäminen</i></p>

*S1 Omat kuvakulttuurit

Esimerkiksi tarkastellaan millaisia, miten ja mihin yhteyksiin oppilas itse ja kaverit kuvia ottavat, eli pohditaan kuvien lähtökohtia.

*S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Kuvallinen kulttuuri mahdollisimman monipuolisesti; esimerkiksi kuvataide, populaarikulttuurin kuvat, median kuvat (mainoskuvat, uutiskuvat), graafinen suunnittelu (tuotepakkaukset, kirjojen taitto, julisteet), pelit, sosiaalisen median kuvat, elokuva, animaatio, kuvamanipulaatio.

*S3 Taiteen maailmat

Esimerkiksi tarkastellaan joidenkin historiallisten aikakausien kuvamaailmaa. Tutustutaan joihinkin taidehistoriallisiin tyyliin. Vrt. historiassa opiskeltavat aikakaudet. Tutustutaan tarkemmin joihinkin taiteilijoihin ja heidän tekemäänsä taiteeseen ja sen lähtökohtiin. Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan eri kulttuurien ja maanosien taiteeseen. Vrt. ympäristöopin, uskonnon ja elämäntutkimustiedossa käsiteltäviä kulttuureja ja maantieteellisiä alueita. Tarkastellaan ja tulkitaan taidetta sanallisesti, kuvia tekemällä sekä muilla keinoin kuten draaman ja tutkivan oppimisen avulla.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
<p>Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen</p> <p>Tarkastellaan oppilaiden omien kuvakulttuurien ja nuorisokulttuurin trendien, ympäristön visuaalisen, erityisesti kuvallisen, kulttuurin (tuotepakkauksista elokuvaan) sekä taideteosten esteettisiä ominaispiirteitä. Pohditaan niiden tekotapojen sekä sisältöjen ja viestien ekologisuutta ja eettisyyttä; millaisia arvoja ne edustavat. Pohditaan esteettisyyden arvoa elämässä, esim. mitä merkitystä taiteella ja sitä esittäville paikoilla, kuten museoilla on.</p>			
<p><i>T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista</i></p>	<p>Tarkastellaan oppilaiden omien kuvakulttuurien ja nuorisokulttuurin trendien, ympäristön visuaalisen, erityisesti kuvallisen, kulttuurin sekä taideteosten eettisiä ominaispiirteitä. Pohditaan, mitä merkitystä taiteella ja sitä esittäville paikoilla, kuten museoilla, on. S1, S2, S3*</p>	<p>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>	<p><i>Arvojen tarkasteleminen</i></p>
<p><i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurin moninaisuus ja kestävä kehitys</i></p>	<p>Pohditaan kuvakulttuurin käyttämiä tekotapoja sekä sisältöjen ja viestien ekologisuutta</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen,</p>	<p><i>Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta</i></p>

<i>kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan</i>	ja eettisyyttä; millaisia arvoja ne edustavat. S1, S2, S3*	vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	
---	---	--	--

***S1 Omat kuvakulttuurit**

Esimerkiksi tarkastelun kohteena oppilaiden itsensä vapaa-ajalla eri välineillä tuottamat kuvat. Nuorisokulttuurin ilmiöt.

***S2 Ympäristön kuvakulttuurit**

Kuvallinen kulttuuri mahdollisimman monipuolisesti; esimerkiksi kuvataide, populaarikulttuurin kuvat, median kuvat (mainoskuvat, uutiskuvat), graafinen suunnittelu (pakkaukset, kirjojen taitto, julisteet), pelit, sosiaalisen median kuvat, elokuva, animaatio

S3 Taiteen maailmat

Esimerkiksi eri tekniikoilla tehtyjä kuvataiteen teoksia eri aikakausilta ja kulttuureista. Kohteena sekä aidot taideteokset että kuvat taideteoksista

6. Ik. KUVATAIDE

6. vuosiluokalla painopiste alueena on taide; pohditaan taiteen käsitettä ja taiteilijan muita taidemaailman ammatteja. Halutessaan tämän voi yhdistää vuosiluokan monialaiseen ”yrittäjyys” -oppimiskokonaisuuteen. Siihen linkittyy myös vuosiluokan sisältö, jossa oppilaat mahdollisuuksien mukaan toteuttavat taiteellisen projektin yksin tai ryhmässä ja joiden tuloksista kootaan oppilaiden kanssa näyttely koulun tiloihin. Toinen painopistealue on projektiin liittyen oman kuvallisen ja taiteellisen tekemisen pohtiminen.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
------------------------------------	---	-------------------------	--------------------	----------------

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu

Kerrataan kuvataiteen, muotoilun, arkkitehtuurin, populaarikulttuurin ja median kuvien havainnoimiseen liittyviä asioita. Tehdään harjoituksia ja töitä, joissa voi soveltaa aiemmin opittua oppilaiden oman kiinnostuksen mukaan. Harjoitellaan perustelevaan valintoja. Painopiste taideteosten ja taiteelle ominaisten piirteiden havainnoimisessa.

<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen</i>	<i>Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä</i>
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen</i>	<i>Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Havaintojen ja ajatusten ilmaiseminen</i>	<i>Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja</i>

*S1 Omat kuvakulttuurit:

Oppilaiden itsensä vapaa-ajalla eri välineillä tuottamat kuvat.

Havainnoidaan sekä käsitellään ja keskustellaan kuvallisesti ja sanallisesti omaa sisäistä maailmaa.

*S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

Ympäristön visuaalinen kulttuuri monipuolisesti; esim. arkkitehtuuri, muotoilu, populaarikulttuuri, painettu ja sähköinen media.

*S3 Taiteen maailmat:

Esimerkiksi tutustutaan mahdollisimman erilaisiin kuvataiteen tuotoksiin eri aikakausilta ja kulttuureista ja eri tekniikoilla tehtyjä teoksia.

Kohteena sekä aidot taideteokset että kuvat taideteoksista. Erityisesti tutustutaan nykytaiteen teosten moninaisuuteen. Haetaan rohkeasti ideoita ja mallia oman taiteellisen projektin toteuttamiseen.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
------------------------------------	---	-------------------------	--------------------	----------------

Kuvallinen tuottaminen

Tehdään harjoituksia ja töitä, joissa kerrataan aiemmin opittuja tekniikoita Tehdään töitä sekatekniikalla, jossa voi soveltaa opittuja asioita oppilaiden kiinnostuksen kohteista käsin. Pohditaan, mikä oppilaiden töistä tekee taideteoksia ja kannustetaan miettimään, mitä haluaa omalla työllään kertoa ja millä tavoilla, menetelmillä ja tekniikoilla oman ajatuksen ja viestin saa parhaiten kerrottua.

Kevätlukukaudella käytetään useampia tunteja oppilaiden omaan työhön, jonka voi toteuttaa joko yksilö- tai ryhmätyönä. Kaikkien kuudensien luokkien oppilaiden teoksista kootaan yhdessä oppilaiden kanssa näyttely.

<i>T4 ohjata oppilasta</i>	S1 Omat kuvakulttuurit	L2 Kulttuurinen osaaminen,	<i>Kuvallisten</i>	<i>Oppilas osaa soveltaa</i>
----------------------------	------------------------	----------------------------	--------------------	------------------------------

<i>käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan</i>	S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	<i>vuorovaikutus ja ilmaisu</i> L3 <i>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> L5 <i>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> L6 <i>Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>ilmaisukeinojen käyttäminen</i>	<i>erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan</i>
<i>T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L1 <i>Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> L2 <i>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> L3 <i>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> L5 <i>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Kuvailmaisun taitojen kehittäminen</i>	<i>Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä</i>
<i>T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L1 <i>Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> L2 <i>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> L4 <i>Monilukutaito</i> L5 <i>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen</i>	<i>Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään</i>

*** S1 Omat kuvakulttuurit:**

Esim. käytetään oppilaiden itsensä vapaa-ajalla eri välineillä tuottamia kuvia harjoitusten ja töiden lähtökohtana. Käsitellään ja keskustellaan kuvallisesti omasta sisäisestä maailmasta.

***S2 Ympäristön kuvakulttuurit:**

Haetaan kuvien lähtökohtia sekä menetelmällisiä ja teknisiä esimerkkejä ympäristön visuaalisesta kulttuurista. Korostetaan oppilaiden omia mielenkiinnon kohteita.

***S3 Taiteen maailmat:**

Vaativampia ja soveltavia harjoituksia aiemmilla vuosiluokilla tutuksi tulleilla tekniikoilla; esimerkiksi piirtäminen, maalaus, grafiikka, muovailu ja rakentaminen, ympäristötaide, valokuvaus, animaatio ja elokuva, digitaalinen kuvan tekeminen, sekatekniikat.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Visuaalisen kulttuurin tulkinta				
Visuaalisesta kulttuurista nostetaan erityisesti esille taidemaailma ja sen käytänteet. Pohditaan taideteosten ja muiden kuvien, myös oppilaiden itsensä tekemien kuvien suhdetta todellisuuteen ja mielikuvitukseen.				
<i>T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L1 <i>Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> L2 <i>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> L4 <i>Monilukutaito</i> L5 <i>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>	<i>Kuvien tarkastelu</i>	<i>Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan</i>
<i>T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	<i>Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> L4 <i>Monilukutaito</i> L5 <i>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> L6 <i>Työelämätaidot ja yrittäjyys</i>	<i>Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen</i>	<i>Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa</i>
<i>T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön	L1 <i>Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> L2 <i>Kulttuurinen osaaminen,</i>	<i>Kuvailmaisun tapojen käyttäminen</i>	<i>Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja</i>

<i>tapoja omissa kuvissaan</i>	kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia</i>
--------------------------------	---	---	---

S1 Omat kuvakulttuurit:

Esimerkiksi pohditaan ja tulkitaan omien kuvien lähtökohtia ja tarkoituksia, ja mitkä asiat niihin vaikuttavat. Tarkastellaan omia mieltymyksiä ja tapoja tulkita kavereiden kuvia.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit:

Esimerkiksi poimitaan ympäristön visuaalisesta kulttuurista itseä miellyttäviä ja ei miellyttäviä asioita. Pohditaan perusteluja ja yritetään tulkita tekijöiden tarkoituksia ja näkökulmia.

S3 Taiteen maailmat:

Esimerkiksi tarkastellaan joidenkin historiallisten aikakausien kuvamaailmaa (vrt. historiassa opiskeltavat aikakaudet). Tutustutaan joihinkin taidehistoriallisiin tyyliin. Tutustutaan tarkemmin joihinkin taiteilijoihin ja heidän tekemäänsä taiteeseen ja sen lähtökohtiin. Tutustutaan eri kulttuurien ja maanosien taiteeseen (vrt. ympäristöopin, uskonnon ja elämäntutkimustiedossa käsiteltäviä kulttuureja maantieteellisiä alueita). Tarkastellaan ja tulkitaan taidetta sekä sanallisesti, kuvia tekemällä että muilla keinoin kuten draaman ja tutkivan oppimisen avulla. Tehdään tulkintoja teoksesta, mietitään tekijän näkökulmaa ja omia tulkintoja ja kokemuksia taiteen kokijana.

Tutkitaan taidemaailmaa, taiteilijan ja muita taidemaailman ammattaitoja sekä sen käytäntöjä; galleria ja taidemuseotoiminta, kokoelmatyötä, näyttelytoiminta. Samalla valmistaudutaan mahdolliseen omista taideprojekteista tehtävään näyttelyyn. Taidemaailman käytänteisiin tutustutaan myös 6. luokan Kulttuuripolkukäynnillä Lasten ja nuorten taidekeskuksessa syyslukukaudella.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen				
<i>T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Arvojen tarkasteleminen</i>	<i>Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista</i>
<i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta</i>	<i>Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväan kehitykseen liittyviä näkökulmia</i>

S1 Omat kuvakulttuurit, S2 Ympäristön kuvakulttuurit, S3 Taiteen maailmat:

Esimerkiksi tarkastellaan oppilaiden omien kuvakulttuurien, ympäristön visuaalisen kulttuurin sekä erityisesti taideteosten esteettisiä ominaispiirteitä. Pohditaan niiden tekotapojen sekä sisältöjen ja viestien ekologisuutta ja eettisyyttä (vrt. muissa oppiaineissa esim. ympäristöopin, uskonnon ja elämäntutkimustiedossa tai äidinkielen kirjallisuudessa) käsiteltäviä teemoja. Otetaan esille esimerkkejä nykytaiteen kantaaottavista ja kierrätysmateriaaleista tehdyistä teoksista. Kannustetaan oppilaita miettimään esteettisiä, ekologisia ja eettisiä asioita heidän suunnitellessa ja toteuttaessa omaa taiteellista projektia.

14.4.12 KÄSITYÖ

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 270)

3. Ik. KÄSITYÖ			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
<i>T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön</i>	S1 Oppilas hyödyntää suunnittelun lähtökohtana omia kokemuksia ja elämyksiä S2, S3, S4, S5, S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan käsityöprosessi ja sen dokumentointi	S1 S2 Oppilas laatii suunnitelman ja kehittää sitä tarvittaessa S3, S4, S5, S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi</i>
T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai teos	S1, S2, S3 S4 Oppilas tutkii ja kokeilee tavallisimpien käsityössä käytettävien koneiden ja työvälineiden käyttöä ja toimintaa valmistaakseen suunnittelemansa tuotteen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tuotteen valmistaminen</i>
T4 ohjata oppilasta tutustumaan käsitteistöön ja erilaisiin materiaaleihin ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti	S3 Oppilas käyttää erilaisia materiaaleja tarkoituksenmukaisesti S5	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen</i>
T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä.	S1, S2, S3, S4 S5 Oppilasta kannustetaan pitkäjänteiseen ja turvalliseen työskentelyyn	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Työskentelytaidot</i>
<i>T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa</i>	S1, S2 S6 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä</i>
T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	S6 Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja oman ja toisen työn arviointia	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen</i>
<i>T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti</i>	S1, S2 S3 Oppilas käyttää erilaisia materiaaleja tarkoituksenmukaisesti S5	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta</i>

4. Ik. KÄSITYÖ

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
<i>T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön</i>	S1 Oppilas hyödyntää suunnittelun lähtökohtana omia kokemuksia ja elämyksiä S2,S3, S4, S5, S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	
<i>T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi</i>	S1 S2 Oppilas laatii suunnitelman ja kehittää sitä tarvittaessa S3, S4, S5, S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi</i>
<i>T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin</i>	S1, S2, S3 S4 Oppilas tutkii ja kokeilee tavallisimpien käsityössä käytettävien koneiden ja työvälineiden käyttöä ja toimintaa valmistaakseen suunnittelemansa tuotteen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tuotteen valmistaminen</i>
<i>T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti</i>	S3 Oppilas käyttää erilaisia materiaaleja tarkoituksenmukaisesti S5	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen</i>
<i>T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä</i>	S1, S2, S3, S4 S5 Oppilasta kannustetaan pitkäjänteiseen ja turvalliseen työskentelyyn	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Työskentelytaidot</i>
<i>T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa</i>	S1, S2 S6 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä</i>
<i>T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia</i>	S6 Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja oman ja toisen työn arviointia	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen</i>
<i>T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti</i>	S1, S2 S3 Oppilas käyttää erilaisia materiaaleja tarkoituksenmukaisesti S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta</i>

5. Ik KÄSITYÖ.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
<i>T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön</i>	S1 Oppilas yhdistää ja soveltaa suunnittelussaan erilaisia visuaalisia elementtejä. Ideoinnin lähtökohtana esim. ystävyys. S2, S3, S4, S5, S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	
<i>T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi</i>	S1 S2 Oppilas suunnittelee ja kokeilee käytettävät materiaalit ja tekniikat S3, S4, S5, S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi</i>
<i>T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin</i>	S1, S2, S3 S4* Oppilas valmistaa suunnitellun tuotteen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tuotteen valmistaminen</i>
<i>T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti</i>	S3 Oppilas tuntee keskeiset käsitteet ja materiaalit S5 Työohjeen lukeminen*	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen</i>
<i>T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä</i>	S1, S2, S3, S4 S5 Oppilas ymmärtää turvallisen työskentelyn merkityksen	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Työskentelytaidot</i>
<i>T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa</i>	S1, S2 S6 Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa omassa työssään	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä</i>
<i>T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia</i>	S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen</i>
<i>T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti</i>	S1 Materiaalin syntyminen ja energian käyttö S2, S3, S5	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta</i>

6. Ik. KÄSITYÖ				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
<i>T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön</i>	S1 Oppilas yhdistää ja soveltaa suunnittelussaan erilaisia visuaalisia elementtejä ja materiaalien ominaisuuksia S2, S3, S4, S5, S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu		<i>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.</i>
<i>T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi</i>	S1 S2 Oppilas suunnittelee työnsä ja kokeilee erilaisia materiaaleja ja tekniikoita S3, S4, S5, S6	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi</i>	<i>Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.</i>
<i>T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin</i>	S1, S2, S3 S4 Oppilas valmistaa suunnitellun tuotteen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tuotteen valmistaminen</i>	<i>Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti</i>	S3 Oppilas tuntee keskeiset käsitteet ja materiaalit S5	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen</i>	<i>Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.</i>
<i>T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä</i>	S1, S2, S3, S4 S5 Oppilas ymmärtää turvallisen työskentelyn merkityksen	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys	<i>Työskentelytaidot</i>	<i>Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.</i>
<i>T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa</i>	S1, S2 S6 Oppilas hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa omassa työssään	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	<i>Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä</i>	<i>Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjautusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.</i>
<i>T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuorovaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia</i>	S6 Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmäpalautetta	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	<i>Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen</i>	<i>Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.</i>
<i>T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti</i>	S1, S2, S3 S5 Perehdytään laadukkaan tuotteen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja	<i>Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta</i>	<i>Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat</i>

	ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin	<i>arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>		<i>tuotteen elinkaaren.</i>
--	---	---	--	-----------------------------

14.4.13 LIIKUNTA

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 273)

Hyvinkäällä

Tarkoitus on harjoitella monipuolisesti erilaisia taitoja käyttää mahdollisimman monia lajeja apuna sekä hyödyntää erilaisia ympäristöjä ja sääolosuhteita. Opetuksessa voidaan huomioida paikallinen lajikulttuuri kuten esimerkiksi alppilajit, golf, pesäpallo, ringette ja curling.

3. lk. LIIKUNTA ”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Fyysinen toimintakyky			
<i>T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.</i>	S1 Erilaiset liikuntamuodot ja harjoitteet sekä liikuntatehtävät	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Työskentely ja yrittäminen</i>
<i>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.</i>	S1 Kiinnittoleikit, voimistelu, musiikkiliikunta, pallopelit ja -leikit, luontoliikunta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito	<i>Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa</i>
<i>T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa</i>	S1 Liikkuminen erilaisissa oppimisympäristöissä kuten lumi, jää, sali, luonto, kenttä Tasapainoilu eri alustoilla, kävely ja juokseminen eri alustoilla, voimistelu telineillä, kamppailut, luistelu, pallopelit, musiikki- ja tanssiliikunta Telineradat, perusliikunta, luistelu, hiihto, suunnistus ja retkeily Käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmisissä hyppiminen, hyppeleminen, kiipeileminen, laukkaaminen, liukuminen, kinkkaaminen.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</i>
<i>T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.</i>	S1 Pomputtaminen, kuljettaminen käsillä ja jaloilla, heittäminen ja kiinnittäminen, lyöminen ja laukaiseminen. Vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen, kiinnittäminen. Lajitaidot esim. uinnissa, joukkuepeleissä, voimistelussa, jääpeleissä, hiihdossa, yleisurheilussa, mailapeleissä, tanssissa jne.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</i>
<i>T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</i>	S1 Kestävyuden harjaannuttaminen esim. pallopeleissä, uinnissa, maastossa eri vuoden aikaan liikuttaessa. Nopeuden kehittäminen juoksupyrähdyksissä (myös pelien ja leikkien osana), hypyissä, heitoissa, loikissa ja kisailuissa. Liikkuvuuden kehittäminen voimistelemalla ja venyttelemällä. Käytetään erilaisia nopeusharjoitteita, liikkuvuusharjoitteita, kestävyysarjoitteita ja lihasvoimaharjoitteita.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen</i>
<i>T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä</i>	S1 Erilaiset uintitekniikat ja sukeltaminen Vesiliikunta	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Uima- ja pelastautumistaidot</i>

<i>T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.</i>	S1 Opetellaan kiinnittämään huomiota omaan ja muiden turvallisuuteen liikuttaessa erilaisissa ympäristöissä	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Toiminta liikuntatunneilla</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Sosiaalinen toimintakyky			
<i>T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.</i>	S2 Ystävällinen, toiset huomioonottava toiminta liikuntatilanteissa, omista ja yhteisistä välineistä huolehtiminen. Opitaan leikkien ja pelien kautta vastuunottamista omasta toiminnasta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot</i>
<i>T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.</i>	S2 Itsesäätelyn taitojen harjoittaminen kuten omien tunteiden tunnistaminen, niiden ymmärtäminen sekä ilmaisun sääteleminen. Pelit, leikit ja kisailut ovat tapa opettaa myönteisten ja kielteisten tunteiden käsittelyä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Psyykinen toimintakyky			
<i>T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn</i>	S3 Myönteisen minäkäsityksen vahvistamista iloa ja virkistystä tuottavien liikuntatehtävien avulla	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Työskentelytaidot</i>
<i>T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.</i>	S3 Liikutaan omalta tasolta ponnistellen, epäonnistumisista oppien Positiivisen kannustuksen merkitys ilmapiirin luomisessa Monipuoliset tehtävät, leikit ja harjoitteet ja pelit luovat ja mahdollistavat osallisuuden, pystyvyyden, itsenäisyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia. Annetaan oppilaalle mahdollisuus vaikuttaa tuntien sisältöihin ja vahvistetaan turvallisuuden tunnetta oikeudenmukaisesta kohtelusta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	

4. lk. LIIKUNTA ”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Fyysinen toimintakyky			
<i>T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.</i>	S1 Erilaiset liikuntamuodot, harjoitteet ja liikuntatehtävät sekä annetaan kannustavaa palautetta.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Työskentely ja yrittäminen</i>
<i>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</i>	S1 Kiinnittoleikit, voimistelu, musiikkiliikunta, pallopelit ja -leikit, luontoliikunta.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>	<i>Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa</i>
<i>T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa</i>	S1 Liikkuminen erilaisissa oppimisympäristöissä kuten lumi, jää, sali, luonto, kenttä. Tasapainoilu eri alustoilla, kävely ja juokseminen eri alustoilla, voimistelu telineillä, kamppailu, luistelu, pallopelit, musiikki- ja tanssiliikunta Telineradat, perusliikunta, luistelu, hiihto, suunnistus ja retkeily Käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppeleminen, kiipeileminen, laukkaaminen, liukuminen, kinkkaaminen	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</i>
<i>T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.</i>	S1 Erilaisten välineiden hallinta liikkuessa erilaisilla alustoilla Välineenkäsittelytaitojen käyttäminen, yhdistäminen ja soveltaminen useimmissa opetuksissa liikuntamuodoissa Pomputtaminen, kuljettaminen käsillä ja jaloilla, heittäminen ja kiinnittäminen, lyöminen ja laukaiseminen Vierittäminen, potkiminen, työntäminen, pomputtaminen	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</i>
<i>T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</i>	S1 Voima-, nopeus-, kestävyys- ja liikkuvuustehtävät Kestävyyttä harjoitetaan esim. pallopeleissä, uinnissa, maastossa eri vuodenaikoina liikuttaessa Nopeutta kehitetään juoksupyrähdyksissä (myös pelien ja leikkien osana), hyppyissä, heitoissa, loikissa ja kisailuissa Liikkuvuutta kehitetään voimistelemalla ja venyttelemällä Nopeus-, liikkuvuus-, kestävyys- ja lihasvoimaharjoitteet	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen</i>
<i>T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä</i>	S1 Vesiliikunta: erilaiset uintitekniikat ja sukeltaminen sekä hyppääminen	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Uima- ja pelastautumistaidot</i>
<i>T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.</i>	S1 Erilaiset vaaratilanteiden ennalta ehkäiseminen tunnilla Leikkien ja pelien kautta opitaan sääntöjä ja niiden noudattamista	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen,</i>	<i>Toiminta liikuntatunneilla</i>

		<i>vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Sosiaalinen toimintakyky			
<i>T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.</i>	S2 Ystävällinen, toiset huomioonottava toiminta liikuntatilanteissa, omista ja yhteisistä välineistä huolehtiminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot</i>
<i>T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.</i>	S2 Itsesäätelyn taidot; tunteiden tunnistamista, niiden ymmärtämistä ja säätelemistä harjoitellaan. peleissä, leikkeissä ja kisailuissa Myönteisten ja kielteisten tunteiden käsittely	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Psyykinen toimintakyky			
<i>T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja</i>	Myönteisten ja kielteisten tunteiden käsittely	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Työskentelytaidot</i>
<i>T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä</i>	S3 Liikkuminen omien kykyjensä mukaan pelkäämättä epäonnistumista Kaverin positiivinen kannustaminen Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit luovat sekä mahdollistavat osallisuuden, pätevyden, itsenäisyyden, yhteisöllisyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia vaikuttaa tuntien sisältöihin ja vahvistetaan turvallisuuden tunnetta oikeudenmukaisesta kohtelusta	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	

5. Ik. LIIKUNTA ”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”			
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Fyysinen toimintakyky			
<i>T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.</i>	S1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja. Oppilaille tarjotaan monia erilaisia liikuntatehtäviä ja annetaan kannustavaa palautetta.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Työskentely ja yrittäminen</i>
<i>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.</i>	S1 Hippaleikit, voimistelu, musiikkiliikunta, pallopelit ja -leikit sekä luontoliikunta	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>	<i>Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa</i>
<i>T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.</i>	S1 Liikkuminen erilaisissa oppimisympäristöissä kuten lumi, jää, sali, luonto ja kenttä Tasapainoilu eri alustoilla, kävely ja juokseminen eri alustoilla, voimistelua telineillä, kamppailu, luistelu, pallopelit, musiikki- ja tanssiliikunta Telineradat, perusliikunta, luistelu, hiihto, suunnistus ja retkeily Käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmisiä hyppiminen, hyppäeleminen, kiipeileminen, laukkaaminen, liukuminen ja kinkkaaminen.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</i>
<i>T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.</i>	S1 Oppilas hallitsee erilaisia välineitä erilaisilla alustoilla Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetuissa liikuntamuodoissa Pomputtaminen, kuljettaminen sekä käsin että jaloin, heittäminen ja kiinniottaminen, lyöminen ja laukaiseminen Vierittäminen, potkiminen, työntäminen ja pomputtaminen.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</i>
<i>T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</i>	S1 Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Kestävyyttä harjoitetaan esim. pallopeleissä, uinnissa, maastossa eri vuodenaikoina liikuttaessa. Nopeutta kehitetään juoksupyrähdyksissä, hyppyissä, heitoissa, loikissa ja kisailuissa. Liikkuvuutta kehitetään voimistelemalla ja venyttelemällä.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen</i>
<i>T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä</i>	S1 Vesiliikunta: harjoitellaan eri uintitekniikoita ja sukeltamista sekä hyppäämistä	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Uima- ja pelastautumistaidot</i>
<i>T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.</i>	S1 Ohjataan oppilasta huomaamaan erilaiset vaaratilanteet tunnilla. Leikkien ja pelien kautta opitaan sääntöjä ja niiden noudattamista.	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä</i>	<i>Toiminta liikuntatunneilla</i>

		<i>tulevaisuuden rakentaminen</i>	
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Sosiaalinen toimintakyky			
<i>T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelämään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.</i>	S2 Ystävällinen, toiset huomioonottava toiminta liikuntatilanteissa, omista ja yhteisistä välineistä huolehtiminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot</i>
<i>T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.</i>	S2 Harjoitellaan itsesäätelyn taitoja kuten tunteiden tunnistamista, niiden ymmärtämistä ja ilmaisun säätelystä. Pelit, leikit ja kisailut ovat tapa opettaa myönteisten ja kielteisten tunteiden käsittelyä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	<i>Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet
Psyykinen toimintakyky			
<i>T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn</i>	S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Työskentelytaidot</i>
<i>T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevydestä ja yhteisöllisyydestä.</i>	S3 Rohkaistaan oppilasta liikkumaan omien kykyjensä mukaan pelkäämättä epäonnistumista. Oppilas ymmärtää positiivisen kannustuksen merkityksen ilmapiirin luomisessa. Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit luovat sekä mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden, yhteisöllisyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia vaikuttaa tuntien sisältöihin ja vahvistetaan turvallisuuden tunnetta oikeudenmukaisesta kohtelusta.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	

LIIKUNTA 6. lk. ”Liikutaan yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen.”				
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Fyysinen toimintakyky				
<i>T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.</i>	Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntamuotoja. Oppilaille tarjotaan monia erilaisia liikuntatehtäviä ja annetaan kannustavaa palautetta. S1	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	<i>Työskentely ja yrittäminen</i>	<i>Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.</i>
<i>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.</i>	Hippaleikit, voimistelu, musiikkiliikunta, pallopelit ja -leikit sekä luontoliikunta S1	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito	<i>Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa</i>	<i>Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.</i>
<i>T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.</i>	Liikkuminen erilaisissa oppimisympäristöissä kuten lumi, jää, sali, luonto ja kenttä. Tasapainoilu eri alustoilla, kävely ja juokseminen eri alustoilla, voimistelua telineillä, kamppailut, luistelu, pallopelit, musiikki- ja tanssiliikunta. Telineeradat, perusliikunta, luistelu, hiihto, suunnistus ja retkeily. Käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppeleminen, kiipeileminen, laukkaaminen, liukuminen ja kinkkaaminen S1	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</i>	<i>Oppilas osaa motorisa perustaitoja. Oppilas osaa tasa-painoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.</i>
<i>T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.</i>	Oppilas hallitsee erilaisia välineitä erilaisilla alustoilla. Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja useimmissa opetetuissa liikuntamuodoissa. Pomputtaminen, kuljettaminen sekä käsin että jaloin, heittäminen ja kiinnittäminen, lyöminen ja laukaiseminen. Vierittäminen, potkiminen, työntäminen ja pomputtaminen S1	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa</i>	<i>Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.</i>
<i>T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</i>	Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Kestävyyttä harjoitetaan esim. pallopeleissä, uinnissa, maastossa eri vuodenaikoina liikuttaessa. Nopeutta kehitetään juoksupyrähdyksissä, hypyissä, heitoissa, loikissa ja kisailuissa. Liikkuvuutta kehitetään	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen</i>	<i>Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.</i>

	voimistelemalla ja venyttelemällä S1			
<i>T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä</i>	Harjoitellaan eri uintitekniikoita ja sukeltamista sekä hyppäämistä eri tavoin. Vesiliikunta. S1	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>Uima- ja pelastautumistaidot</i>	<i>Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla)</i>
<i>T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.</i>	Ohjataan oppilasta huomaamaan erilaiset vaaratilanteet tunnilla. Leikkien ja pelien kautta opitaan sääntöjä ja noudattamaan niitä. S1	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Toiminta liikuntatunneilla</i>	<i>Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Sosiaalinen toimintakyky				
<i>T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelämään toimintaansa ja tunnelmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.</i>	S2 Ystävällinen, toiset huomioonottava toiminta liikuntatilanteissa, omista ja yhteisistä välineistä huolehtiminen	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot</i>	<i>Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.</i>
<i>T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.</i>	Harjoitellaan itsesäätelyn taitoja kuten tunteiden tunnistamista, niiden ymmärtämistä ja ilmaisun säätelystä. Pelit, leikit ja kisailut ovat tapa opettaa myönteisten ja kielteisten tunteiden käsittelyä. S2	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>	<i>Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa</i>	<i>Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen	Arvioinnin kohteet	Hyvä osaaminen
Psyykinen toimintakyky				
<i>T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa</i>	S3 Ohjataan oppilasta oikeanlaisten varusteiden merkityksen	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>	<i>Työskentelytaidot</i>	<i>Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja</i>

<i>itsenäisen työskentelyn</i>	ymmärtämiseen liikuntatunneilla sekä ohjataan oppi-lastia huolehtimaan varusteistaan ja hygieniastaan.?	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>	<i>itsenäisesti.</i>
<i>T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.</i>	S3 Rohkaistaan oppilasta liikkumaan omalla tasollaan pelkäämättä epäonnistumista. Oppilas ymmärtää positiivisen kannustuksen merkityksen ilmapiirin luomisessa. Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit luovat sekä mahdollistavat osallisuuden, pätevyden, itsenäisyyden, yhteisöllisyyden ja kehollisen ilmaisun kokemuksia. Annetaan oppilaalle mahdollisuuksia vaikuttaa tuntien sisältöihin ja vahvistetaan turvallisuuden tunnetta oikeudenmukaisesta kohtelusta.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

14.4.14 OPPILAANOJJAUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s.277)